104E JAARGANG — NO.: 207 ZATERDAG 10 SEPTEMBER 1988

AMIGOE

VANDAAG

ELLIS WOODLEY ...commissie...

Prekè

Wie geeft er eigenlijk het college Demonstreren?

Nieuws in vogelvlucht

PEKING — Bij zware overstromingen in zuid China vielen 58 doden en 500 gewonden. Vooral het autonome gebied Guanxi Zhuang aan Vietnam grenst, is zwaar getroffen. Een miljoen Chinezen is ingezet langs de rivier de Yangtze te helpen bij overstromingen die dreigen wegens de voortdurende regenval. In de industriestad Wuhan is het waterpeil gestegen tot bijna 25,85 meter, 0,5 meter beneden het gevaren- peil. Sinds begin deze zomer zijn in China door natuur- rampen ruim 1250 mensen omgekomen.

*****

PRETORIA — Moçambique en Zuidafrika houden volgende week een top: de presidenten Chissano en Botha ontmoeten elkaar in Songo bij de Achora- Bassa- dam. Het is de eerste keer dat zij elkaar ontmoeten. De top moet zich afspelen in de geest van Nkomati", het non- agressiepact dat beide landen in 1984 sloten.

*****

BRAZZAVILLE — Een nieuwe gespreks- ronde van Zuidafrika, Angola en Cuba o.l.v. de VS gestart zo "spoedig mogelijk", aldus een korte pers- verklaring na het vierdaagse overleg in Brazzaville. Men heeft nog steeds het voornemen de Veiligheidsraads- resolutie over de onafhankelijkheid van Namibia voor 1-11-88 ten uitvoer te brengen. Het overleg is in de impasse gekomen, zei men van Angolese zijde. Pretoria schrapte vrijdag een censuur- maatregel voor free lance- verslaggevers en buitenlandse persbureaus.

*****

JERUZALEM — In de Gazastrook zijn zo'n 200 Palestijnen van volkscomite's opgepakt die verantwoordelijk zouden zijn voor aanvallen op zogenaamde Palestijnse collaborateurs, militairen en Palestijnse stakings- brekers. Daarmee zou het Palestijnse verzet grotendeels zijn gebroken. Maar elders zei men dat een en ander al veel eerder was gebeurd en dat de acties gewoon waren doorgegaan.

*****

AMSTERDAM — De dollarkoers is vrijdag in Europa nauwelijks veranderd. In Amsterdam was de slotkoers 2,0855, tegen 2,0950 donderdag- middag. De Dow Jones index in Wall Street steeg iets: met 5,70 punten naar 2068,82. Over de hele week was er een stijging van 14 punten.

*****

BERLIJN — Met de vergadering van het IMF en de Wereldbank in Berlijn in het vooruitzicht wordt er steeds meer gepleit voor gedeeltelijke kwijtschelding der schuld aan de Derde wereld. Vrijdag gebeurde dit door de Westduitse president Weizsacker, de Westduitse oppositie- leider Vogel evenals door de Socialistische Internationale. De president zei dat kwijtschelding onontkoombaar is voor bepaalde landen die in een zeer moeilijke positie verkeren.

*****

TEHERAN — Binnen de Iraanse leiding zijn de meningen verdeeld over het te voeren economische beleid met als doel de wederopbouw van Iran. Van die verdeeldheid getuigde het ingetrokken ontslag- verzoek van de premier. Daarbij spelen vragen een belangrijke rol, zoals moet de staat zich met staatshuishouding bezig houden of niet, en moet men hulp vragen in het buitenland of niet. Men houdt het er op dat er een machtsstrijd ontbrandt wanneer Khomeini het hoofd neer legt.

*****

MOSKOU — De vooraanstaande SU- historicus Volkogonov heeft in het SU- partijblad Oravda gesuggereerd dat Stalin mogelijk het bevel heeft gegeven voor de moord op Trotski die in 1940 in ballingschap in Mexico werd vermoord door de Spanjaard Mercader. De schrijver schetste een vrij objectief beeld van Trotski en zegt dat er weinig bewijs- materiaal te vinden zal zijn voor de Westerse stelling dat de KGB- leider Beria de moord heeft bedacht.

*****

WARSCHAU — De verbannen leider van de radikale Poolse oppositie- groep Strijdende Solidariteit, Morawiecki, is in het geheim in Polen terug gekeerd, zo verklaarde zijn familie. In RK- kringen werd gezegd dat hij eind augustus al in Krakow aankwam.

*****

Productie omlaag, bevoorrading beperkt

Venezuela moet rijst invoeren

CARACAS — Venezuela heeft dezer dagen voor het eerst sinds bijna dertig jaar weer rijst moeten invoeren. In de afgelopen maanden was de prijs van rijst aanzienlijk gestegen.

In totaal zal Venezuela dit jaar nog zeventigduizend ton rijst importeren uit Brazilie en Peru. Dit is nodig omdat de Venezolaanse rijst- productie aanzienlijk is verminderd. Dit had tot gevolg dat de prijs steeg. Met zelfs 65 procent. Sedert januari van dit jaar was de rijst- voorziening erg onregelmatig en wel in heel het land.

ZWARE DRUK

Dit zette de prijs onder zware druk. Deze steeg van 8,50 bolivar naar 11,50 bolivar in juni. Volgens de officiele koers is dat van 0,59 dollar naar 0,79 dollar. Desondanks bleef rijst een schaars artikel. Dit is mogelijk doordat de producenten hun rijst- oogst verdonkeremanen met het doel daarmee te kunnen speculeren. De prijs is ondertussen blijven stijgen en bedraagt nu veertien bolivar oftewel 0,99 dollar per kilo. Dat er door de producenten rijst wordt achtergehouden bleek dezer dagen toen een partij van twintig ton werd aangetroffen in Maracaibo.

De nu geimporteerde rijst wordt op volksmarkten tegen de officiele prijs ter verkoop aangeboden. Handelaren die zich daar niet aan houden worden bestraft. Ondertussen vliegen beschuldigingen over en weer ten aanzien van de schuld van het rijst- drama. Niet minder dan 28 jaar heeft Venezuela kans gezien in zijn eigen behoefte te kunnen voorzien.

SCHULDKWESTIE

Volgens de rijstkwekers is dat de schuld van de regering omdat men het geschikte ogenblik om de prijs aan te passen voorbij liet gaan met als gevolg dat de prijs in feite veel te laag was. Een consumentenorganisatie echter beschuldigde de tussenhandel ervan zich onnodig te verrijken aan dit volksvoedsel. Dat is ook de schakel welke de rijst- voorziening stagneerde, zo meent deze groep.

Demonstratie studenten in UNA

WILLEMSTAD — De opening van het academisch jaar van de Universiteit van de Nederlandse Antilen, UNA, is gisternmiddag onmogelijk gemaakt door tientallen studenten, die fel protesteerden tegen het feit, dat nog geen de initieve beslissing is genomen in de kwestie rond de sluiting van de Economische Faculteit voor de eerstejaars studenten.

De studenten hadden spandoeken bij zich en scandeerden onophoudelijk teksten, waardoor het onder meer voor rector magnificus mr drs Alex Reinders onmogelijk werd gemaakt een toespraak te houden. Minister Ellis Woodley van Onderwijs heeft inmiddels een commissie samengesteld, die advies moet uitbrengen.

Voor uitvoerige informatie: pagina 3.

Eerste vijf VVA-nv's opgericht

ORANJESTAD — Voor notaris mr Tjon-A-Jong zijn gisteren de eerste vijf vrijgestelde vennootschappen (VVA) — Zerotax bedrijven — opgericht.

Voor het verlijden van de actes plaatsvond werd een korte bijeenkomst gehouden in de ministerraad, waarbij premier mr Henny Eman en minister Watty Vos — in verband met de afgifte van verklaring van geen bezwaar — hun voldoening over een en ander uitspraken. Hierbij waren aanwezig de advocaten die bij een en ander betrokken waren — mr Hector Gonzalez, mr Caspar Hese, mr Roy Brown en mr dr Paul Sjiem Fat — alsmede mr Mavis van Trigt van Algemeen en Juridische zaken — die per 1 oktober aanstaande kandidaat notaris bij notariskantoor mr Eman wordt — het geheel werd gefilmd, en naar Nederland gezonden, waar de Arubaanse delegatie deze film zal gebruiken onder meer bij internationale financiele seminar dat morgen in Amsterdam begint en waar een uiteenzetting van de AVV wet aan financiers en investeerders wordt gegeven.

TER VOORKOMING VAN GENOCIDE

Washington ingelicht over toestand Kurdische vluchtelingen

Amerikaanse senaat wil sancties tegen Iraq

WASHINGTON — De Amerikaanse senaat heeft vrijdag voor economische sancties tegen Iraq gestemd, wegens wat de senaat de "volkerenmoord" op de Kurden noemden en het gebruik van gifgas tegen Kurdische burgers. Het wetsvoorstel waarin de sancties waren vervat, moet nog door het huis van afgevaardigden en ondertekend worden door de president. De president hoeft niet in te stemmen met de sancties als hij een schriftelijke verklaring ondertekent dat Iraq geen volkerenmoord begaat, geen chemische wapens gebruikt en op betrouwbare wijze verzekert dat ze ook niet in de toekomst gebruikt zullen worden.

In de praktijk zouden de sancties neerkomen op stopzetting van de kredietverlening en kredietgaranties aan Iraq ter waarde van vierhonderd miljard dollar en van de export van "gevoelige" technologie naar Iraq, inclusief wapens. Iraq heeft deze technologie nodig voor olieboringen en computers. Amerikaanse afgevaardigden in internationale krediet- instellingen zouden door de wet gedwongen zijn tegen elke lening aan Iraq te stemmen. De bescheiden Amerikaanse import van Iraakse olie en olieprodukten zou ook komen stil te liggen.

De Kurden noemen Saddam Hussayn al jaren de "Pol Pot" van het Midden-Oosten, onder verwijzing naar de voormalige leider van de Rode Khmer in Kampuchea. In soortgelijke termen laten zich nu Amerikaanse politici uit. De voorzitter van de senaatscommissie voor Buitenlandse zaken, de democraat Claiborne Pell, verklaarde in een commentaar op het wetsontwerp dat er "een misdrijf van ondenkbare proporties" aan het ontstaan was in het noorden van Iraq. De door de senaat aanvaarde wet heet "wet op de preventie van genocide".

De beschuldigingen over het gebruik van gifgassen tegen de Kurden werden door de Iraakse minister van staat Hammadi (Buitenlandse zaken) vrijdag opnieuw afgedaan als een uitvinding van de media. Hij zei dat er geen bewijzen waren.

RAPPORT

Twee Amerikaanse ambassade- medewerksters die in Turkije Kurdische vluchtelingen hebben onderzocht, hebben vrijdag hun bevindingen aan Washington doorgeseind. In de telex die vanuit de Amerikaanse ambassade in Ankara werd verstuurd, staat: "De meeste vluchtelingen hebben blaren en vocht afscheidende zweren rond mond en neus. Soortgelijke verwondingen werden gezien en gefotografeerd op handen, voeten en ander blootgesteld weefsel. Iedereen is het erover eens dat degenen die aan het gaszi n blootgesteld, ademhalingsproblemen en ontstoken ogen hebben. Veel mensen hebben moeite hun evenwicht te bewaren, terwijl overgeven en diarree algemeen voorkomen. De meeste slachtoffers hebben last van duizelingen en hallucinaties".

De vluchtelingen beschreven de gasaanvallen op hun dorpen, die van 25 tot 28 augustus hebben plaatsgevonden. "Hoog vliegende vliegtuigen" dropten metalen houders die "een zwakke explosie" veroorzaakten, waarna witte of gele rook vrijkwam, die snel oploste in de lucht. De rook had, in de woorden van de vluchtelingen, de smaak van "zure sinaasappels", "citroen" en "appels". Volgens de vluchtelingen hebben zij duizenden dode familieleden onbegraven moeten achterlaten in Iraq. Een medewerker van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken zei dat in Turkije zes vluchtelingen aan hun verwondingen waren overleden, maar dat de anderen met de juiste medische behandeling zouden moeten kunnen overleven.

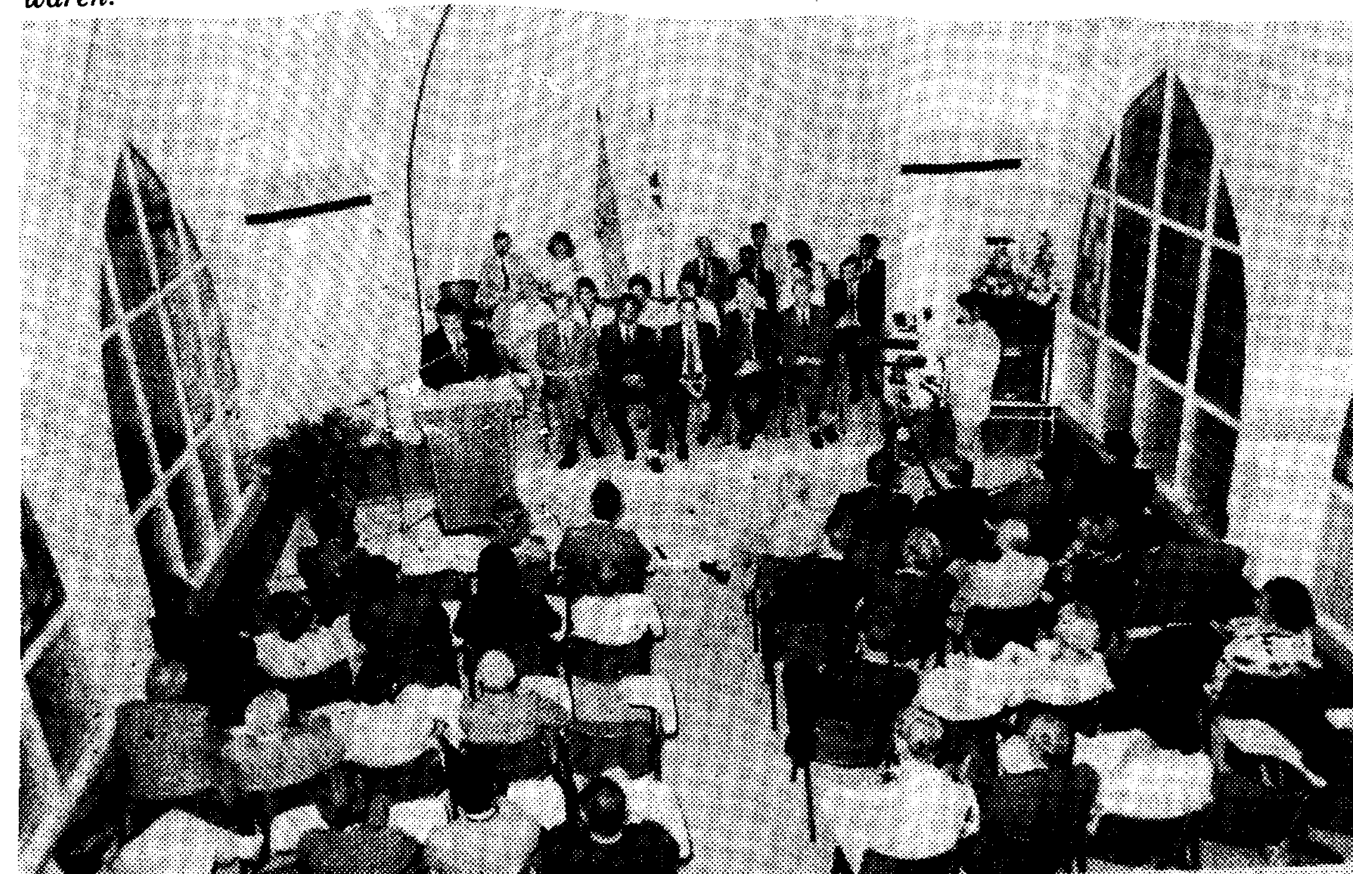
Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken weigerde vrijdag officieel in te gaan op de vraag wat nu precies de bewijzen waren voor de gasaanvallen.

Minister Hammadi zei dat Amerikaanse deskundigen niet in Iraaks Kurdistan zullen worden toegelaten, zolang het Iraakse offensief tegen de Kurden aan de gang is.

ORANJESTAD — Gisteren vond de officiële opening plaats van de Universiteit van Aruba, waarbij vele genodigden en belangstellenden aanwezig waren.

Foto: een deel van de zaal waar de plechtigheid plaatsvond.

(Voor meer nieuws zie pag. 11 en 12)

Voor vijftien miljoen dollar cocaïne op Haïti gevonden

PORT AU PRINCE — Voor een waarde van vijftien miljoen dollar aan cocaine is boven water gebracht in Haiti.

Het spul zat verborgen in een schip dat in de Haitiaanse hoofdstad moest lossen en laden. In totaal 37 zakken met cocaine werden in beslag genomen.

Chileense pers voorgedragen Nobelprijs Vrede

SANTIAGO — Vier internationale pers- organisaties hebben aangekondigd de mogelijkheid te onderzoeken om het genootschap van de journalistiek van Chili voor te dragen voor de Nobelprijs voor de Vrede.

Dit werd meegedeeld aan het slot van een internationale ontmoeting over de vrijheid van meningsuiting in Chili welke in de Chileense hoofdstad werd gehouden. Dit ging uit van de Chileense journalisten- beroeps- organisatie. Het idee voor de nominatie voor de Nobelprijs werd gelanceerd door de Internationale federatie van journalisten, de Internationale organisatie van journalisten, de Latijnsamerikaanse pers- federatie en de Latijnsamerikaanse federatie van pers- medewerkers.

Dit voorstel op zich en de eventuele toekenning van de Nobelprijs zijn een erkenning van het uitzonderlijke werk dat is gepresteerd door de Chileense journalisten ter verdediging van de vrijheid van expressie en informatie en dit onder zeer moeilijke en gevaarlijke omstandigheden.

Hoofdinspecteur Zaandam: vijftig man extra nodig

Onderbezetting politiekorps leidt tot toenemende criminaliteit St Maarten

WILLEMSTAD — De chef van het Korps Politie van de Bovenwindse Eilanden, Stanley Zaandam, is van oordeel dat het politiekorps te St. Maarten een versterking van minstens 50 man nodig heeft om enigszins verlichting te brengen in de enorme werklast van de agenten. De huidige bezetting van het korps is volgens Zaandam niet berekend op de eisen die de sterk toegenomen criminaliteit, illegaliteit, alsmede de explosieve bevolkings- toename op St. Maarten, aan het politiekorps stellen. Uitbreiding van het politiekorps is dan ook volgens hem dringend noodzakelijk.

Zaandam verklaarde vanochtend dat het telegram dat de gezaghebber van St. Maarten, Ralph Richardson, aan minister Ivo Knoppel van Justie heeft gestuurd en waarin deze dringend verzoekt om uitbreiding van het politiekorps, buiten zijn medeweten om is verstuurd. Hij zei evenwel dat de inhoud van dit telegram in overeenstemming is met de inhoud van verschillende brieven over het nijpend tekort aan politie- agenten die hi aan de gezaghebber heeft gestuurd.

"De gezaghebber is hoofd van de politie en hij mag een dergelijk verzoek buiten mijn medeweten om versturen. Ik ben slechts verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken", aldus Zaandam die verklaarde dat de huidige bezetting van 68 politie- ambtenaren en 40 burger- ambtenaren bij lange na niet toereikend is voor het vele werk van het korps. "Het probleem van chronische onderbezetting speelt al jaren. Via de geëigende kanalen heb ik het bestuurscollege meerdere malen op het bestaande personeels- tekort gewezen. Blijkbaar heeft gezaghebber Richardson deze brieven omgebouwd in het telegram van 7 september aan minister Knoppel", aldus Zaandam.

Hij zei evenwel realistisch te zijn en te verwachten dat de minister van Justitie vanwege ernstige financiële tekorten niet aan het verzoek van St. Maarten zal kunnen voldoen. Minister Knoppel bevestigde dit vermoeden. Hij verklaarde desgevraagd dat hij gezaghebber Richardson telefonisch op de hoogte heeft gesteld van zijn besluit. Volgens de minister kan hij niet aan diens verzoek voldoen. Alle eilanden kampen met een chronisch tekort aan politie- ambtenaren en de minister ziet geen enkele mogelijkheid om het korps te St. Maarten met agenten uit Curaçao te versterken. Ook het voorstel om in plaats daarvan agenten uit Nederland aan te trekken is door minister Knoppel wegens gebrek aan financiële middelen afgewezen.

Zaandam verklaarde verder dat ook de wervings- commissie van St. Maarten, waarin hij tevens zitting heeft, niet voor voldoende aansterking van het korps kan zorgdragen. "Verschillende malen per jaar worden wervings- campagnes gehouden. Verleden jaar zijn daaruit 32 kandidaten naar voren gekomen, waarvan uiteindelijk 2 de opleiding tot agent gevolgd hebben. In mei van dit jaar zijn nogmaals 32 gegadigden uit de bus gekomen. Na de selectie resteerden 25 aspirant- agenten. Uiteindelijk bleven we met 5 kandidaten verdeeld over twee groepen over. Geschikte mensen krijg je niet zomaar. Aspirant- agenten moeten voldoen aan bepaalde eisen en de selectie is streng", aldus Zaandam die zei dat het politiekorps in de bovenwinden voorlopig aangewezen blijft op levering van agenten door Curaçao.

Zaandam was evenwel van oordeel dat bij de toewijzing van het aantal agenten een verkeerde verdeelsleutel wordt toegepast: St. Maarten krijgt veel te weinig agenten. "Gezien de enorme groei die St. Maarten qua toerisme en illegaliteit heeft meegemaakt, zouden veel meer agenten op St. Maarten gestationeerd moeten worden. Bovendien is onze bevolking in heel korte tijd explosief gegroeid. Daar is door de regering in Willemstad onvoldoende rekening mee gehouden", aldus Zaandam die zei dat ook de politie- huisvesting veel te wensen overlaat.

"Deze huisvesting dateert van het jaar nul! De tekeningen voor een nieuw onderkomen liggen al 15 jaar klaar, maar nog steeds is een nieuw gebouw nog niet gerealiseerd. En de regen van de afgelopen tijd is rampzalig. Het gebouw van de Verkeers- afdeling loopt altijd onder water. Deze afdeling werkt dan ook niet", aldus Zaandam die zei bewondering te hebben voor de inzet van zijn personeel. "Zij moeten roeien met de riemen die zij hebben. De toename van illegaliteit en criminaliteit die de laatste jaren op St. Maarten geconstateerd is, houdt zeker verband met de zware onderbezetting en de slechte werk- omstandigheden van het personeel. De situatie is nijpend", aldus Zaandam.

Loterij van Lions Club Curaçao

WILLEMSTAD — Vrijdagochtend vond op het hoofd- bureau van Politie de trekking plaats van de loterij georganiseerd door de Curaçao Lions Club. Deze loterij is een jaarlijks terugkerend project van de 'Lions' om fondsen te creëeren voor goede daden in de gemeenschap.

Op de foto laat het hoofd van politie en tevens waarnemend gezaghebber van Curaçao, drs Elmer Wilsoe, de winnende nummers zien. Hij wordt hierbij geflankeerd door verschillende leden van Curaçao Lionsclub: M. Piso, V. Moreno, A. Henriquez, T. Domhof, G. Lombardi en J. Chellaney. Politiesecretaris R. Martina kijkt op de achtergrond mee.

Dekaan Technische Faculteit

'Historische blunder' College van Curatore[n]

WILLEMSTAD — Dekaan ir Robert M. Libier is van oordeel dat de Technische Faculteit onontbeerlijk is voor de toekomstige industriële ontwikkeling op Curaçao. De sluiting van deze faculteit voor eerstejaars- studenten is op verkeerde argumenten gebaseerd. Volgens hem heeft het college van curatoren met dit besluit "een historische blunder" begaan. Hij is van [mening] dat het college uit p[er]sonen bestaat die nau[welij]ks binding met de univ[er]siteit hebben. De negen [cu]ratoren moeten volg[ens] hem dan ook naar huis [ge]stuurd worden.

"Als om financiële reden[en] besloten worden de Technis[che] Faculteit af te bouwen, d[an] moet dit weloverwogen geb[eu]ren. Een aankondiging v[an] sluiting van het eerste jaar, [...] week voor de opening van [het] academische jaar, is uit den [boze]. Hoe kan een land zijn ind[us]trie opbouwen, als de techn[ici] ontbreken? Om deze ste[den] weer uit een ander land te m[oe]ten halen, is pure waanzin [en] ongelooflijk duur", aldus [...] bier die zei dat de Technis[che] Faculteit voor miljoenen a[an] zeer moderne apparatuur he[eft] staan. "Deze moet do[or] landskinderen gebruikt w[orden]", aldus de dekaan.

Hij zei dat de beslissing v[an] sluiting van de faculteit v[oor] eerstejaars uitsluitend d[oor] het college van curatoren is [ge]nomen. "In de Landsverord[ening] Universiteit Nederland[se] Antillen is echter ook een cl[ausule] opgenomen, waarin sta[at] dat kwesties die het onderw[ijs] aangaan, de goedkeuring v[an] zowel het college als de unive[r]siteitsraad nodig heeft. Bij [de] universiteitsraad is deze [...] kwestie niet eens aan de or[de] gesteld. Het college heeft de[ze] beslissing helemaal alleen g[e]nomen en moet hoe dan ook [...] ruggedraaid worden. Alle d[...] de afdelingen van d[e] Technische Faculteit moete[n] openblijven niet in het bela[ng] van de studenten, maar voor[al] met het oog op de toekomst v[an] de Antillen", aldus Libier.

De dekaan is het dan ook v[...] strekt oneens met het bele[id] van het college van curatore[n]. Hij vindt dat dit college mo[et] opstappen. Momenteel hebb[en] in het college negen perso[nen] zitting: drs L.B. van der Ve[...] (president- curator), mr E. [...] Dip (waarnemend presiden[t-] curator), prof dr. J.W.F. Be[...] uit Groningen, drs C.P. de H[...] seth, ir Q.B. Richardson, pr[...] dr A.E.C. Saleh, Clark Gom[...] Casseres, drs Richard Piete[...] nella en mr K. Martina. "H[et] huidige college van curatore[n] is niet competent genoeg o[m] besluiten op lange termijn [te] nemen. Dit blijkt uit de beslis[...] sing om het eerste jaar van d[e] faculteit te sluiten. Deze is o[...] voldoende onderbouwd. Ik st[...] dan ook voor om de curatore[n] een ticket naar Nederland aa[n] te bieden in plaats van de stu[...] denten", aldus Libier.

WILLEMSTAD — Gistermiddag heeft gedeputeerde Ricardo Isebia (rechts) de eerste steen gelegd van het Rotary huis, dat te Cas Grandi wordt gebouwd. De woning is de hoofdprijs van de loterij van de Rotary Clkub Curaçao. Voor 25 gulden kan men een lot kopen. Rotary- voorzitter dr Pieter Tuin (links) benadrukte nogmaals, dat de opbrengst van de loterij gebruikt zal worden ter financiering van de projecten van de service club.

Isebia heeft tien loten gekocht. Indien hij het huis wint, stelt hij de woning ter beschikking van de Rotary Club, die het op haar beurt ter beschikking dient te stellen van een charitatieve instelling. Deze mededeling van de gedeputeerde werd ontvangen met een hartelijk applaus.

Overweldigend veel belangstelling:

Consumentenbond organiseert stoomcursus budgettering

WILLEMSTAD — Overweldigend was het aantal inschrijvingen voor de cursus Budgettering die volgende week wordt georganiseerd door de stichting Consumentenbond. Aan deze cursus doen voornamelijk functionarissen van grote bedrijven mee die in hun dagelijks werk te maken hebben met het verstrekken van informatie op het gebied van budgettering. "De situatie is veranderd maar de mentaliteit van de mensen is hetzelfde gebleven", aldus voorzitter Yubi Evertsz van de stichting Consumentenbond. "Budgetvoorlichting is daarom nog belangrijker geworden."

De cursus wordt gehouden door een tweetal medewerkers, de heren drs C. van Hal en drs A. Luten, van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud). Een Nederlandse instelling die zich al jaren bezig houdt met het organiseren van cursussen.

"Het accent ligt bij deze stoomcursus van drie volle dagen, op zowel preventieve als curatieve budget- voorlichting: wat moet de consument doen als de schulden zich lijken te gaan ophopen; maar ook wat moet de consument doen als deze al met dat probleem geconfronteerd wordt", zo legde A. Luten desgevraagd uit.

De cursus wordt gefinancierd door Sede Antia die daarvoor een bedrag van ruim 11.000 gulden op tafel heeft gelegd. De cursisten moeten zelf ook betalen voor deelname aan de cursus.

Gistermiddag werd tijdens een korte plechtigheid de overeenkomst getekend tussen de stichting Consumentenbond en Sede Antia voor de financiering van de cursus. Voorzitter drs Monte Horsford van Sede Antia had niets dan lovende woorden voor de Consumentenbond die al geruime tijd bezig is op het eiland om de consumenten en de handelaren bewuster te maken. Hij onderkende ook het belang van deze cursus budgettering: "Alles wordt duurder maar de inkomsten van de consumenten nemen niet toe. Er moet dus beter met het geld omgegaan worden."

VOORLICHTING

Voorzitter Yubi Evertsz van de stichting Consumentenbond zei dat de voorlichtingstaak van de Consumentenbond weliswaar nooit zo in de publiciteit is geweest, maar dat het bureau onder leiding van directrice Ana Alcantara, zich daar al jaren mee bezig houdt. Het bleek evenwel dat er niet voldoende mensen zijn om die voorlichting te geven, terwijl er evenmin voldoende materiaal voorhanden is. Door middel van deze cursus hoopt de Consumentenbond op professionele wijze een groep mensen te instrueren die op hun beurt de informatie kunnen doorspelen naar de consument. Daarom is ook bewust gekozen voor de doelgroep van cursisten die in hun dagelijkse werk te maken hebben met budget- voorlichting.

...Het moment dat de voorzitter van Sede Antia de overeenkomst tekent onder het toeziend oog van de voorzitter van de Stichting Consumentenbond...

Overeenkomst bereikt gebruik autotelefoons

WILLEMSTAD — Industrial Electronics heeft haar handelsnaam veranderd naar Indel en deze naam gecombineerd met een nieuw logo. Deze beslissing is genomen om te komen tot een betere bekendheid en omdat met deze nieuwe combinatie van logo en verkorte naamgeving doeltreffender reclame gemaakt kan worden.

Zoals bekend zal Setel N.V. nog dit jaar een cellulair systeem in bedrijf stellen, waardoor het mogelijk wordt de autotelefoon te introduceren en Indel heeft toestemming van Setel gekregen om General Electric autotelefoon produkten te verkopen en/of te verhuren die binnen dit systeem zullen werken.

De activiteiten van Indel zullen voornamelijk gericht zijn op het verhuren van autotelefoons zodat dit bedrijf in staat zal zijn een "klaar-terwijl-U-wacht" service te geven, indien er zich problemen mochten voordoen.

GEHEUGEN

Voor de autotelefoon is er gekozen voor de onlangs door General Electric geïntroduceerde CF4500XA Carfone. Dit model is voorzien van een geheugen van 30 telefoonnummers, een kostenindicator nummerherhaling, twee electronische sloten en een mogelijkheid om met beide handen aan het stuur al rijdend te kunnen bellen (dit ter verhoging van de veiligheid op de weg). Aanvullend kan de CF4500XA Carfone draagbaar gemaakt worden met een Transfone package, waarbij gebruik gemaakt wordt van een ingebouwde batterij en lader.

De volgende maand zal General Electric ook een nieuwe kleine draagbare "cellulair" telefoon introduceren waarvan de grootte en het gewicht ongeveer gelijk zullen zijn aan de huidige General Electric MPI portofoons. Tevens wordt hiermee een doorbraak gemaakt in de huidige marktprijsstelling die dan met zo'n 20% verlaagd zal worden.

Naast de autotelefoon produkten worden ook de nieuwe General Electric portofoons, mobilofoons, basisstations en afstandbedieningsunits gedemonstreerd die d.m.v. een personal computer geprogrammeerd kunnen worden.

Vele van deze modellen worden door b.v. politie- & douanekorpsen en raffinaderi en over de hele wereld gebruikt vanwege de kompakte vorm en de vele mogelijkheden die in deze modellen geprogrammeerd kunnen worden.

Wapen gebruikt

WILLEMSTAD — In het St Elisabeth hospitaal werd om de assistentie van de politie gevraagd. Een 45- jarige vrouw N.S. veroorzaakte daar moeilijkheden. Bij nader onderzoek bleek de vrouw door haar dochter L.S. van 21 jaar mishandeld te zijn met een keukenmes. De vrouw was aan beide handen gewond. De moeilijkheden met de dochter ontstonden toen de vrouw haar dochter aansprak over diens gedrag. De dochter werd terzake mishandeling met een wapen, aangehouden en de recherche stelt een verder onderzoek in.

Nieuwe gedeputeerden St Eustatius

WILLEMSTAD — Dinsdag 6 september werd er tijdens de openbare eilandsraads- vergadering van St Eustatius een tweetal nieuwe gedeputeerden benoemd.

Mw Ingrid Withfield van de WIPM en Eric Henriquez van de Pompier- partij zullen de nieuwe gedeputeerden zijn. Withfield wordt tevens de eerste vrouwelijke gedeputeerde op het eiland. Zij zal de posten van Toerisme, Domeinbeheer, Verkeer, Landbouw en veeteelt, Openbare werken, Waterdistributie, Brandweer, Luchthaven en Sociale Zaken gaan behartigen.

Henriquez wordt gedeputeerde van Financiën, Onderwijs, Gezondheidszorg, Arbeidszorg, Staatkundige structuur, Ruimtelijke ordening en Ontwikkelings- samenwerking.

De gedeputeerden die al deel uitmaakten van het Bestuurs College op St Eustaius zijn C. Woodley en Ull Nerkman.

Ingezonden

MEVROUW Maritza Coomans- Eustatia beweert in de Napa van zaterdag 3 september 1988 (laatste paragraaf) dat mevrouw Ghering, directrice van het Curaçaosch Museum, de edelstenen- collectie van Dhr. H. Coomans heeft geweigerd. Volgens onderstaande passage uit het conceptcontract opgesteld door Dhr. Coomans en het antwoord van het museum daarop blijkt echter het tegendeel waar te zijn.

"1. De collectie wordt geschonken aan het Eilandgebied Curaçao, en permanent tentoongesteld in het Curaçaosch Museum, op de plaats van het Carillon.

2. De schenking wordt notarieel vastgesteld".

Ter staving van onze bewering volgt hieronder de inhoud van de brief, die het bestuur op 22 april van dit jaar aan de heer Coomans stuurde:

"Geachte Heer Coomans,

Wij danken U voor Uw schrijven d.d. 13 april jl. waarin wij o.a. kennis namen van Uw wens om een representatief deel van Uw Collectie te schenken aan het Eilandgebied Curaçao.

In de Bestuursvergadering van 18 april j.l. is Uw brief besproken.

Het Bestuur is de mening toegedaan, dat zodra deze schenking bij het Eilandgebied gerealiseerd is, het Curaçaosch Museum bereid is plaats te maken om deze Collectie permanent tentoon te stellen.

Het Eilandgebied dient o.i. dan ook zorg te dragen voor:
1. de notaris- resp. overdrachtskosten
2. de aanschaf resp. vervoer en plaatsing van de benodigde vitrines cum annexis, zoals o.a. verlichting, beveiliging, etc.
3. alle tot deze Collectie behorende verzekerings- aangelegenheden met aanverwante kosten.

In afwachting van verdere berichten van belanghebbende partijen, verblijven wij, hoogachtend,
het Bestuur,
S.R. Goeloe, voorzitter,
M. Smeets-Muskus, secretaris"

HET BESTUUR VAN HET CURAÇAOSCH MUSEUM

EL PROTEST TEGEN UITBLIJVEN BESLISSING OVER TECHNISCHE FACULTEIT

'Oplossing' minister: benoeming van commissie

Studenten-acties blokkeren opening academisch jaar UNA

WILLEMSTAD — Klokslag 16.00 uur gistermiddag weerklonk een luide donderslag. Het was een teken aan de hand voor de openings- ceremonie van het academisch jaar van de UNA (Universiteit van de Nederlandse Antillen), welke op dat tijdstip gepland was. Demonstrerende studenten liepen met spandoeken en riepen onophoudelijk leuzen. Zij eisten dat vóór de officiële opening van het academisch jaar een beslissing zou vallen over het al dan niet open stellen van de Technische Faculteit voor eerstejaars- studenten. Een beslissing is gisteren niet gevallen. In plaats daarvan is een tweekoppige commissie benoemd die in het inmiddels hoog opgelopen conflict moet bemiddelen. Rector magnificus mr drs Alex Reinders zag zich vanwege de studenten- acties genoodzaakt de opening af te gelasten. Verder verklaarde hij met ingang van 9 september zijn rectoraat neer te leggen en zijn bevoegdheden over te dragen aan zijn opvolger dr Valdemar Marcha.

De aankomst van Sitekvoorzitter, Errol Cova, op de UNA werd met luid applaus door de studenten begroet. Reeds vanaf het middaguur demonstreerden ruim tweehonderd studenten van alle faculteiten op het universiteits- terrein. De acties van de studenten hadden een orderlijk verloop. In het auditorium van de UNA waren vele genodigden aanwezig. Onder hen bevonden zich ondermeer de ministers E. Woodley (onderwijs), Inderson (arbeid en sociale zaken), I. Knoppel (justitie) en C. Smits. (handel, industrie en werkgelegenheid), alsmede vele leden van het college van curatoren.

LEUZEN

Om vier uur toen de openings- toespraken zouden moeten beginnen, kondigden de studenten aan dat zij voortgang van de plechtigheden net zolang zouden beletten, totdat er een beslissing zou vallen over de Technische Faculteit. Met gescandeerde leuzen en kreten als 'Decision nos ke awor aki' (We willen nu een beslissing) en 'UNA ta di komunidat' **(de UNA is van de gemeenschap)** weerhielden zij sprekers ervan het woord te nemen. Tevergeefs maande rector Reinders de studenten met een hamer tot stilte.

Op een gegeven moment verlieten verschillende van de curatoren de zaal om elders met de studenten opnieuw overleg te plegen. Later voegden minister Woodley en minister Inderson zich eveneens bij hen.

Vervolgens kondigde studentenwoordvoerder Claudius Trancamper aan dat de studenten op hun standpunt blijven staan: de Technische Faculteit moet voor alle studenten openblijven. "Op voorstel van de regering is een commissie bestaande uit mr. ing. F. Frank en dr. J. Eustatia benoemd die tussen alle partijen moet bemiddelen. Deze commissie accepteren we niet, want die dient alleen maar om de zaak nog meer te vertragen. Een bevoegdheid om een beslissing te nemen heeft de commissie niet. Deze ligt bij de minister van Onderwijs en de curatoren. Daarom blijven we de

...er was eens.... en eindigen met:...en ze leefden nog lang en gelukkig.

Orale literatuur verandert steeds. De belevenissen van alle dag vinden hun plaats in het verhaal. Zo kun je in deze tijd de paardenrennen, de voetbalpool en de televisie erin terugvinden. Maar ook iedere volgende verteller van een zelfde verhaal maakt er een eigen verhaal van, met nieuwe accenten en nieuwe toevoegingen.

VREEMDBEELD

Met de komst van de geschreven literatuur, met de roman, veranderde er veel. De verteller kon geen gebruik meer maken van herhalingen en extra benadrukking en er was geen publiek meer aanwezig dat gelijk reageerde.

De romans over Afrika die tot dan toe waren verschenen gaven een heel vreemd beeld van Afrika. Ze zijn geschreven door koloniale overheersters, de hoofdpersonen zijn blank en de hele visie is vanuit een Europees standpunt gezien.

De Afrikanen die meespelen zijn bedienden. Een duidelijk voorbeeld van zo'n roman is "Out of Africa", waarnaar de bekende film is gemaakt. Nieu-

Onderwijs heeft in deze geen bevoegdheid. Dit is in de Landsverordening Universiteit Nederlandse Antillen opgenomen, waarvan met name artikel 7 en 9 van belang zijn. In het laatste artikel worden de bevoegdheden van het college zeer ruim omschreven. Op grond van de wettelijk aan het college van curatoren toegekende bestuursbevoegdheid kan slechts dit college de genomen beslissing al dan niet terugdraaien. Daarom is de bemoeienis van de regering beperkt tot het instellen van een commissie die zich bereid heeft verklaard een oplossing te zoeken voor het gerezen geschil.

JURIDISCH

Minister Ellis Woodley verklaarde desgevraagd dat hij ruim vier uur vergaderd heeft met docenten en curatoren. Ook hij was van oordeel dat hij juridisch niet de mogelijkheid had het besluit van de curatoren te wijzigen. "Ik kan geen beslissing nemen. Dat is uitsluitend de bevoegdheid van de curatoren. Men moet er rekening mee houden dat het openhouden van de faculteit miljoenen kost, waardoor de UNA in ernstige financiële problemen kan komen te verkeren. Elk van de drie afdelingen van de Technische Faculteit kost één miljoen gulden per jaar. De UNA heeft een begroting van 7 miljoen gulden. Bij de afdeling Werktuigbouwkunde en Bouwkunde en Civiele Techniek is slechts één nieuwe student ingeschreven. Voor dit jaar heeft de faculteit nog voldoende financiën, maar voor volgend jaar is dat niet zeker. Daarom moet een beslissing goed afgewogen worden", aldus de minister.

Op de vraag waarom een definitieve belissing zo laat op zich laat wachten, antwoordde minister Woodley dat hij eerst juridisch advies moet afwachten. "Later zal er een perscommuniqué uitgegeven worden, waarin de regering de benoeming van een commissie bekendmaakt. Die moet verder bemiddelen", aldus Woodley die optimistisch gestemd is over het vinden van een uiteindelijke oplossing. Hij denkt dat deze op korte termijn gevonden zal worden. "Hoe snel dat gebeurt kan ik niet zeggen".

Minister Woodley keert dit weekend naar de Bovenwinden terug. Moet de minister in een dergelijke crisis- situatie niet op Curaçao blijven? Minister Woodley: "Ik ben al drie weken aan het werk en pas in de laatste drie dagen zijn er problemen gerezen. Ik heb ook recht op een vrij weekeinde. Tenslotte ben ik ook een mens".

'Doerga gebruikte zonder toestemming van commissarissen eigen N.V.'s voor fabriek'

Eddine belegt ook vergadering van aandeelhouders van Alesie

WILLEMSTAD — Piet Eddine heeft als commissaris van de rijstfabriek Alesie Curaçao N.V. eveneens een vergadering uitgeschreven voor alle aandeelhouders. Die vergadering vindt plaats op hetzelfde tijdstip en in hetzelfde gebouw — Landhuis Zeelandia — van de door Alesie- commissaris Ewald Ong A Kwie uitgeschreven algemene aandeelhouders- vergadering: donderdagmiddag om zes uur.

De Amigoe berichtte gisteren uitvoerig, dat er een conflictueuze situatie was ontstaan tijdens de vergadering van de commissarissen, donderdagavond. Ong A Kwie besloot de aandeelhouders bijeen te roepen om het ontslag van Eddine te bewerkstelligen, alsmede het ontslag van commissaris Sigurd Mensing.

Eddine vanmorgen: "Wij hadden afgesproken, dat we geen woord tegen de pers zouden zeggen tot donderdagochtend. Dat was om Alesiedirecteur Turhane Doerga nog de gelegenheid te bieden de merken- kwestie terug te draaien, vóórdat de door Mensing en mij aangespannen rechtszaak zou beginnen. Maar tot mijn stomme verbazing las ik gisteren alles in de Amigoe. Dus maak ik nu ook mijn mond open".

CONFLICT

Zoals bekend, is er een groot conflict ontstaan tussen Mensing en Eddine enerzijds en Doerga anderzijds, omdat Doerga zich het merk 'Alesie' had toegeëigend, zonder dat de Raad van Commissarissen gesteld wordt, dat Ong A Kwie boos was omdat Mensing en ik advocaten hadden meegenomen naar de vergadering van commissarissen, en dat hij daarom besloten had een aandeelhouders- vergadering bijeen te roepen. Er staat genotuleerd, dat Ong A Kwie — tijdens die vergadering — al had meegedeeld, dat hij de aandeelhouders bijeen zou roepen om de zaak te 'clearen' via het accountants- rapport, dat onlangs is uitgebracht".

'TRIO'

Alesie- commissaris Eddine: "Nu Ong A Kwie en Bierman (Th. Bierman, eveneens commissaris van Alesie; red.) samen Doerga in bescherming hebben genomen, is het duidelijk dat zij een 'trio' hebben gevormd. Want in het conceptacountantsrapport wordt bevestigd hetgeen ik al maanden geleden naar voren heb gebracht over onder andere allerlei N.V.'s van Doerga-zelf, die hij voor Alesie heeft laten werken".

"Hij schakelt namelijk zijn eigen N.V.'s, zoals Doerga Engineering en Doerga Equipdonderdag de gelegenheid had om die 'merken- kwestie' terug te draaien —, toen onthielden Bierman en Ong A Kwie zich van stemming".

KOSTEN

Eddine voegde er nog toe: "Doerga heeft niet Alesie beschermd maar mijnheer Doerga-zelf. In 1985 zei Doerga, dat hij Alesie op een goedkopere wijze zou laten draaien door minder kosten te maken. Welnu, er is een hogere omzet, maar de kosten zijn onevenredig gestegen".

"En dit nog", aldus Eddine, "Doerga moet een vooruitziende blik hebben. Hij heeft immers gezegd, dat hij zich de naam Alesie heeft toegeëigend om Alesie te beschermen tegen aantijgingen die ik zou hebben gedaan. Ik heb op 4 mei 1988 vragen gesteld, lastige vragen voor Doerga. Maar hoe wist Doerga al op 10 december 1987, dat ik die vragen op 4 mei van het jaar daarop zou gaan stellen, want toen al heeft hij Alesie op zijn naam laten schrijven!"

AGENDA-PUNTEN

Nu heeft Eddine óók een vergadering van aandeelhouders uitgeschreven: "We kunnen de agenda- punten toch combineren, Ong A Kwie en ik? We zijn immers beide commissarissen. Onder meer heb ik als agendapunten: Doerga vragen naar zijn beleid en vragen verantwoording af te leggen en hem eventueel tot de orde roepen; de huidige Raad van Commissarissen ontslaan; een nieuwe Raad van Commissarissen benoemen, die het voortbestaan van Alesie kan garanderen".

"Ik zit echter met één probleem. Volgens de statuten dienen de aandeelhoudrs per brief te worden uitgenodigd. Maar het aandeelhouders- register is spoorloos verdwenen. Daarom zal ik de komende dagen advertenties moeten plaatsen en zo'n groot mogelijke publiciteit moeten maken om alle aandeelhouders van de komende vergadering op de hoogte te stellen".

Peloton Franse mariniers naar Curaçao

WILLEMSTAD — Van 10 tot 24 september wordt een Franse peloton van het negende regiment marine-infanterie, afkomstig uit Martinique, gestationeerd op de marine-basis Parera teneinde een trainings- uitwisselinsprogramma te volgen met eenheden van de hier opererende (Nederlandse) 21e Infanteriecompagnie van het Korps Mariniers.

Het doel van het programma is een betere samenwerking tussen, en een hogere graad van geoefendheid te verkrijgen door eenheden binnen het Caribisch gebied. Het programma omvat onder meer schiet- en velddienst oefeningen.

Op 23 september bijvoorbeeld zal een amfibische raid in de vorm van een klim- en afdaaloefening worden gehouden nabij Fort Nassau. Deze oefening zal worden bijgewoond door de Franse brigadegeneraal J.C. Gautier, de commandant van de Franse strijdkrachten in het Caribisch gebied, opererend vanuit Martinique.

COMMENTAAR

Lachertje

DE STUDENTEN van de Technische Faculteit hebben gelijk als zij protesteren tegen de gang van zaken rond de sluiting van de faculteit voor eerstejaars studenten. Het is ongehoord, dat een dergelijke beslissing één week voor de opening van het academisch jaar van de Universiteit van de Nederlandse Antillen wordt genomen.

De manier waarop de studenten gistermiddag van hun ongenoegen blijk gaven is evenwel afkeurenswaardig. Ze hadden dienen te beseffen, dat de opening van een academisch jaar een diepere betekenis heeft dan slechts het nuttigen van een hapje en een drankje. Een passieve demonstratie, buiten op de patio, zou — in dit stadium — voldoende zijn geweest om aandacht te vragen voor hun wensen.

Maar nogmaals: alle begrip voor de woede van de studenten. Zeker na de 'beslissing' van minister van Onderwijs Ellis Woodley: een commissie instellen, die een advies moet uitbrengen en daar eindeloos over mag doen, want er is geen 'deadline' gesteld aan de werkzaamheden.

Deze 'oplossing' van de minister kan niet anders dan als 'een lachertje' betiteld worden. Woodley moet beseffen, dat de elf studenten, die de toezegging hebben gekregen dat zij vanaf 10 september 1988 colleges zouden kunnen volgen, niet eindeloos kunnen wachten op een advies, dat vervolgens wellicht niet wordt opgevolgd omdat het niet in de politieke kraam past, waarna een tweede commissie... Er dient nú iets gedaan te worden.

Een minister is er toch voor om, na het aanhoren van beide partijen, een beslissing te nemen? Die beslissing dient hij te verdedigen, tegenover zijn mede- ministers in de Raad, tegenover de Staten, tegenover het hele volk. Hij dient daarvoor verantwoordelijkheid te dúrven dragen.

Woodley verschuilt zich achter het College van Curatoren, dat uiteindelijk de zeggenschap heeft. Het standpunt van het College is evenwel bekend. Secretaris Harold Hollander heeft dat naar buiten gebracht: "Indien de regering het verantwoord vindt om het eerste jaar te subsidiëren, dan legt het College van Curatoren zich daarbij neer".

Het is inderdaad de regering die de UNA subsidieert en dus heeft de regering het 'veto-recht' in deze situatie. De minister onder wie Onderwijs valt, dient zijn verantwoordelijkheid in deze kwestie te aanvaarden en die niet af te schuiven op de zoveelste commissie.

Waar moet het met de Nederlandse Antillen heen als bestuurders voor elk probleem een commissie gaan benoemen om advies uit te brengen? Niet alleen kost dat veel — kostbare — tijd, maar bovendien zouden de commissieleden — vaak dezelfde personen — dan beter zélf het bestuur in handen kunnen nemen.

Woodley heeft met deze 'beslissing' tenminste één ding duidelijk gemaakt: hij voert een zwak beleid.

Over Technische Faculteit

Cova en Ong-A-Kwie kritiseren overheid

Diverse mensen hebben gisteren gereageerd op de gebeurtenissen rond de opening van het academisch jaar van de UNA. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

Sitek- voorzitter Errol Cova beschuldigt de regering van incompetentie. "De regering heeft de verantwoordelijkheid en de morele plicht om te zorgen voor goed onderwijs. "De overheid heeft zeven miljoen gulden in de UNA gestopt. Hetgeen nu plaatsvindt bij de Technische Faculteit (aflasting colleges eerstejaars — red.) is een schande. De vakbonden Sitek en Kamara Sindikal staan dan ook volledig achter de studenten die eisen dat de faculteit openblijft. De rebellie van de studenten is correct. De oplossing is dat partijen aan tafel gaan zitten net zolang tot er een oplossing is bereikt. Degenen die verantwoordelijk zijn voor deze situatie, zijn de curatoren. Deze zijn koppig. Hun chaotisch beleid bij de UNA is er verantwoordelijk voor dat er zo weinig studenten zijn. Daarom moeten de curatoren naar huis gestuurd worden.

ExCFW- voorzitter Ewald Ong-A-Kwie vraagt zich af wat voor zin het heeft het academisch jaar van de UNA te openen, "als vier ministers (Woodley, Knoppel, Inderson en Smits — red.) de aanwezige curatoren niet tot een beslissing kunnen dwingen. De acties van de studenten om de opening van het jaar tegen te houden zijn dan ook volkomen terecht", aldus Ong-A-Kwie die zei dat de beroering onder de studenten een goede zaak is; "Dit is een goede ontwikkeling. Eindelijk gaat onze universiteit die er jarenlang als een 'dode pier' bij heeft gelegen een beetje leven. Ik hoop dat de overheid eindelijk gaat besluiten de UNA ten dienste van de gemeenschap te stellen. Het is geen glazen kast", aldus de vakbondsleider.

Ong-A-Kwie noemde de benoeming van een commissie "een fictie. Wat voor competentie heeft zo'n commissie als niet eens de minister het besluit van het college kan doen omkeren? Zo'n commissie heeft dan ook geen enkele zin".

Waarnemend gezaghebber Cadè Wilsoe onthield zich van commentaar op de gebeurtenissen bij de UNA: "Dit is een landszaak, waarmee ik geen enkele bemoeienis heb".

Poging tot inbraak

WILLEMSTAD — Te Otrabanda signaleerde de eigenaar van een snack een vreemde man op het dak van zijn zaak. Hij waarschuwde de politie. Toen deze arriveerde was de man inmiddels verdwenen. De eigenaar kon echter een gedetailleerde beschrijving geven van de 'inbreker'.

Dodelijk ongeval te Tanki Leendert

Beklaagde vrijgesproken

ORANJESTAD — Nadat de rechter zich met officier en verdediger van H.R. ter plaatse te Tanki Leendert op de hoogte had gesteld van de situatie op de plaats waar het jeugdige echtpaar d'Aguiar op 28/29 maart de dood vond bij een verkeersongeval, werd vrijdagmorgen de behandeling in de rechtszaal voortgezet. Verdachte H.R. die werd bijgestaan door mr. Hendrik Croes, herhaalde dat hij de auto van het echtpaar slingerend over de weg had zien rijden en daarna tegen die auto was aangereden. De officier beschuldigde verdachte ervan dat het juist verdachte was geweest, die onverantwoordelijk had gereden.

De officier benadrukte het gevaar in deze zaak van de vele verklaringen die een juiste evaluatie van het gebeuren bemoeilijken. De officier was verder van mening dat het echtpaar de auto van verdachte had opgemerkt, passeerde een andere auto en raakte in paniek, en trachtte een aanrijding te voorkomen.

De officier vond verdachte schuldig wegens onverantwoordelijk rijden en eiste twee maanden gevangenisstraf met ontzegging van de rijbevoegdheid voor de duur van twee jaren. Mr. Hendrik Croes benadrukte de onschuld van zijn cliënt en eiste vrijspraak van het ten laste gelegde.

De rechter wees direct vonnis en stelde daarbij dat uit de reconstructie ter plaatse, hij had kunnen vaststellen dat de afstand waarop verdachte de auto kon voorbijrijden groot genoeg was geweest dat verdachte naar rechts kon gaan. Opmerkelijk noemde hij het dat de auto van het echtpaar d'Aguiar veel schade aan die kant van de auto had waaruit moet blijken dat zij aan de verkeerde kant van de weg reden. Dit houdt in dat de uitwijkpoging van d'Aguiar verkeerd was en daarom achtte hij het niet wettelijk bewezen dat verdachte R. schuldig was en sprak hem vrij van het ten laste gelegde.

Arubuskaarten

ORANJESTAD — Het publiek kan nu ook bij de loketten van de postkantoren in Oranjestad en San Nicolas zijn Arubus- buskaarten kopen. Dit is voor zowel het schoolvervoer als vervoer naar de districten. Bij de postkantoor- loketten worden — naast postzegels — al enige tijd ook zegelpapier, belastingzegels verkocht, terwijl men ook via postwissels rekeningen kan betalen.

Oecumenische dienst in kazerne

SAVANETA — Op zondag 11 september is er weer een kerkdienst in de kapel van de marinierskazerne Savaneta. Het thema van de dienst is: een-twee-drie in Godsnaam. De voorgangers zijn: pater Buskermolen, vlootalmoezenier uit Curaçao en dominee Majoor. De oecumenische dienst begint om tien uur.

uitknippen

Vliegschedule

AIR ARUBA

Vanaf 18 augustus 1988: Curacao - Bonaire - Caracas. **Vanaf 1 november 1988: St. Maarten - Santo Domingo**

VLUCHTNUMMER	FQ101	FQ121	FQ125	FQ143	FQ111	FQ103	FQ123	FQ141	FQ201	FQ223	FQ222	FQ241	FQ403	FQ443	FQ441	*** FQ515	*** FQ505	*** FQ311
FREQUENTIE	Dagelijks Exc. zat./zon.	Dagelijks Exc. zat./zon.	Dagelijks Exc. zat./zon.	vrijdag	zaterdag	zondag	zondag	zondag	vrijdag	vrijdag	zaterdag	zondag	Dagelijks Exc. zat./zon.	vrijdag	zondag	dinsdag	zaterdag	maandag/ donderdag
KLASSE	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
TOESTEL	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11
ARUBA .... d.	08.00	13.30	17.30	20.00	10.00	09.00	15.00	18.00	10.30	16.00	16.00	20.30	09.00	20.50	19.20	11.00	08.00	10.30
CURAÇAO .... a.	08.30	14.00	18.00	20.30	10.30	09.30	15.30	18.30	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
.... d.	---	---	---	---	11.00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
BONAIRE .... a.	---	---	---	---	11.20	---	---	---	11.10	16.40	16.40	21.10	---	---	---	---	---	---
CARACAS .... a.	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	10.10	22.00	20.30	---	---	---
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	---	---	---	---	---	[illegible]	[illegible]	[illegible]	12.45	[illegible]	[illegible]
ST. MAARTEN ...... a.	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	13.15

*** Effective November 01, 1988.
Note: No traffic rights Curaçao - Bonaire.

ST. MAARTEN - STO. DOMINGO - CARACAS - BONAIRE - CURAÇAO TO ARUBA

VLUCHTNUMMER	FQ102	FQ122	FQ126	FQ144	FQ222	FQ104	FQ124	FQ142	FQ202	FQ224	FQ111	FQ242	FQ404	FQ444	FQ442	*** FQ516	*** FQ506	*** FQ312
FREQUENTIE	Dagelijks Exc. zat./zon.	Dagelijks Exc. zat./zon.	Dagelijks Exc. zat./zon.	vrijdag	zaterdag	zondag	zondag	zondag	vrijdag	vrijdag	zaterdag	zondag	Dagelijks Exc. zat./zon.	vrijdag	zondag	dinsdag	zaterdag	maandag/ donderdag
KLASSE	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
TOESTEL	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11	YS11
ST. MAARTEN ...... d.	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	14.15
STO. DOMINGO .... d.	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	13.30	10.30	---
CARACAS .... d.	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	10.55	22.45	21.15	---	---	---
BONAIRE .... d.	---	---	---	---	17.10	---	---	---	11.40	17.10	11.50	21.40	---	---	---	---	---	---
CURAÇAO .... a.	---	---	---	---	17.30	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
.... d.	09.00	14.30	18.30	21.00	18.00	10.00	16.00	19.00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
ARUBA .... a.	09.30	15.00	19.00	21.30	18.30	10.30	16.30	19.30	12.20	17.50	12.30	22.20	12.05	23.55	22.25	15.15	12.15	17.00

*** Effective November 01, 1988.
Note: No traffic rights Bonaire - Curaçao.

Voor meer inlichtingen bel Uw reisagent of Air Aruba.

Fikse straffen voor drugs-bezit/verkoop

ORANJESTAD — Bij d[e] wekelijkse zitting van h[et] gerecht op Aruba werde[n] wederom stevige straffe[n] uitgedeeld aan personen d[ie] verdovende middelen i[n] hun bezit hadden en/of hier mede handel dreven.

F.L. hoorde een gevangenis straf van anderhalf jaar tege[n] zich uitspreken, nadat de offi cier twee jaar had geëist. In d[e] zaak van de dame E.T. die ste[l] de dat zonder toestemmin[g] men haar huis had doorzoch[t] werd nog geen uitspraak ge daan. Begin oktober wordt b[e] handeling voortgezet met h[o] ren van enige getuigen.

[illegible] dat hij drugs in zijn bezit had en daarin verschillende malen ge handeld, werd veroordeeld to[t] tweeëneenhalf jaar gevange nisstraf met aftrek van voora[r] rest sedert acht april. D[e] rechter achtte dat zijn schu[ld] wel degelijk bewezen was. Ver dachte J.T. werd conform de ei[s] van de officier tot tweeëneen half jaar gevangenisstraf ver oordeeld wegens verkoop va[n] verdovende middelen.

Schijnhuwelijk voorkomen

ORANJESTAD — Door de im migratiedienst werd op d[e] luchthaven de twintig jarige E.[illegible] aangehouden, die naar Sant[o] Domingo wilde reizen om daar i[n] het huwelijksbootje te stappen. Hij was vergezeld van de ma[n] J.S. (36). Uit het verhoor van d[e] jongeman bleek dat hij inder daad naar Santo Domingo wild[e] reizen om met een zekere vrou[w] R. te trouwen, waarvoor hij ze[s] vierhonderd dollar had ontvan gen. Het onderzoek is gaande.

[illegible] huidige college van curatore[n] is niet competent genoeg o[m] besluiten op lange termijn t[e] nemen. Dit blijkt uit de besli[s] sing om het eerste jaar van [de] faculteit te sluiten. Deze is [on] voldoende onderbouwd. Ik s[la] dan ook voor om de curatore[n] een ticket naar Nederland a[an] te bieden in plaats van de st[u] denten", aldus Libier.

Na dertig jaar

Franciscanessen nemen afscheid Wijkverpleging

ORANJESTAD — Dit weekend staat in het teken van het afscheid van de zusters Franciscanessen van het werk van het Wit-Gele Kruis op Aruba. Sedert de oprichting van de stichting waren de zusters werkzaam in de wijkverpleging van het WGK.

De pionier die met dit mooie werk begon was destijds zuster Perpetua die in 1958 begon. Zij werd gevolgd door de zusters Ewalda, Ludovic, Justina, Michaela, Francina, de overleden zuster Felecitas, Benedicta, Eugenia en Judith.

Dit weekeinde wordt afscheid genomen van zuster Eugenia, hoofdzuster van de wijk San Nicolas, die vanaf 1971 tot en met 1986 bij deze stichting heeft gewerkt. Door het vertrek van de laatste religieuze wijkverpleegkundige is er een einde gekomen aan een dertigjarige periode van intensieve inzet van deze congregatie van zusters voor de extra murale gezondheidszorg op Aruba.

Fietsen en rennen voor Tromp-cup

ORANJESTAD — De commissie "Copa Victor Tromp" organiseert op 9 oktober aanstaande een mini-marathon en biketour. Het vertrek is 's morgens om zeven uur bij Westpunt, waar ook na 25 kilometer fietsen het eindpunt is.

De mini marathon wordt 's middags om half zes te Westpunt gehouden waar ook het eindpunt weer is. De inschrijving wordt 21 september aanstaande geopend en duurt tot 30 september bij Idefre.

ORANJESTAD — In de bridgeclub Aruba-Ariba werden deze week de volgende uitslagen geboekt:

A-Poule: Echtpaar Leerdam 68.06 procent, heren Pennings/De Vries 58.80, Hr. Lopez Henriquez/Mv Wittebol 57.87, mr Al/Mv Hornix 52.31, Echtpaar Bilderbeek 50.93.

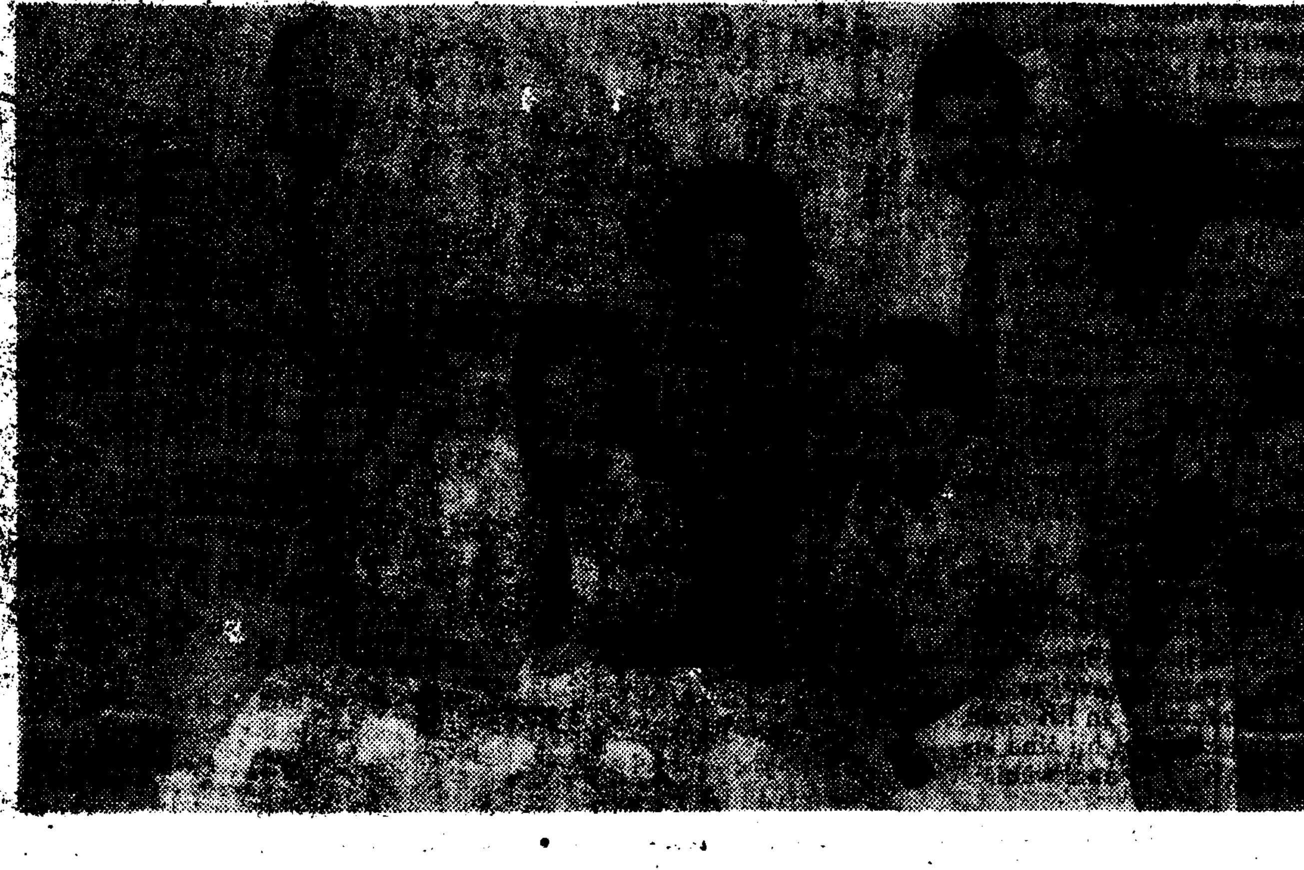
B-Poule: Hr. Oude Avenhuis/mv Bergen 60.27, mr Russo/mv. Sim 58.93, mv Smit/mv Morizon 51.34 en echtpaar Cappon 50.89.

Henriquez wordt gedeputeerde van Financiën, Onderwijs, Gezondheidszorg, Arbeidszorg, Staatkundige structuur, Ruimtelijke ordening en Ontwikkelings- samenwerking.

De gedeputeerden die al deel uitmaakten van het Bestuurs College op St Eustaius zijn C. Woodley en Ull Nerkman.

nen doorspelen naar de consument. Daarom is ook bewust gekozen voor de doelgroep van curaisten die in hun dagelijkse werk te maken hebben met budget- voorlichting.

...Het moment dat de voorzitter van Sede Antia de overeenkomst tekent onder het toeziend oog van de voorzitter van de Stichting Consumentenbond...

NAPA

AMIGOE Weekend Bijlage

ZATERDAG 10 SEPTEMBER 1988

VAN FRANSTALIGE Afrikaanse literatuur naar Papiamentse spreekwoorden, die lijn liep week door de lezingen en bijenkomsten die deze week gehouden werden door professor Mineke Schipper van de Vrije Universiteit van Amsterdam en van drs. Marta Dijkhoff van het ILA. Mineke Schipper doceerde vanaf 1964 Franse literatuur aan de universiteit van Zaire. Daar kwam zij in aanraking met Afrikaanse literatuur, eerst met de Franstalige Afrikaanse literatuur en vandaar met de literatuur van vele Afrikaanse volkeren. Over die Afrikaanse literatuur schreef zij verscheidene boeken en artikelen. Haar voorkeur gaat daarbij uit naar spreekwoorden. Zij verzamelde zoveel mogelijk spreekwoorden in zoveel mogelijk talen van het Afrikaanse continent. Toen zij in 1972 terugkeerde, was er in Nederland maar erg weinig belangstelling voor de Afrikaanse literatuur "Dat is nu wel verbeterd. Zij bleef echter haar spreekwoorden trouw en is zich steeds verder in haar spreekwoordenmateriaal gaan verdiepen. Mineke Schipper hield op Curaçao twee lezingen. De eerste ging over de Afrikaanse literatuur en was getiteld: "Zangers, Dichters, Vertellers: Afrikaanse literatuur, vroeger en nu", de titel van de tweede lezing luidde: "Vrouwbeelden in mythen en spreekwoorden", zodat zij van haar beide onderzoekterreinen een beeld kon geven.

Mineke Schipper en Martha Dijkhoff doen onderzoek naar Papiamentse gezegden:

...Martha Dijkhoff en Mineke Schipper...

Van spreekwoorden gaat autoriteit uit

door Nel Casimiri

De Afrikaanse literatuur van vroeger is bijna geheel orale literatuur. Er is een verteller, een zanger, een dichter en er zijn luisteraars. Tussen die verschillende personen vindt een interactie plaats en die maakt mede het verhaal. De verteller of dichter is altijd zelf aanwezig. Het verhaal komt pas tot leven door die verteller. Ook de reacties van het publiek zijn belangrijk.

Orale literatuur is zo oud als de mensheid zelf. Altijd hebben we verhalen verteld over geluk en ongeluk, waar of niet waar en altijd hebben we gezocht naar antwoorden op levensvragen als: waar komen we vandaan?, waar komt de dood vandaan?, enz. Die verhalen kunnen zowel door mannen als door vrouwen verteld worden. Sommige verhalen zijn echter voorbehouden aan bepaalde personen, zoals bijvoorbeeld priesters, omdat die verhalen van grote invloed kunnen zijn op bijvoorbeeld een oogst of een oorlog.

Het is voor de toehoorders altijd volkomen duidelijk wanneer er een verhaal verteld wordt. Dat gaat namelijk vooraf door een standaard- aankondiging en eindigt ook op een voor ieder bekende manier. We kennen dat in Europese sprookjes die veelal beginnen met: Er was eens.... en eindigen met:...en ze leefden nog lang en gelukkig.

Orale literatuur verandert steeds. De belevenissen van alle dag vinden hun plaats in het verhaal. Zo kun je in deze tijd de paardenrennen, de voetbalpool en de televisie erin terugvinden. Maar ook iedere volgende verteller van een zelfde verhaal maakt er een eigen verhaal van, met nieuwe accenten en nieuwe toevoegingen.

VREEMDBEELD

Met de komst van de geschreven literatuur, met de roman, veranderde er veel. De verteller kon geen gebruik meer maken van herhalingen en extra benadrukking en er was geen publiek meer aanwezig dat gelijk reageerde.

De romans over Afrika die tot dan toe waren verschenen gaven een heel vreemd beeld van Afrika. Ze zijn geschreven door koloniale overheersters, de hoofdpersonen zijn blank en de hele visie is vanuit een Europees standpunt gezien.

De Afrikanen die meespelen zijn bedienden. Een duidelijk voorbeeld van zo'n roman is "Out of Africa", waarnaar de bekende film is gemaakt. Nieuwe Afrikaanse romanschrijvers moesten zich of aanpassen aan de koloniale traditie zoals zij zich in veel dingen moesten aanpassen aan de koloniale tradities of ze gaven juist een scherpe reactie op dat kolonialisme.

In de eerste generatie Afrikaanse romans zien we dan ook dat er behoorlijk kritisch naar de blanke personages wordt gekeken. Ze geven een beeld van

Amor di un muhé ta flor di un dia (de liefde van een vrouw is als een eendagsbloem)

wat de Afrikanen van het kolonialisme vinden.

Een andere reactie op de koloniale mentaliteit vormt de Negritude: een beweging in de poëzie die begon in Haïti en Martinique, maar die veel aanhangers vond in Afrika.

In de jaren dertig van deze eeuw troffen voor het eerst in de geschiedenis zwarte schrijvers uit Amerika, Afrika en het Caribisch gebied elkaar en wel in Parijs. Een van hen, Aimee Césaire deed in die tijd de uitspraak: "We moeten onze negritude bevestigen" en daarmee was de beweging geboren. Afrika en het neger zijn werd een uitgangspunt, een ideaal.

In de gedichten van de negritude komen het lijden en de opstand voor, de overwinning en de eventuele dialoog. In dezelfde lijn liggen de negro-spirituals en ook de Black is Beautifull-beweging.

Toch is de negritude geen beweging die bij het oorspronkelijk ideaal is blijven steken. Nadat de onafhankelijkheid van de koloniale machten was veroverd, bleken zwarte mensen net zulke onderdrukkers te kunnen zijn als blanke en de negritude- beweging groeit meer en meer naar een solidariteit met alle verdrukten, ongeacht ras of kleur. De negritude leeft nog wel in zijn oude vorm in Zuid-Afrika bijvoorbeeld, maar ook daar heeft zich een ontwikkeling ingezet.

OERSCHULD

De tweede lezing van Mineke Schipper ging speciaal over het vrouwbeeld zoals dat in mythen en spreekwoorden naar voren komt.

Mythen zijn verhalen die bij een volk leven over de oorsprong van de mens. En in bijna alle mythen die Mineke Schipper ontdekte, schiep God eerst de man, nooit eerst de vrouw. Soms schiep Hij de vrouw zelfs per ongeluk.

Daarna gaat het fout, een oerschuld komt naar voren en die schuld is uitsluitend te wijten aan de vrouw, die iets fout deed. Zelfs als man en vrouw allebei een fout begaan, krijgt de vrouw een zwaardere straf dan de man en als straffen kreeg ze: menstruatie, ondergeschiktheid, alle huishoudelijk werk doen, in pijn haar kinderen baren.

Het Genesis verhaal komt, zij het met andere beelden, in veel culturen terug. En volgens vele schriftgeleerden bevestigt ook de bijbel verder de superioriteit van de man. Dat wordt wel tegengesproken, soms. Uiteindelijk schiep God eerst de kleine dingen, daarna de grotere en belangrijker dingen om te eindigen met de vrouw.

Mineke Schipper vond maar één scheppingsverhaal dat wel vrouwvriendelijk was en dat vertelde hoe God per ongeluk een van de vrouwen die hij geschapen had, vertrapte. Toen

Sanger ta sarafina, si e no ta kana e ta gatia (bloed is als het kruid Sarafina als het niet lopen kan, kruipt het)

kregen de andere vrouwen de man als compensatie voor hun verloren medevrouw en daarom moeten mannen werken om hun vrouw te onderhouden.

Wie de mythen heeft verzonnen weten we niet. Het lijkt erop dat de man bang was voor iets magisch in de vrouw. Zij kon iets wat mannen niet kunnen, nl. kinderen krijgen. Daarom moest de man iets bedenken om de vrouw op haar plaats te houden, in bedwang te houden.

Dit komt ook in spreekwoorden tot uiting. Bij alle volkeren zijn de moeders goed, prachtig zelfs, maar de vrouwen zijn gevaarlijk daar moet je voor oppassen.

Om dit te verduidelijken gaat professor Schipper wat meer in op de positie van de vrouw, zoals die onthuld werd in een onderzoek dat door de VN verricht is.

MINDER KANSEN

De vrouwen beslaan de helft van de wereldbevolking, maar 2/3 van alle werk wordt door vrouwen gedaan, terwijl zij minder dan 1/100 van alle rijkdom en goederen bezitten. Daarbij krijgen vrouwen minder opleidingskansen en zijn zij aan extra regels en normen gebonden, omdat zij vrouwen zijn.

Un muhé bobo simpel ta un bendishon di Dios (een eenvoudige domme vrouw is een zegen van God)

Daar komt nog bij dat huishoudelijk werk als extra geldt en niet in de statistieken is weergegeven. Dat wordt niet als werk beschouwd.

MACHT

De moeilijkheden die vrouwen ondervinden zijn onderling goed te vergelijken ondanks verschillen in ras of godsdienst. Vrouwen hebben een groot gebrek aan macht op sociologisch en politiek terrein en door allerlei oorzaken wordt dit ook in stand gehouden. Velen zien dit als een reïncarnatie van die eerste zonde, dus als straf.

Ook vrouwelijke schrijfsters kampen met problemen waar hun mannelijke collega's geen last van hebben. Een Indiase schrijfster verklaarde in een interview hoe zij na het publiceren van een nogal provocerend verhaal haar moeder in tranen vond, haar vader boos, haar man haar verbood verder te schrijven en haar kinderen zuchtten: "Waarom hebben wij geen gewone moeder?".

Een vrouw mag bijna overal wel poëzie schrijven. Dat is emotioneel, dat hoort bij haar. Maar een politieke verhandeling wordt bijvoorbeeld niet geaccepteerd.

Om een beeld te krijgen van die machts- verhoudingen analyseerde Mineke Schipper de teksten van mythen. Wie spreekt er, wie komt aan het woord, wie handelt en wie blijft passief?

AARDIGER

In Afrika telt men vier keer zoveel vrouwelijke analfabeten als mannelijke. Voor de beschrijvingen die cultureel-antropologen van volkeren geven, spreken zij met mannen en zij vragen de mannen hoe het ligt bij de vrouwen. Meestal komen die niet zelf aan het woord. De mannen vertellen hoe de vrouwen denken en dat wordt geaccepteerd als juist.

Datzelfde beeld van de vrouwen komt ook naar voren in de spreekwoorden. In verschillende culturen gebruikt men ook hier verschillende beelden, maar weer komt de betekenis van die beelden, de betekenis van die spreekwoorden overeen. En daarvan gaf Mineke Schipper een aantal voorbeelden. Eerst alleen uit Afrika maar dat breidde zich ook uit naar het Caraïbisch gebied, zoals b.v.: (vertaling van M.S.) *Vrouwen hebben geen mond; de kip weet ook wel dat het morgen is maar ze kijkt naar de mond van de haan; a woman is the source of all evil, only our soul saves us from the harm she does. (wie is our?); de rug van de moeder zondigt als hij gaat zitten; de vrouw is als de aarde, iedereen zit op haar.*

Mineke Schipper vraagt zich af hoe het komt dat er zoveel voorbeelden van spreekwoorden zijn over de vrouw en maar zo weinig over de man, en al helemaal geen negatieve spreekwoorden over de man. Zijn vrouwen nu zoveel aardiger dan mannen dat ze geen negatieve uitspraken verzinnen? Waarschijnlijk zijn ze wel bedacht maar nooit opgetekend. Als de machtsrelaties niet gelijk verdeeld zijn kan een onderdrukte groep niet zo vrijuit spreken over de andere groep als andersom: een meester spreekt vrijuit over zijn slaven, maar hij komt niet te weten wat de slaven denken. Daarbij komt dat er in de loop der jaren meer onderzoek is gedaan naar de visies van de mannen dan naar de visies van vrouwen.

De machtsposities worden in die spreekwoorden duidelijk Als we naar het perspectief kijken b.v.:

The womans name is Yes (een vrouw moet gehoorzamen); a man comes out of childhood, a woman never comes out of childhood; trouw nooit een vrouw met grotere voeten dan jijzelf; wat de yam voelt, begrijpt het mes. (yam = vrouw; mes = man); een vrouw die latijn kent, trouwt nooit en komt slecht terecht; als je 1000 vrouwen hebt, heb je duizend palavers (discussies).

VERSCHILLEN

Misschien spreekt uit al die spreekwoorden wel het verlangen van de man dat vrouwen zo zouden moeten zijn. Ze zijn een middel om vrouwen in het gareel te houden. Spreekwoorden zijn wijsheden van de voorouders die aangeven hoe het moet, hoe de normen liggen. Zo was het en zo moet het blijven.

Natuurlijk zijn er verschillen tussen vroeger en nu. Vroeger vergeleken vrouwen zich met vrouwen en mannen met mannen. Nu vragen vrouwen zich af waarom zij niet kunnen studeren, waarom zij geen automonteur kunnen worden of piloot. Het is dus mogelijk dat er een verandering zal optreden in de spreekwoorden en dat nieuwe spreekwoorden nieuwe gezichtspunten zullen vertonen.

Martha Dijkhoff heeft samen met Mineke Schipper een onderzoek gedaan naar de Papiamentse spreekwoorden. Uit haar grote verzameling selecteerde Marha Dijkhoff honderd spreekwoorden over vrouwen. Daarbij maakte zij eenzelfde indeling als Mineke Schipper, die een onderverdeling aanbracht in de vrouwenspreekwoorden naar de levensloop van de vrouw. Ze verdeelde de spreekwoorden in categorieën over: meisje, vrouw, echtgenote, medevrouw, moeder, dochter, schoonmoeder, weduwe, grootmoeder en oude vrouw.

Natuurlijk overlappen die categoriïn elkaar want een vrouw kan gelijk dochter, moeder en grootmoeder zijn.

Het bleek echter dat bepaalde categorieïn bij de Papiamentse spreekwoorden helemaal niet voorkomen. Er zijn in het Papiaments geen spreekwoorden te vinden over een echtgenote, een weduwe, een meisje of een dochter, zo vertelt Marta Dijkhoff.

De structuur van de Papiamentse spreekwoorden komt in grote lijnen overeen met de structuur in andere landen, zoals vergelijkingen: *Amor di un muhe ta flor di un dia. (de liefde van een vrouw is als een eendagsbloem),* of het één is beter dan het ander: *Miho yu yora ku su mama yora. (het is beter dat het kind huilt dan dat zijn moeder huilt)* of een sterke overdrijving: *Mama ta muri pa su yu (een moeder is bereid voor haar kind te sterven).*

Om een uitspraak algemeen

(vervolg op pag.6)

(vervolg van pag.5)

te maken worden dieren of planten ingeschakeld. Zo kent het Papiaments spreekwoorden die beginnen met: De kip zegt, De poes zegt, De koe zegt, De geit zegt, De totolica zegt, De merrie zegt en in één geval zelfs De aap zegt.

Als planten worden de pinda, druiven, manzalina (giftig), pompoena, kashew, komkommer en tamarijn ingeschakeld. Veel Papiamentse spreekwoorden, ongeveer eenderde deel voor zover Marta Dijkhoff het nu kan bekijken , is vertaald: uit het Nederlands, Engels, Frans of uit een Afrikaanse taal.

Si bo no tin mama, bo ta mama wela (als je geen moeder hebt zoogt je grootmoeder je), kent men op Haïti precies zo.

B'a weita bo wela sunú (je hebt je grootmoeder naakt gezien; ofwel: er is iets verschrikkelijks gebeurd)

MOEDER

Marta heeft maar één spreekwoord kunnen vinden over een medevrouw: *Plaka ta pa konta, kombles ta pa zundra, homber ta pa kuida (geld is om te tellen, een bijvrouw om te schelden, een man om te verzorgen).* Het spreekwoord wordt echter niet meer in die betekenis gebruikt maar om iemand te waarschuwen die geld ongeteld in zijn zak stopt. Vaak wordt ook alleen maar het eerste deel gebruikt.

De schoonmoeder en oude vrouw komen enkele keren voor: *Galinja bieuw ta traha un bon sopi (een oude kip maakt een goede soep).* Marta vond zes spreekwoorden over een grootmoeder: *M'a weita mi wela sunu (Er is iets verschrikkelijks gebeurd: ik heb mijn grootmoeder naakt gezien* en elf spreekwoorden over de vrouw: *Laman ta muhe, e tin forza aden (de zee is een vrouw, er zit kracht in*, maar ook *Un muhe bobo simpel ta un bendishon di Dios (een domme, simpele vrouw is een zegen van God.*

De grootste categorie bij ons is echter de moeder. Dat is trouwens ook bij Mineke Schipper de grootste categorie. In Afrika zijn echter niet zoveel spreekwoorden die de kracht van de moeder uitbeelden als hier. Van de honderd spreekwoorden over vrouwen die Marta Dijkhoff verzamelde gingen er 39 over moeders. Daarbij zijn er veel over de opofferingen die een moeder zich getroost voor haar kind: *Yu di mas chikitu ta mata mama (het jongste kind doodt de moeder ofwel: de laatste loodjes wegen het zwaarst).* Een ander voorbeeld:

Doló di yu ta manera beibel (de pijn van het kind is als de bijbel, ofwel: je leest het en vergeet het weer.)

Wat typisch is voor het Caraïbisch gebied en wat je in Afrika niet tegenkomt zijn spreekwoorden waarin raselementen een rol spelen: *Tera wela lubida (begraaf de oma en vergeet).*

Loke un (bon) homber ta trese kas kun man, tin muhé ku ta tira afó ku kuchara (wat een goede man met zijn handen thuis brengt, wordt door zijn vrouw met lepels weer weg gegooid)

RELATIES

Naar aanleiding van de lezingen sprak ik met Mineke Schipper en Marta Dijkhoff over hun samenwerking en hun gezamenlijke liefde voor spreekwoorden. Mineke Schipper vertelt:

"Spreekwoorden hebben te maken met relaties, met overeenkomsten en verschillen, met machtsrelaties vooral. Vragen daarover zijn in de literatuur- wetenschap heel lang niet zo gesteld. Dit jaar is nu een vakgroep ingesteld voor interculturele literatuur- wetenschap aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. En datzelfde vak doceer ik ook aan de Universiteit van Leiden."

Enige jaren geleden organiseerde Mineke Schipper een conferentie over 'Vrouwen en literatuur in verschillende culturen", wat uiteindelijk resulteerde in een boek dat zij samenstelde onder de titel: "Ongehoorde woorden".

"Die titel", zo vertelt zij, "heeft een dubbele betekenis: De woorden zijn nooit gehoord, d.w.z. niemand wilde er ooit naar luisteren. Het is nooit aan de orde geweest. Maar ook ongehoord in de betekenis van: dat hoort niet, dat is een schande."

Het boek heeft vijf afdelingen. Het gaat over vrouwen en literatuur in Afrika, de Arabische wereld, Azië, het Caribisch gebied en Latijns-Amerika. Voorafgaand aan elke afdeling staan dertig spreekwoorden uit dat gebied over de vrouw.

"Je ziet dat er in de grote lijnen overeenkomsten zijn. Die spreekwoorden werken cultuur- overschrijdend. Overal vinden ze dat moeders prachtig zijn, maar vrouwen griezelig en gevaarlijk, soms ook mooi."

Maar hoe komt u dan nu op Curaçao terecht?

"Een uitgever vroeg mij een boek te schrijven over het vrouwbeeld zoals dat naar voren komt in spreekwoorden. Dat boek gaat over Afrika. Het wordt uitgegeven in het Engels, dan krijgt het een groot verspreidings- gebied. Nu zoeken we naar geïnteresseerden om er een reeks van te maken zodat ook andere gebieden aan de orde kunnen komen. In het deel over het Caribisch gebied moet dan niet, zoals meestal gebeurt, het Papiaments vergeten worden. Ik sprak daarover met Frank Martinus in Amsterdam en die vertelde mij dat er op het ILA iemand werkte die zich ook bezig hield met het verzamelen van spreekwoorden. Toen Marta Dijkhoff in Nederland was heeft ze me opgezocht en zo zijn die contacten tot stand gekomen. Nu heb ik van de Sticusa de mogelijkheid gekregen hier gedurende veertien dagen onderzoek te doen samen met Marta."

BAKKEN VOL

Marta Dijkhoff valt bij: "Ik ben taalkundige, ik schrijf grammatica. Kennis van woorden en uitdrukkingen, de literaire kant, is mijn zwakke punt. Daarom ben ik die gezegdes en spreekwoorden gaan verzamelen, om kennis te krijgen. Ik heb nu bakken vol met woorden en spreekwoorden. Het probleem was: ik heb al die spreekwoorden, wat doe ik ermee?

Toen ik in Nederland was, heb ik Mineke opgezocht en die was ook erg enthousiast over spreekwoorden. Zo zijn we gaan samenwerken om de wetenschappelijke kant van spreekwoorden te gaan onderzoeken."

Jullie hebben je speciaal toegelegd op de vrouwbeelden?

"Ja, daar is Mineke het afgelopen jaar mee bezig geweest en dat hebben we doorgetrokken naar het Papiaments. Uit de spreekwoorden die ik heb verzameld, heb ik een selectie gemaakt van honderd spreekwoorden waar vrouwbeelden in voorkomen.

Ook in oude mythen en sagen komt een vrouwbeeld naar voren dat vaak cultuuroverschrijdend is. In het oude verhaal van Adam en Eva is het de vrouw die de overtreding begaat.

Datzelfde vind je in allerlei variaties terug in Afrika en Europa, ook in spreekwoorden. Alleen de moeder is heel bijzonder, daar heb je er maar een van. Het lijkt wel of de man angst heeft voor de macht en de mogelijkheden van de vrouw en dat hij die daarom wil inperken."

"Van spreekwoorden gaat een autoriteit uit: het geldt algemeen. Ze worden soms voorafgegaan door woorden als: Zoals onze voorouders al zeiden:... Ze geven een cryptisch idee weer, zodat je er even over na gaat denken. Die functie heeft een spreekwoord in alle talen, ook in het Papiaments."

Plaka ta pa konta, kombles ta pa zundra, homber ta pa kuida (geld is om te tellen, een bijvrouw om te schelden, een man om te verzorgen)

Heb je bij je verzameling gebruik gemaakt van verzamelingen die anderen gemaakt hebben?

"Natuurlijk. Ik heb ook gepraat met andere mensen die spreekwoorden verzameld hebben, zoals met Antoine Maduro, Shon W Hogenberg, pater Brenneker en gouverneur Römer. De laatste is overigens de enige die geprobeerd heeft in een artikel ze te vertalen naar de gemeenschap toe. Hij belichtte de sociale kant."

BETEKENIS

Mineke en Marta hebben ook een bespreking gehad over de spreekwoorden met schrijfsters van Curaçao. Marta:

"Tijdens een sessie hebben we gesproken met schrijfsters over mijn selectie van spreekwoorden. Het bleek dat bij vrouwen sommige spreekwoorden een heel andere betekenis hadden. Ze kwamen met heel andere interpretaties dan de mannen hierboven. Ook kwamen er allerlei variaties naar boven en er werden verhalen eromheen verteld. Het was voor mij echt een openbaring."

Zitten er nu grote verschillen in de verschillende verzamelingen?

"Antoine Maduro heeft vooral spreekwoorden in de stad verzameld, terwijl pater Brenneker ze overal vandaan heeft, ook van Banda Bou en ook van de andere eilanden. Spreekwoorden die op Curaçao volkomen onbekend zijn, worden soms veel gebruikt op Aruba en andersom. Ook worden sommige spreekwoorden vooral op bepaalde plaatsen gehoord, zoals deze over politici: *Den kas di puta, no sa tin señorita. (in een bordeel vind je geen maagden, ofwel: alle politici zijn corrupt, er zijn geen ministers die niet een politiek doen.)*

Toch maakt ShonW het spreekwoord algemener door de betekenis te geven van: deze eigenschap kun je van hem verwachten."

E muhé ta tabako di piskado so (een vrouw is alleen tabak van een vis — afdrijvend kruid —)

Wat gaat er nu verder met die verzameling spreekwoorden gebeuren?

"Het is wel nodig een soort standaardwerk te maken van Papiamentse spreekwoorden, waarin alle spreekwoord staan met alle bronnen. Er nu geen boek waar alles staat. Dat is een groot werk, b na niet alleen te doen. Het P piaments kent zoveel varia ten, die moet je allemaal op kenen en vergelijken om juiste betekenis te krijgen. H is veelal orale literatuur, d voortdurend verandert, ze per wijk verschilt. Misschi als het ILA een deel van UNA wordt, kan het proje doorgang vinden met behu van studenten. Met zo'n sta daardwerk ligt het materia open voor andere onderzo kers, maar ook voor belangst lenden."

Mineke Schipper vult ha aan: "De spreekwoorden ov vrouwen moeten ook verder o derzocht worden. Er moet e link gelegd worden naar maatschappij. Dat beteke dat we moeten samenwerk met sociologen, culturee antropologen, historici en n tuurlijk met letterkundigen taalkundigen".

Mama ta muri pa su yu (een moeder is bereid te sterven voor haar kind)

Plan van Spaanse premier

Spaanse koning reist naar Chili, Cuba

MADRID — De Spaanse koning Juan Carlos moet, als het aan de regering van de socialistische premier Felipe Gonzalez ligt, spoedig op staatsiebezoek op Cuba en in Chili. Volgens het Madrileense dagblad El Pais zal deze reis in de komende maanden worden gemaakt.

El Pais zegt deze informatie te ontlenen aan regerings- kringen, maar het principe besluit daarover is al genomen, tenzij het nog niet bekend is wanneer het koninklijke paar naar Cuba en Chili gaat. Het bezoek aan Chili moet gezien worden als een "bezoek van goede wil" maar het zou ook menteen een steun inhouden aan de democratische beweging in dit land. Hoewel de reis naar Cuba niet per sé hoeft samen te vallen met de trip naar Chili kost het weinig verbeeldings- kracht te erkennen dat het inderdaad passend is wanneer beide landen op dezelfde reis worden aangedaan.

De lotgevallen van een naamloze jongeman

Montedor, is een plaatsje zoals er in Portugal vele moeten zijn: een klein burgelijk, ingeslapen dorpje, waar de pastoor en de burgemeester - in die volgorde - alles voor het zeggen hebben en waar de bevolking, of met het bewerken van de grond, of met vissen de schrale kost moet verdienen.

Het woord rijkdom kent men alleen uit sprookjes en verhalen en het beste wat een familie kan overkomen is dat een zoon afstudeert aan de universiteit in de grote stad en de titel "doutor" mag voeren, of het seminarie afmaakt en tot priester wordt gewijd.

Montedor is het dekor voor een roman van de Portugese auteur J. Rentes de Carvalho, die in 1968 debuteerde en inmiddels internationale bekendheid geniet.

Het boek beschrijft de lotgevallen van een naamloze jongeman, die door de auteur zelf aan het woord wordt gelaten, om het tragi-komische verhaal te vertellen van een dromer, die in zijn jeugdige elan denkt door boerenslimheid aan de wurgende bekrompenheid van zijn omgeving te kunnen ontsnappen, maar uiteindelijk toch gestrikt wordt in de kennelijk onontkoombare sociale verplichtingen van zijn geboortedorp.

Hij is een van de weinigen die van zijn ouders de kans heeft gekregen in de grote stad te studeren en staat op het punt zijn "doutor"-schap te behalen, althans zo denkt de familie, wanneer blijkt dat hij de zaak belazerd heeft en zijn kostbare tijd heeft doorgebracht met lanterfanten en achter de vrouwtjes aanzitten.

De enige die aan het verdriet van deze wetenschap weet te ontkomen door voorti dig het tijdelijke met het eeuwige te verwisselen is grootmoeder, waar zelfs zij wordt het slachtoffer van de slechterik van een kleinzoon die vlak voor haar dood een aantal van haar kostbare juwelen steelt om die te verpatsen voor geld dat hem moet doen ontsnappen aan de schande van zijn falen en aan zijn eigen frustraties.

Ook de jaren die hij in militaire dienst doormaakt kunnen van hem niet zoals dat bij vele anderen wel lukt, een zelfstandige jongeman maken die weet wat hij wilt en die zonder moeite van zijn ouderlijk huis afscheid kan nemen.

Niet dat hij zo huis-gebonden is vanwege de prettige sfeer die daar heerst: vader is een schuinsmarcheerder die soms nachten wegblijft om zijn liefjes te vertoeven; moeder een verbitterde huissloof die als zij niet scheldt en moppert, klagend en huilend aan zoonlief hangt.

Even ontstaat er de illusie dat de wereld opengaat, wanneer de mislukte "doutor" in aanraking komt met een burggravin van middelbare leeftijd die in de buurt van Montedor een buiten heeft waar zij vanuit Parijs naar toe reist om haar vakanties door te brengen.

Doordat hij de enige in het dorp is die meer dan een paar woorden Frans spreekt, mag hij in het deftige buitenverblijf de freule wegwijs maken in het Portugees en krijgt hi in ruil lektuur uit Parijs om zijn Frans bij te spijkeren.

In het dorp wordt meteen geroddeld over een verhouding tussen de twee, maar verder dan het dienstmeisje van madame in de billen knijpen als er niemand kijkt, komt de romantische held niet, hoewel hij de roddel eerder als een eer dan een belediging beschouwt.

Maar het liefst wil hij weg, zover mogelijk van Montedor. Naar Parijs, waarover hij fantastische verhalen heeft gehoord van zijn rijke "vriendin" of als het kan nog verder. Hij besluit te schrijven op een advertentie waarin jongelui geronseld worden voor banen in Australië.

Maar de enige die hem aan een baan en aan het nodige geld kan helpen is de dorpspastoor en die werkt daar niet hard aan mee, omdat hij de "gesjeesde doutor" als een mislukkeling beschouwt, die bovendien zijn kerkelijke verplichtingen niet nakomt.

Tussendoor beleeft hij avontuurtjes met schuchtere dorpsmeisjes, van buiten kuis, van binnen vol verlangens naar de geneugten van het leven en een uiteindelijke echtgenoot. En het is tijdens een van deze nietszeggende escapades dat hij tegen de lamp loopt, wanneer hij ongewild de dochter van een rechtschapen koopman uit het dorp zwanger maakt en voor hem beslist wordt dat hij moet trouwen en in de stoffenzaak van schoonpapa lappen moet gaan verkopen aan kwetterende huisvrouwen, hetgeen toch heel iets anders is dan wat hij zich van de wereld had voorgesteld.

"Montedor" vormt door de soberheid van taal die Rentes de Carvalho hanteert en de beknoptheid van de beschrijvingen een groot kontrast met de stijl van de meeste Portugese en Spaanse schrijvers die zich doorgaans kenmerkt door bombastische taal, uitgebreide persoons- en tafereel- beschrijvingen en talloze "flashbacks".

Door deze eenvoud weet de auteur de lezer te betrekken in het alledaagse leven in het Portugese dorpje en volledig mee te gaan met de dromen en desillusies van de hoofdfiguur, m.a.w. met wat de Portugezen de "fado" noemen: het onvervulbare verlangen....

"Montedor" van J. Rentes de Carvalho verscheen als grote ABC pocket bij de uitgeverij Arbeiderspers onder ISBN 90 295 3456 7.

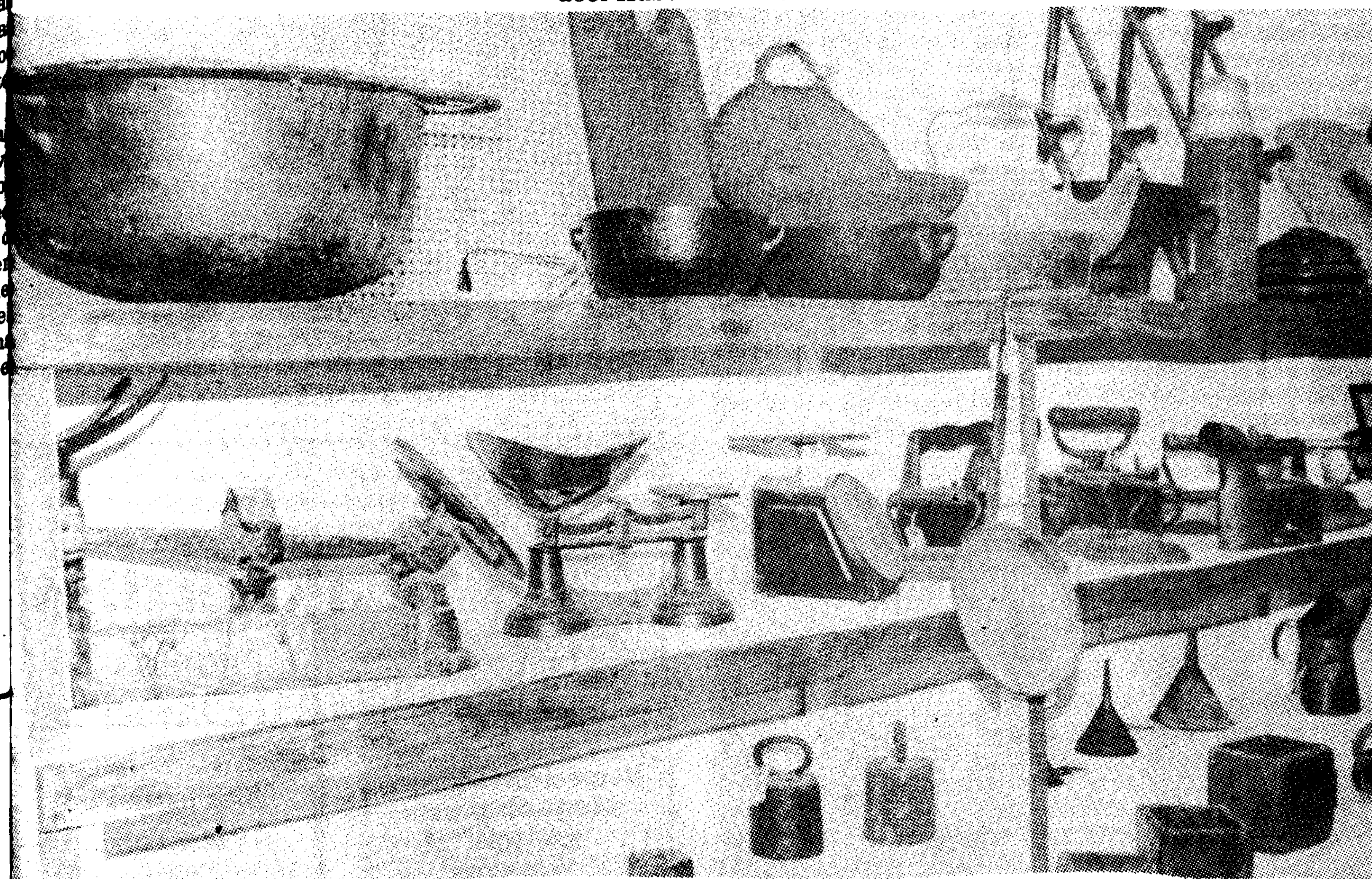
RONNIE HENRIQUEZ

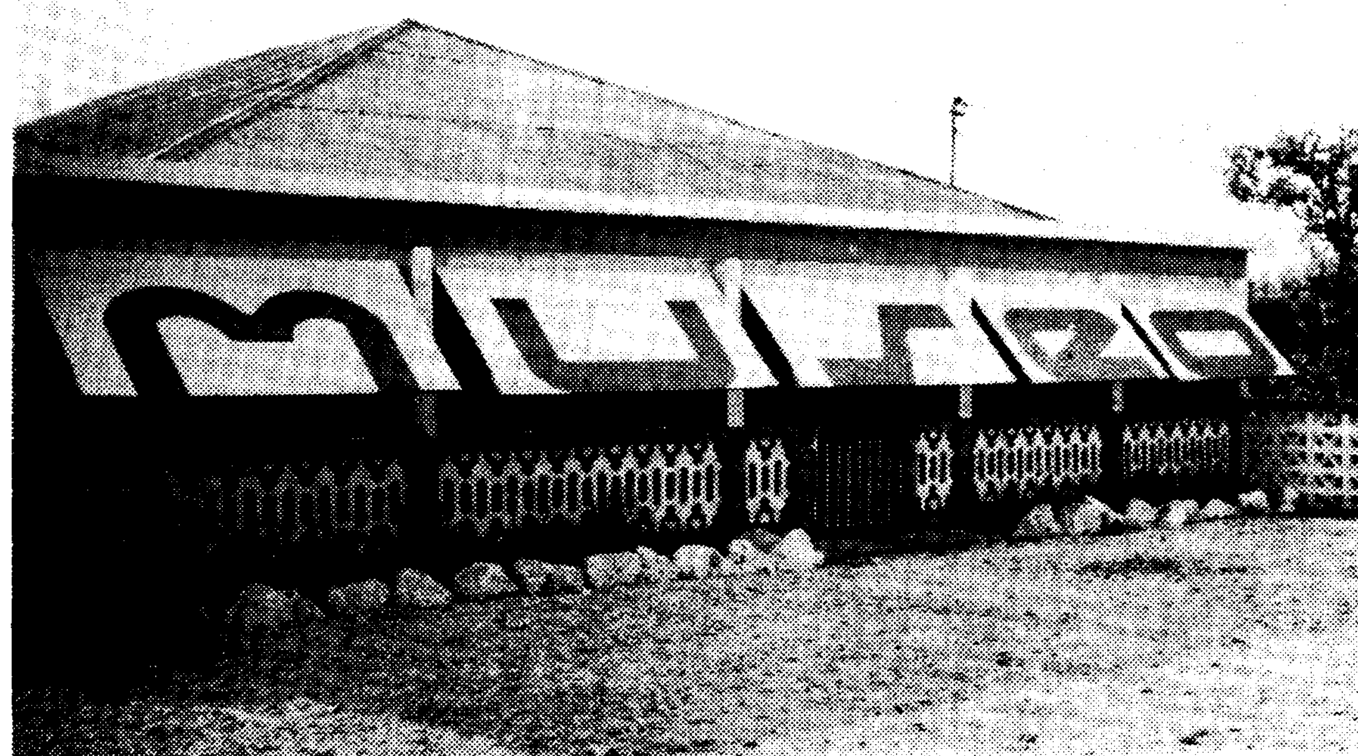
VOORLOPER: INSTITUTO DI FOLKLORE

Vergroting kennis vroegere gebruiken noodzakelijk

Na veertien jaar op Bonaire cultuur-historisch museum

— door Hubert Linkels —

KRALENDIJK — Voor-at Bonaire kon beschikken ver een definitief onderko-en voor voorwerpen met nige cultuur-historische aarde, is een lange weg af-elegd. Mede door een ge-nge coordinatie mocht ge-reesd worden voor het ver-es van oudere ge-ruiksvoorwerpen. Hetzij oor onkunde in particulier ezit, hetzij door spoorloze erdwijning naar andere ei-anden. De Bonaireaanse randspuit Jan van der Hei-e is daar een goed voor-eeld van. De eerste stappen n tot een conservering van ultuur- historisch bezit te omen werden al in augus-s 1974 gezet.

Dat gebeurde met medewer-ing van de toenmalige minis-r van Cultuur Ciro D. Kroon ie onmiddellijk gehoor gaf an het verzoek van het toen-alige Bestuurscollege dat werd gevormd door de Partido Patriotico Bonairiano (nu UPB) onder gezaghebber Alfred R.W. Sint Jago. Het eerste Instituto di Folklore di Bonaire werd opgericht door een Curaçaoënaar en een Nederlander, respectievelijk de toenmalige schrijver- ambtenaar Ellis Juliana en de katholieke geestelijke pater Paul Brenneker. Zij waren trouwens de aangewezen figuren om Bonaire op weg te helpen aangezien beiden een aanzienlijke ervaring hadden. Ellis Juliana, die op het Bureau Cultuur en Opvoeding werkte en in Nederland al eerder een opleiding volgde als conservator verrichtte samen met Brenneker baanbrekend werk. Pater Brenneker behoefde geen verdere introductie, want wie kent niet zijn Sambumbu boekjes die handelen over de volkskunde van Curaçao, Aruba en Bonaire. Bovendien had pater Brenneker een gedegen ervaring in het catalogiseren van voorwerpen, waarvan hij er in die tijd al ruim achthonderd had beschreven voor het Instituut van Archeologie en Volkskunde.

BRAAKLIGGEND TERREIN

Zoals reeds opgemerkt was de medewerking van minister Kroon doorslaggevend, want beide heren werden in staat gesteld om enige tijd op Bonaire te verblijven. Het lag in de bedoeling, binnen een zestal maanden enig overzicht te hebben en vooral een onderkomen waar voorwerpen van enige culturele waarde opgeslagen zouden kunnen worden. Medewerking van de zijde van het toenmalige BC en vooral van partijvoorzitter van de PPB Rudi Ellis leidde er toe, dat al spoedig een plaatsje voor het museum gevonden kon worden. Het Instituto di Folklore di Bonaire werd gevestigd op de

** Geheel links op de foto de eerste door Brenneker en Juliana verkregen weegschaal. Jammer genoeg zijn de aanwezige voorwerpen nog niet gecatalogiseerd, laat staan van een vermoedelijke datum voorzien.*

plaats die zelf al enige historische waarde had: Fort Oranje of zoals in de volksmond gezegd werd Fortji. Daar was vroeger het Bevolkings- kantoor gevestigd en de ruimte was er groot genoeg om een werkplaats — voor de restauratie van voorwerpen — en een expositieruimte te creëren. Eerste conservator was Willy Wanapa.

AANPAK

Aangezien er nog niets was, besloten Juliana en Brenneker de boer op te gaan. Er was eén ongekende hoeveelheid cultuur- historische voorwerpen in particulier bezit. Paul Brenneker attendeerde er telkens

** Met medewerking van de centrale regering mag Bonaire beschikken over een landsgebouw om daarin voorwerpen van historische waarde onder te brengen. Zoals minister Inderson opmerkte tot er een "eigen huis" op Bonaire is gevonden. Hoewel met grote letters aangekondigd wordt dat het hier om een museum gaat, is het gedeelte dat door voorwerpen van cultureel - historische waarde wordt ingenomen maar zeer klein.*

** Het eerste museum van Bonaire "Instituto di Folkore di Boneiru" werd gehuisvest in Fort Oranje. Tot nu toe ongetwijfeld de beste plaats in een gebouw dat zelf ook een historische achtergrond heeft. Op de foto een gezicht op Fortji uit de tijd dat Juliana en Brenneker hun baanbrekend werk verrichtten.*

op, dat wat in particulier bezit bleef, de kans liep om verloren te gaan. Bovendien, aldus de historicus kunnen vele mensen kennis nemen van de oude voorwerpen als ze ook inderdaad tentoongesteld worden. In korte tijd hadden beide heren al een zestiental voorwerpen verzameld, waaronder een kleine weegschaal van Lucits Thielman uit Antriol en een muziekinstrument van Sefarina Cecilia uit Noord di Saliña.

BANDOPNAMEN

Behalve het researchwerk op Bonaire wilde Ellis Juliana ook bandopnamen maken van oude Bonaireaanse volksverhalen. Pater Brenneker had er daarvan op Curaçao trouwens al duizenden, waaronder ook een aantal van Bonaire. Deze behoorden eigenlijk teruggestuurd te worden naar Bonaire, hetgeen pater Brenneker dan ook grif beloofde. Het zijn namelijk niet alleen deze banden waarop verhalen en liedjes zijn opgenomen die een grote historische waarde vertegenwoordigen voor Bonaire, maar tal van andere voorwerpen zijn ook vanaf Bonaire verdwenen. Vooral in de jaren zeventig werden veel huisjes in de knoekoe bezocht door particulieren die voor een appel en een ei in het bezit kwamen van historische en vaak unieke voorwerpen. Jaren daarvoor was al de historische brandspuit — handbediend en op een tweewielige wagen gemonteerd — van Bonaire verdwenen. Deze brandspuit die de Jan van der Heide werd genoemd is vermoedelijk momenteel op Curaçao, maar behoort tot het historische verleden van Bonaire.

VERSPREID

Tot zover beschikte Bonaire dus over een eigen Cultuurhistorisch museum. Er was aandacht voor, want ook het Cultureel Centrum Bonaire (CCB) wilde niet achterblijven en besloot vierduizend gulden te subsidieren voor het herstel en de renovatie van de waha di morto (lijkwagen). Weinig aandacht van overheidszijde en een volledige onderkenning van de regelmatig komende en verdwijnende gedeputeerde van Cultuur en Opvoeding voorkwamen een voorspoedige bloei van het museum. Integendeel, het bezoekersaantal liep terug en bovendien werden op andere plaatsen zoals bijvoorbeeld bij de ingang van het nationale park Washington / Slagbaai ook kleine tentoonstellingen ingericht, waardoor er geen enkele concentratie meer was. Goedbedoeld, maar evenzeer een belemmering van een eigen volwaardig museum was het particuliere museum van een medewerker van de afdeling Cultuur en Opvoeding George Thode te Rincon. George, die de bijnaam Cultura droeg, opende zelfs officieel in 1984 zijn eigen museum. Dat gebeurde heel officieel door de gedeputeerde van Cultuur in die tijd ing. Franklin D. Crestian, het hoofd van de afdeling Opvoeding en Cultuur Frans Booi en algemeen adviseur Jopie Abraham.

GESLOTEN

Hoe kortzichtig de bestuurders soms kunnen zijn, bleek ook nu weer waar de toenmalige adviseur uit politieke motieven een particulier initiatief ondersteunde waarbij hij opmerkte, dat het officiele museum in Fort Oranje na precies tien jaar gesloten zou worden. Het toenmalige PDB Bestuurscollege onder waarnemend gezaghebberschap van huidige partijvoorzitter van de PDB de heer Avelino Cecilia, meende dat ondanks de goede aanzet van de heren Juliana en Brenneker, de aandacht voor het museum in de afgelopen tien jaar niet voldoende was geweest. Men achtte het derhalve onverantwoordelijk om met het museum door te gaan hoewel het wel in de bedoeling lag zo snel mogelijk een nieuw museum te openen. Instituto di Folklore di Bonaire trok overigens een groot aantal toeristen die belangstelling toonden voor het verleden van Bonaire. Daarom werd besloten om een van de zalen van de Passagrahan te gebruiken voor de tentoonstelling van de voorwerpen. Ook dat plan echter ging de mist in en de reeds verzamelde voorwerpen werden tenslotte opgeslagen in het landsgebouw voor Cultuur en Opvoeding. Dat is dan tevens de laatste plaats waar de voorwerpen worden ondergebracht.

Immers op Bonairedag 6 september 1988 is opnieuw het museum geopend. In dit geval dient men echter te spreken van heropend. De plaats is nu definitief het gebouw waar de voorwerpen sedert maart 1984 opgeslagen liggen en is onder leiding van ex-onderwijzer, kunstschilder en historicus Frans Booi tot een echt museum omgetoverd. Nog klein van opzet, maar met alle mogelijkheden om tot uitbreiding over te gaan.

In deze tijd, waarin [illegible] vergeten wordt wat [illegible] hebben gedaan, misschien toch even gelegenheid om stil te staan bij Ellis en Brenneker die niet alleen de eerste aanzet hebben gegeven om de cultuur-historische voorwerpen te verzamelen, te catalogiseren en te conserveren, maar vooral de eersten zijn geweest die al op 26 augustus 197[illegible] een eigen [illegible] museum Instituto di Folklore di Bonaire hebben opgericht.

Hoewel verschillende sprekers tijdens de opening van het museum hun blijdschap uitdroegen over het feit, dat nu eindelijk ook voor Bonaire een gebouw was gevonden waarin voorwerpen van cultureel historische waarde konden worden bewaard voor de huidige generatie en het komende nageslacht, memoreerde - op gezaghebber mr. George Soliana na - niemand het baanbrekende werk dat door pater Paul Brenneker en schrijver/conservator Ellis Juliana was verricht.

Gezaghebber mr. George Soliana had nog een verrassing in petto. Binnen twee tot drie jaar wordt het museum weer ondergebracht waar Brenneker en Juliana zijn begonnen: Fort Oranje.

De gezaghebber memoreerde, dat het museum dat pater Brenneker en Ellis Juliana in 1974 begonnen inderdaad beschouwd moet worden als Bonaire's eerste museum. Hoewel beide pioniers niet aanwezig konden zijn, wilde gezaghebber Soliana toch niet de kans voorbij laten gaan om beide heren de waardering van de overheid te tonen.

Voor pater Brenneker en Ellis Juliana was een fraaie plakette vervaardigd die hen herinnerde aan het eerste werk dat zij hebben verricht om de cultuur en de historie van Bonaire de plaats te geven die zijn verdienen.

Namens beide gewaardeerde historici nam r. Jay Havier, wiens archeologische werkzaamheden ook een aanzienlijke plaats innemen in het museum, de beide plakkaten in ontvangst.

** Drie juweeltjes van antiek in het nieuwe museum: een staartklok, een wastafel en een spiegel die tevens dienst deed als kapstok voor de dagelijkse kleren. Van deze historische gebruiksvoorwerpen zijn er nog veel te weinig te zien in het nieuwe museum.*

Aruba, scenes and behind the scenes

'Met dit boekje in de hand, kan men over het eiland zwerven'

HILVERSUM — Voor geinteresseerden in de Nederlandse Antillen en Aruba is er de laatste jaren een ruime keuze aan lectuur. Zo verschenen er reisboeken en -gidsen over de Antillen in het algemeen (Uitgeverij Kosmos) en over de afzonderlijke eilanden (Rien van der Helm publiceerde een aantal aantrekkelijke werken over Curacao, Sint Maarten en Aruba). Deze lectuur geven de aspirant-reiziger een schat aan informatie over het klimaat, de hotels en restaurants, het landschap en de excursiemogelijkheden ter plaatse.

Aan de reeks vakantieboeken is er onlangs weer een toegevoegd: "Aruba, scenes and behind the scenes" is samengesteld door twee medewerkers van de Amigoe, Wim Rutgers en Jos de Roo. Het eerder verschenen boekje "Curacao, scenes and behind the scenes" bleek een succes. Van de eerste druk gingen er niet minder dan 5.000 over de toonbank.

Vorige week vrijdag werd het eerste exemplaar van "Aruba, scenes and behind the scenes" door de auteurs overhandigd aan gevolmachtigd minister John Merryweather. Hoe verklaren de auteurs het succes van hun eerste werk:

Rutgers: "Allereerst is er een taalverschil vergeleken met de andere gidsen. *Aruba, scenes and behind the scenes*, verschijnt in Amerikaans Engels. Daardoor is het gericht op de grootste toeristengroep die naar Aruba komt, namelijk de toerist uit de VS. Maar omdat iedereen wel Engels leest, en slechts een minieme minderheid van de toeristen alleen maar Nederlands, is dat een heel belangrijk verschil. Wonderlijk genoeg is *Aruba, scenes and behind the scenes* de eerste toeristengids in het Amerikaans.

Verder heeft de serie *scenes and behind the scenes* op uitdrukkelijk verzoek van de Walburg Pers een heel andere opzet. Natuurlijk is er ook de "general information" over geschiedenis, klimaat, bestuursvorm enz., maar de hoofdinhoud is niet te vergelijken met de andere toeristengidsen. De scenes-serie richt zich op de cultuur: wat de mens met het landschap heeft gedaan, hoe de prachtige huizenbouw zich heeft ontwikkeld, wat er in de musea is te zien. Wie wil weten waar hij moet eten en slapen, heeft er niets aan, maar wie wil weten wat er op het eiland te zien is, die kan met het boekje in de hand over het hele eiland zwerven. En daar ontbrak het pijnlijk aan.

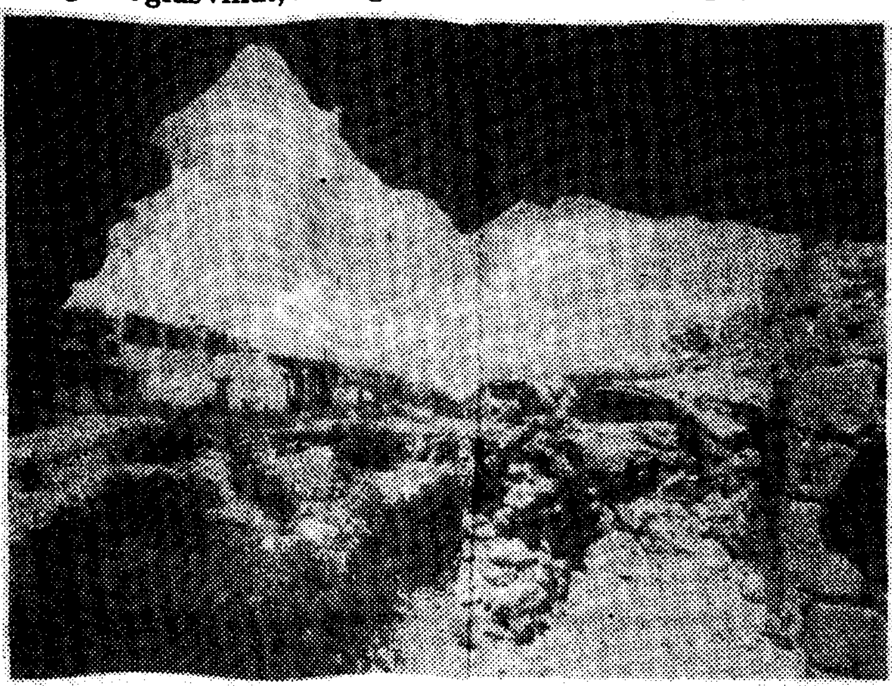
Natuurlijk, toeristen komen voor de zon, de warmte, het prachtige klimaat, de service in de hotels en de restaurants, de veiligheid op het eiland, de goede medische voorzieningen. Maar ze willen in toenemende mate ook iets meer weten van het eiland, het verkennen."

Jos de Roo: "Het viel me op dat steeds als we over het eiland zwierven om routes uit te zetten Amerikanen ons aanschoten die vroegen wat dit of dat was. Bijvoorbeeld bij de Balaship-goudsmelter, of de cunucu Ari Kok. En Wim heeft me op zoveel leuke plekjes gebracht waar we helemaal geen toeristen tegen kwamen, wat eigenlijk jammer is. Want niet alleen de prachtige wereldberoemde natural bridge is een bezoek waard, daar gaan ze trouwens allemaal al heen, maar de natural bridge bij Colorado-point vond ik even spectaculair, of een drievoudige natural bridge aan de noordkust. Aruba heeft zoveel verborgen plekjes die je alleen maar met een goede gids vindt, en die gids is Wim in *Aruba, scenes and behind the scenes*

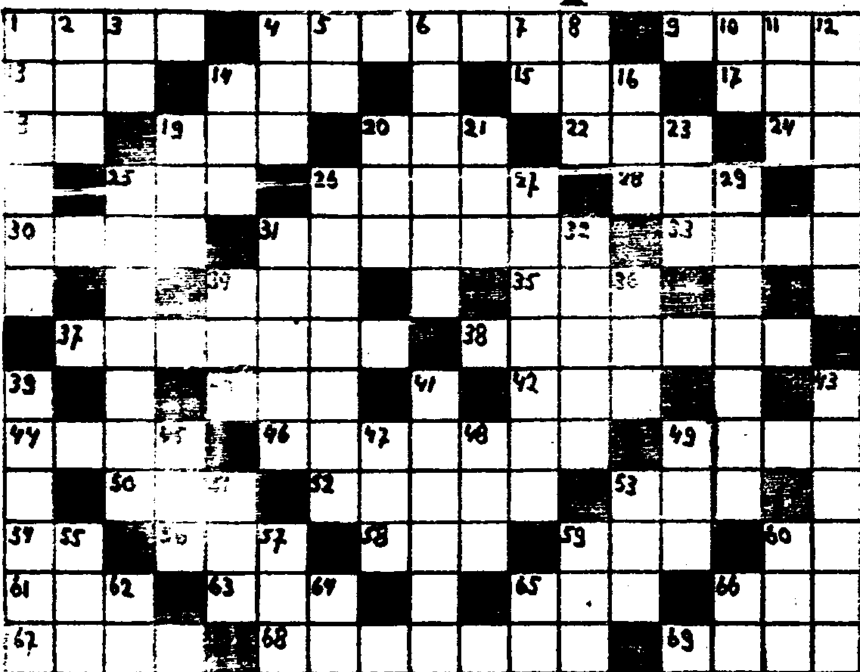
Wim Rutgers: "Daarom is een belangrijk verschil met de andere gidsen, dat dit een doegids is, voor mensen met initiatief. Men moet er per auto en te voet op uittrekken. De kern zijn namelijk vijf routes, drie tochten over het eiland en twee wandelingen door Oranjestad. Met de gids in de hand kun je ze doen, want er is een gedetailleerde routebeschrijving en er zijn duidelijke kaartjes."

"De culturele informatie geven we hoofdzakelijk in de routes zelf. Het is niet opgezet als een leesboek dat je voor je bezoek aan Aruba doorneemt, maar als een boek dat je gebruikt op je tochten over het ei-

(vervolg op pag.8)

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Lichte bedwelming; 4. Klauteren; 9. Rivier in Nederland; 13. Godheid; 14. Gevel; 15. Drinkgerei; 17. Schaakterm; 18. Namiddag; 19. Javaanse titel; 20. Loflied; 22. Paard; 24. Deel van een mast; 25. Verfrissing; 26. Soort Stof; 28. Vreemde munt; 30. Nobel; 31. Overnachten; 33. Zwak; 34. Duw; 35. Roofdier; 37. Mengsel; 38. Rustig; 40. Vreemde munt; 42. Deel van de mond; 44. Deel van een schip; 46. Ootmoedig; 49. Vreemd; 50. Deel van een huis; 52. Retour; 53. Meubelstuk; 54. Muzieknoot; 56. Heks; 58. Landtong; 59. Afsluitmiddel; 60. Deel van de bijbel; 61. Bijbelse figuur; 63. Hert; 65. Plant; 66. Vlaktemaat; 67. Dierenverblijf; 68. Van streek; 69. Beest.

VERTIKAAL: 1. Hard lopen; 2. Familielid; 3. Boom; 4. Uiting van genegenheid; 5. Chinese maat; 6. Slijk; 7. Voegwoord; 8. Dwaas; 10. Waterpeil; 11. Bloeiwijze; 12. Lichaamsdeel van een dier; 14. Weg; 16. Dot planten; 19. Dwaas; 20. Deel van het gezicht; 21. Voordat; 23. Tennisterm; 25. Verlegen; 26. Soort bril; 27. Mistig; 29. Ontrouw; 31. Vergelden; 32. Noodzakelijk; 34. Kort geleden; 36. Vruchtennat; 39. Met geringschatting spreken; 41. Genegen; 43. Park bij Wenen; 45. Deel van een boom; 47. Boom; 48. Europeaan; 49. Opschudding; 51. Sleepnet; 53. Woud; 55. Wees gegroet; 57. Jongensnaam; 59. Rivier in Rusland; 60. Vreemde munt; 62. Spil; 64. Voegwoord; 65. Familielid; 66. Uitroep.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

P.C. Goebert
Pos Chiquito 82-A
Aruba

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe, Aruba Nassaustraat 110 (tot 15.00 uur 's middags).

Oplossingen moeten ingediend zijn vóór donderdag 15 september 1988 tien uur 's morgens en duidelijk op de enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

HORIZONTAAL: 1. Verdelen; 7. Ogenblik; 14. Reu; 15. Bed; 17. Ase; 18. Ode; 19. Etna; 21. Verlaat; 24. Knar; 25. Dak; 27. Laars; 28. Put; 29. En; 31. Lek; 33. Mak; 34. Kas; 35. Mi; 36. Nep; 38. Arm; 40. Rok; 41. Die; 42. Vis; 43. Aanzoek; 44. Mee; 45. Met; 46. Lat; 47. Kei; 49. Ere; 51. El; 52. Kol; 53. Vel; 55. Tol; 57. Si; 58. Big; 59. Naken; 61. Neg; 63. Oran; 65. Mentaal; 67. Veld; 69. Een; 70. Nar; 71. Rit; 73. Ree; 74. Negenoog; 75. Lepelaar.

VERTIKAAL: 1. Vrezen; 2. Eet; 3. Rund; 4. Eb; 5. Lev; 6. Edel; 8. Gaas; 9. Est; 10. Ne; 11. Lont; 12. Ida; 13. Kerrie; 16. Slaapziekte; 20. Aal; 22. Ram; 23. Ark; 24. Kus; 26. Kea; 28. Pak; 30. Nevel; 32. Kraal; 34. Koket; 35. Miers; 37. Pit; 39. Mat; 40. Rek; 41. Dee; 45. Meloen; 46. Log; 48. Ion; 50. Einder; 52. Kin; 53. Van; 54. Lea; 56. Lev; 58. Bang; 59. Nero; 60. Nare; 62. Gera; 64. Ree; 65. Mao; 66. Lip; 68. Lea; 70. NN; 72. Te; 73. Ra.

KIESKEURIG

Bedrijfseconomie

De studenten van de bedrijfseconomische studierichting worden opgeleid voor het vervullen van werkzaamheden die onder meer liggen op het terrein van financieel-economisch beheer, budgettering, planning, administratie, interne organisatie en automatisering van de administratie.

Deze werkzaamheden, waarbij men vaak te maken krijgt met de cijfermatige aspecten van het bedrijfsleven en de overheid, omvatten o.a. de volgende werkzaamheden:
-het samenstellen en beoordelen van financiële overzichten,
-het beoordelen van investeringsprojecten,
-het opstellen en bewaken van kostenbudgetten,
-het opestellen van kostprijsberekeningen,
-het ontwikkelen van voorschriften voor geautomatiseerde administratie,
-het geven van bedrijfseconomische adviezen.

STUDIEDUUR EN INHOUD

De studie duurt 4 jaar. Het propadeutisch jaar heeft, evenals het eerste jaar van de hoofdfase een algemeen vormend karakter.

In latere jaren komen meer de examenvakken aan bod, waarbij een verdieping van de stof volgt. Hierbij komt de nadruk te liggen op het beroepsgerichte karakter van deze studierichting.

Een deel van het onderwijs wordt aangeboden in de vorm van projectonderwijs, vooral in die gedeelten van de stof waarin praktische vaardigheden geoefend moeten worden.
In het derde jaar van de studie volgt een stage van plus minus vijf maanden bij een bedrijf of de overheid.
Het laatste jaar wordt afgesloten met een theoretisch examen en een afstudeerproject.

Het afstudeerproject bestaat uit een bedrijfseconomische opdracht die door een bedrijf of door de overheid verstrekt wordt. De opdracht wordt in een kleine groep uitgevoerd in nauw overleg met het bedrijf. De studenten worden hierbij begeleid door hun eigen studenten.

TOELIATINGSEISEN

Hoewel de eisen voor VWO kandidaten minder streng zijn als voor HAVO-kandidaten wordt, altijd aangeraden om een van de volgende vakkencombinaties te kiezen: wiskunde met handel, wiskunde met economie of economie en handel.
In de praktijk blijkt dat kandidaten die een van deze combinaties niet hebben, er beter aan doen, een andere studierichting te volgen.
Sommige HEAO-scholen nemen je gewoon niet aan. Anderen weer wel, maar bedenk dat je er jezelf waarschijnlijk geen dienst mee bewijst. De meeste HEAO-scholen bieden je de mogelijkheid een of meer extra vakken te volgen die je niet of in onvoldoende mate gehad hebt.

Aanmelding is bij de meeste scholen mogelijk tot 1 maart. Informeer daarnaar bij je dekaan die je ook aan adressen van de verschillende scholen kan helpen.

P..CASIMIRI

Aruba, scenes and behind the scenes

'Met dit boekje in de hand

(vervolg van pag.7)

land. Dat er meer dan vijftig schitterende kleurenfoto's in staan, maakt het ook nog eens aantrekkelijk om later thuis te bekijken."

Twee wandelingen door Oranjestad, is dat niet veel voor een plaats die niet zo bekend is om zijn architectonische schoonheid?

Jos de Roo: "De wandelingen hebben een voorgeschiedenis. We begonnen met de tochten over het eiland. Als we in de stad de eerste verkenningen uitvoerden voor de routes, dan hoorde ik Wim telkens praten over wat er allemaal was verdwenen. Terwijl ik me juist liep te vergapen aan wat er allemaal nog was. Dat was niet het monumentale, want dat ligt er meestal nogal onverzorgd bij, maar die leuke, kleine typisch Arubaanse huizen in de Rancho bijvoorbeeld. Voor mij als buitenstaander was dat een lust voor het oog. Ik ben toen maar in mijn eentje de wandelingen gaan opzetten en toen ze klaar waren, heb ik Wim gevraagd ze eens te gaan lopen."

Wim Rutgers: "Door de wandelingen ben ik inderdaad gedwongen te gaan kijken naar het moois dat er allemaal nog is. En dat is meer dan ik had gedacht. Volgens mij zou er van de wandelingen nog wel eens een heel belangrijke stimulans voor de monumentenzorg uit kunnen gaan. De kracht van Aruba ligt in de sfeer die de kleine Arubaanse huizen om zich heen hebben. Er zijn er nog een heleboel, laten we er zuinig op zijn, ze zijn niet alleen mooi, ze kunnen ook een toeristische trekpleister worden. Oranjestad is groter dan de Nassaustraat en er is meer te halen dan de koopjes in de winkels."

Jos de Roo: "Maar de ruggegraat van *Aruba, scenes and behind the scenes"* vormen toch de autotochten. Wim kende elk hoekje en gaatje van het eiland, hij had ook alles gelezen wat erover is geschreven: de toeristen krijgen nu werkelijk alles te zien: de verschillende landschappen, de architectonische en cultuurhistorische aspecten, zoals de oude goudvindplaatsen, de aloe-teelt, Indiaanse opgravingen, de cunucu aan het eind van de vorige eeuw. En elke tocht eindigt op een hoog punt, waar vandaan de hele route nog eens is te zien, een visuele samenvatting van een prachtige dag of middag uit".

Wim Rutgers: "Ook mensen die op Aruba wonen en het eiland denken te kennen, zullen heel waarschijnlijk nog allerlei dingen tegenkomen die ze niet wisten en op plaatsen komen waar ze nog nooit zijn geweest. Kent men bijvoorbeeld de natuurlijke bruggen? Heeft men de oude mijnschachten bij de Yamanota bezocht? Of de commandeursgraven?

Waarom hebben jullie het boekje samen geschreven? Had Wim het ook niet alleen kunnen doen?

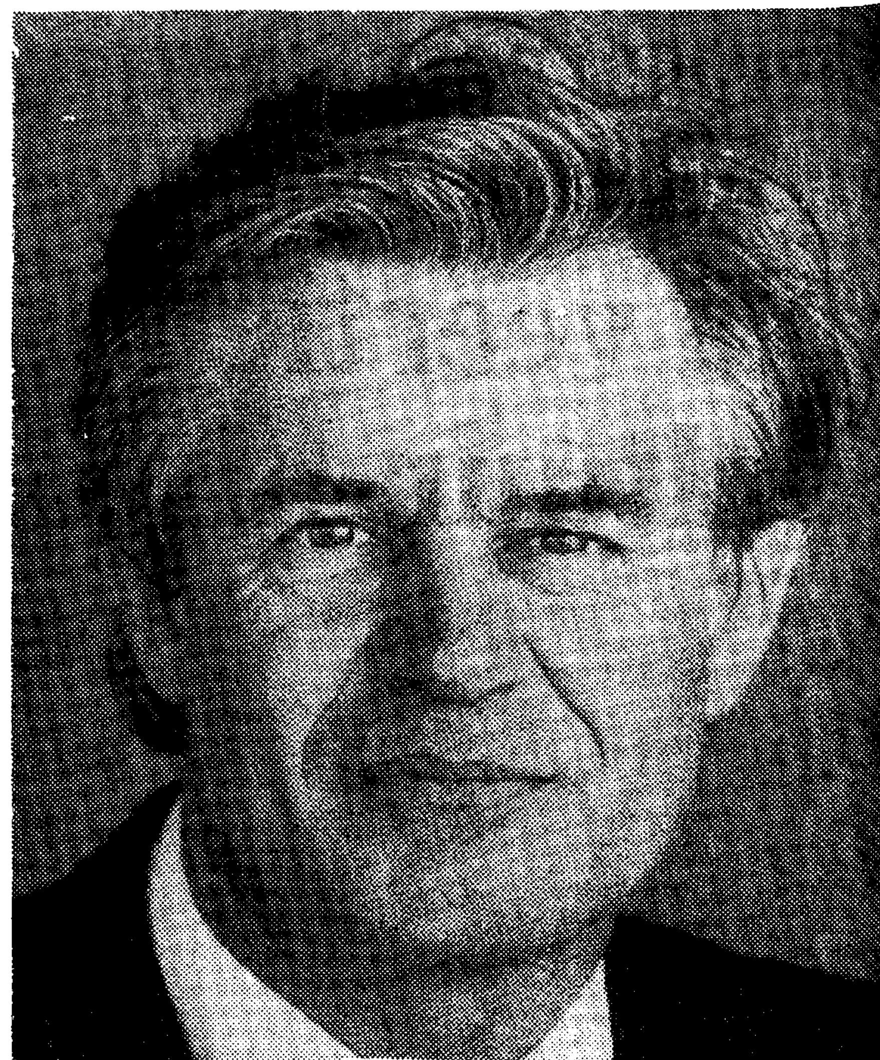
Wim Rutgers: "Neen, dat had ik niet. Ik had me er nooit toe gezet, want ik had wel gedacht dat het veel werk was, maar het viel me toch nog tegen, ondanks het feit dat we het nu samen hebben gedaan. Het is een heel aparte vaardigheid die ervoor nodig was. Jos had die ervaring opgedaan met *Curacao, scenes and behind the scenes*. Dat wij het samen hebben gedaan was goed. Als je in een betrekkelijk korte tijd samen iets moet maken, moet je elkaar wel goed kennen. Jos en ik kennen elkaar al sinds 1971, toen we allebei in Suriname in het onderwijs zaten. Toen hij later naar Curacao ging en ik naar Aruba, hebben we elkaar niet uit het oog verloren. We schreven allebei in de Amigoe over wat ons interesseerde: de Antilliaanse en Arubaanse kunst en cultuur".

Jos de Roo: "In het verlengde van die gezamenli ke belangstelling moet je de scenesgidsen ook zien. Die kunst en cultuur staat niet alleen in boeken die we in de Amigoe bespreken, of is niet alleen te zien in de musea en de schouwburgen van Aruba en Curacao, de cultuur ligt allereerst op straat, om zo te zeggen. Zé is te zien in de landschappen, dat heeft door de mensen een ander aanzien gekregen. Als ik door de Rancho op Aruba loop, of door Otrobanda op Curacao, dan vertelt die heel aparte huizenbouw iets over de aard van de mensen."

"Het leven van de mensen slaat je uit de open deuren en ramen tegemoet. Het is eigenlijk heel simpel, zo'n toeristenboekje. Wim en ik willen ons enthousiasme voor het leven op het eiland delen met toeristen, zodat ze achter de facade kunnen kijken en weten dat die vriendelijke ober en taxi-chauffeur een heel onvermoede cultuur achter zich hebben, die ouder is dan het toerisme zelf. In die zin kun je de scenes and behind the scenes-serie zien, heel letterlijk zien, als een liefdesbrief op afstand."

JOS DE ROO

WIM RUTGERS

Jarige Manneken Pis plast wijn

Manneken Pis is deze week stijlvol in het zonnetje gezet. Dit beeldje van een plassend bloot jongetje, dat voor de Belgen hèt symbool is van burgelijke ongehoorzaamheid, vrijheid en humor, bestaat zeshonderd jaar. Het ondeugend glimlachende Manneken heeft daarom vanuit zijn nis in de Brusselse muur een week lang wijn geplast in plaats van water. Zijn verjaardag werd verder opgeluisterd met dixieland-muziek en vrolijke majorettenmeisjes.

Het eerste beeldje was van steen en stamt volgens de Vereniging van Vrienden van Manneken Pis uit ongeveer 1388. In 1619 is het vervangen door een bronzen werk. Er doen allerlei legenden de ronde over de herkomst van het Manneken Pis.

Men zegt wel dat dit kleine jongetje Brussel ooit van de ondergang heeft gered door een plas te doen op de brandende lont van een bom. Volgens een andere legende is het Manneken een betoverd kind, dat het waagde tegen de woning van een heks te urineren.

GARDEROBE

Het Manneken, slechts 55 centimeter groot, is niet altijd naakt. Het beschikt over een uitgebreide garderobe van 445 kostuums. Zo heeft de Franse koning Lodewijk XV hem in 1747 een miniatuur zijden pakje geschonken. Dit om de beschadigingen, die zijn soldaten aan het beeldje hadden toegebracht, weer een beetje goed te maken. En Eisenhower gaf hem een uniform van de Amerikaanse militaire politie.

Het schenken van kledingstukken en attributen is in de loop der tijden veel voorgekomen. Manneken Pis is nu onder meer in het bezit van een Elvis Presley glamourpak, een strohoed à la Maurice Chevalier en een stoere American football outfit mét breedmakende schoudervullingen. Zo'n 150 van die kostuums worden dagelijks tentoongesteld in het Stedelijk Museum van Brussel.

Jacuqes Stroobant is aangesteld als zijn officiële kledingadviseur. Hij hult het Manneken geregeld in een van zijn kostuums. "Velen willen een naakt Manneken Pis zien vanwege de schoonheid van het beeldhouwwerkje. Maar ik persoonlijk geef de voorkeur aan een gekleed figuurtje", zegt Stroobant.

Manneken Pis is vaak gestolen. De laatste keer was in 1978, maar al in 1817 werd ene Antoine Licas tot levenslange dwangarbeid veroordeeld wegens diefstal van het Manneken. Dit lijkt misschien wat overdreven, maar volgens bijgeloof brengt het beeldje geluk,

Zo zijn de winkeliers ervan overtuigd dat Manneken Pis hen een bloeiend bedrijf bezorgt. Zij betalen dan ook mee aan zijn verjaardagsfeestje in de vorm van gratis drank en muziek. "Zonder ons Manneken zouden de straten van Brussel leeg zijn", meent kapper Martello Rocco.

Ook staatshoofden en andere bekende internationale personen bejegenen het Manneken met respect. Want ten tijde van de Franse bezetting verleende keizer Napoleon Manneken Pis de rang van brigadegeneraal en Eisenhower, opperbevelhebber van het geallieerde leger legde - na de bevrijding van de stad in 1944 - zelfs een officieel bezoek aan hem af.

CONCURRENT

Sinds twee jaar heeft Manneken een vrouwelijke concurrent: Jeanneke Pis. Zij plast in een po vlakbij de straat van haar mannelijke rivaal. Een ware doorn in het oog van de Vereniging van Vrienden van Manneken Pis. "Wij zijn absoluut tegen Jeanneke. Zij heeft geen enkele historische betekenis. Het is pure commercie", aldus de vicevoorzitter van de vereniging.

Maar wat commercie betreft kan het Manneken er ook wat van: deze week plast hij wijn in plaats van water. En de souvenirwinkels verkopen Mannenkens in alle vormen en maten. Van kurketrekkers tot bronzen replica's, groter dan het origineel. Soms kan daar zelfs een schuimend Belgisch biertje uit worden getapt.

FUNCTIONARIS NILES AAN ORDE: RELATIE MET SCHEPPING

Binnen wereldraad onvrede over tempo van proces

Conciliair proces van vrede gerechtigheid, behoud schepping

HANNOVER — Binnen de Wereldraad van Kerken bestaat grote verdeeldheid over het tempo waarin het conciliaire proces van gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping tot op heden wordt afgewerkt. Alhoewel het proces, waarin kerken worden opgeroepen zich totaal toe te wijden aan de drie thema's, officieel al sinds 1983 gaande is, is in veel landen nog weinig gebeurd. Toch wordt al over anderhalf jaar, in maart 1990, in Seoul de grote wereldconvocatie over het proces gehouden.

In Wereldraadkringen gaan dan ook steeds meer stemmen op om de convocatie een aantal jaren uit te stellen, temeer omdat krap een jaar later in Canberra de Assemblee (algemene vergadering) van de Wereldraad wordt gehouden, waar dezelfde thema's ook aan de orde komen. Het Centraal comite van de Wereldraad, dat in Hannover bijeen was, beraadt zich over de kwestie maar de verwachting is dat het niet zal voelen voor uitstel van de convocatie.

"De convocatie in Seoul is slechts een onderdeel van het gehele proces", zo verzekert Preman Niles, de staffunctionaris van de Wereldraad voor het proces. "Daarna gaat het verder en het stopt pas als het koninkrijk van God is aangebroken." Het zit er volgens hem echter niet in dat er na Seoul nog een wereldconvocatie wordt gehouden.

Niles spreekt ook tegen dat het proces tot op heden voornamelijk kerken in Midden en West Europa op de been heeft gebracht. "In alle werelddelen is het proces al duidelijk gaande. Wel gebruikt ieder een eigen terminologie en eigen thema's. Zo gaat het in zuidelijk Afrika vooral om de strijd tegen racisme en houdt men zich in de Verenigde Staten veel bezig met verzet tegen het beleid van de regering-Reagan. Het conciliaire proces maakt dingen zichtbaar die al gebeurden en zet bovendien nieuwe bewegingen in gang."

GEEN SPRAKE

"Onzin", vindt Ds. W.R. van der Zee, secretaris van de Raad van Kerken in Nederland, van de beweringen van Niles. "Het proces brengt tot nu alleen mensen in onze regio wat in beweging. In andere werelddelen zijn misschien wel veel conferenties geweest, maar het gaat om een totale toewijding van de kerken en daar is nog bijna nergens sprake van." Mede daarom meent Van der Zee dat de wereldconvocatie veel te vroeg wordt gehouden. "Wat moet je er nu gaan doen?"

De vraag is bovendien wie naar de convocatie moet worden afgevaardigd, nu het proces in de meeste landen, zo het al betekenis heeft, nog iets is dat van bovenaf wordt geregeld. Tot de belangrijkste elementen van het proces behoort dat het een beweging van de basis is. De Wereldraad heeft het proces in gang gezet, maar het moet nu verder worden gedragen door de plaatselijke kerken. Daarom is afgesproken dat in Seoul minstens de helft van de afgevaardigden leek is. Bovendien moet veertig procent van alle deelnemers vrouw zijn en moeten jongeren vijftien procent van alle deelnemers uitmaken. Tenslotte is bepaald dat dertig procent van de deelnemers aan de wereldconvocatie actief in het proces moet zijn.

HERWAARDEREN

Tijdens de algemene vergadering van de Wereldraad in Vancouver in 1983 werd het conciliaire proces ingeluid. Bij de kerken werd erop aangedrongen "zich te engageren in een proces van toewijding en wederzijdse verplichting aan de zaak van gerechtigheid, vrede en het behoud van de schepping". Niles: "Het gaat om een proces waarin kerken samenkomen om zich toe te wijden aan een gezamenlijke strijd tegen de aantasting van gerechtigheid, vrede en het milieu. Ze belijden daarmee dat Jezus Christus het leven van de wereld is. We besloten tot het proces omdat we ons hebben gerealiseerd dat we in de wereld als gevolg van onze opvatting van wat leven is en onze levensstijl in een crisis zijn geraakt", aldus Niles. "We zijn in staat de wereld met een druk op de knop helemaal te vernietigen. De situatie is te ernstig om ons tot waarschuwingen te kunnen beperken. Wat nodig is, is een herwaardering van onze relatie met de schepping", aldus Niles. "Daarbij werd gekozen voor de drie thema's omdat die onderling met elkaar samenhangen. De schepping is aan ons gegeven met de opdracht de waardigheid van al wat zich daarin bevindt te bewaren", licht de staffunctionaris van de Wereldraad toe. "Doe je dat, dan oefen je gerechtigheid uit. En uit de gerechtigheid zal de vrede voortvloeien.

ONDERDEEL

Het proces kwam pas echt op gang met de oproep tot een vredesconcilie van de Duitse natuurkundige en vredesonderzoeker Carl Friedrich von Weiszacker in 1985. Zijn oproep vergrootte echter de argwaan van veel kerken uit de Derde wereld. Deze wezen er al tijdens de Assemblee van 1983 op dat de aandacht voor de bewapeningswedloop hun problemen zou overschaduwen. "Mede daarom heeft de Wereldraad de afgelopen jaren zoveel energie in conferenties in Europa gestoken, aldus Niles. "De kerken daar moeten inzien dat hun problemen niet op zichzelf staan, maar onderdeel zijn van andere, vaak veel grotere problemen". Bang dat het proces evenals andere 'opwekkingsbewegingen' na verloop van tijd verzandt, is de Srilankaan tot op heden niet. "Het is natuurlijk moeilijk te voorspellen, maar ik denk dat de mensen het belang voldoende inzien en dat het proces daarom door zal gaan. Steeds meer wordt ingezien dat we ons grote problemen op onze hals halen door onze manier van leven".

De Rooms-katholieke kerk doet in Nederland mee aan het proces. Het Vaticaan heeft daarentegen een uitnodiging om met de Wereldraad de verantwoordelijkheid voor het proces te dragen afgeslagen. Wel heeft het medewerking toegezegd bij het organiseren van de Wereldconvocatie in Seoul.

Inzake godsdienstwet

Bevrijdingstheoloog adviseert SU

SAO PAULO — De Braziliaanse bevrijdingstheoloog Frei Betto adviseert de Russische regering over de verandering van de godsdienstwetten. Het hoofd van het Russische ministerie van Godsdienstzaken, Konstantin Chartsjev, heeft de bevrijdingstheoloog daartoe uitgenodigd. Dat heeft Frei Betto meegedeeld tegenover de krant 'Folha de Sao Paolo'.

Betto, wiens eigenlijke naam Carlos Alberto Libanio Christo is, is bekend geworden door zijn serie gesprekken met de Cubaanse partijleider Fidel Castro over de godsdienst. Hij heeft voor zijn adviseurschap toestemming gekregen van de leiding van de orde der Dominicanen, waarbij hij is aangesloten.

Betto verbleef in verband met zijn taak in juli in Moskou. Eerder dit jaar had hij ook al gesproken met hoge functionarissen van het ministerie van Godsdienstzaken, toen hij op uitnodiging van de Russisch-orthodoxe kerk de Sovjetunie bezocht. In september gaat Frei Betto met vijftien andere Dominicanen onder wie Leonardo Boff, naar China op uitnodiging van de Raad van Kerken in dat land.

In Duitse Bondsrepubliek

Aanhang kerken gedaald

BONN — Het aantal leden van de twee grote kerken in de Duitse Bondsrepubliek blijft afnemen. Volgens de nieuwste, nog niet gepubliceerde cijfers van de Evangelische kerk in Duitsland (EKD) en de Roomskatholieke kerk waren eind 1986 51,2 miljoen van de 61,1 miljoen Westduitsers bij een van beide kerken aangesloten.

Dat betekende een daling met 0,4 procent tot 83,8 procent van de gehele bevolking. Ongeveer 215.000 mensen zegden hun lidmaatschap van een van beide kerken op. Van hen waren er 138.981 afkomstig uit de EKD. Deze kerk heeft nu 24,9 miljoen leden. De RK kerk verenigt 26,3 miljoen mensen.

Van de bijna tien miljoen mensen die niet bij een van de twee grote kerken zijn aangesloten zijn de buitenkerkelijken de grootste groep. Elf procent van de Westduitsers noemde zich eind 1986 buitenkerkelijk. De Islam telde bijna twee miljoen leden. Bij de zogeheten "Vrije Kerken" en andere godsdienstige groepen is twee procent van de bevolking aangesloten.

Premier Strauss aan Oostenrijkse bisschop

Kerncentrale voor energie voorziening onontbeerlijk

MUNCHEN — De bouw van de nucleaire opwerkingsfabriek in Wackersdorf is volgens minister-president Franz-Josef Strauss van Beieren "onontbeerlijk" voor de energievoorziening in de Duitse Bondsrepubliek. Het besluit om de fabriek te bouwen kan daarom niet zomaar worden ingetrokken.

Dat heeft Strauss meegedeeld aan aartsbisschop Karl Berg van Salzburg, voorzitter van de Oostenrijkse RK Bisschoppenconferentie, die vorige maand de Beierse leider had gevraagd de bezorgdheid van de Oostenrijkers over de opwerkingsfabriek serieus te nemen. Strauss meent dat Berg zijn brief niet aan hem, maar aan bondskanselier Helmut Kohl had moeten richten. "Ik kan niet geloven dat u van de minister-president van Beieren verlangt dat hij de trouw aan de Bondsrepubliek schendt en een besluit van de regering zonder zin en zonder verantwoordelijkheidsgevoel saboteert", aldus Strauss.

Strauss schrijft dat hij nog nooit heeft vernomen dat een bisschop in Frankrijk de regering van zijn land heeft berispt wegens het grote aandeel van kernenergie in de energievoorziening van Frankri k. Volgens Strauss is er geen reden eraan te twijfelen dat de autoriteiten alle bezwaren tegen de bouw van de fabriek zorgvuldig en ernstig zullen onderzoeken. De fabriek mag alleen gebouwd worden als alle maatregelen die technisch en wetenschappelijk mogelijk zijn, zijn genomen om ongelukken te voorkomen. Strauss herinnert Berg er tentslotte aan dat een terugkeer naar fossiele brandstoffen gepaard zal gaan met een rampzalige luchtvervuiling.

Methodisten schrappen kerkdienst

Censuur maakt bezwaar tegen gebed slachtoffers geweld

JOHANNESBURG — De Methodistenkerk in Zuidafrika heeft een programma dat via de radio zou worden uitgezonden, geschrapt, omdat een deel ervan niet door de censuur van de staatsomroep SABC was gekomen. De SABC controleert alle uitzendingen van kerkdiensten en haalt er soms passages uit, wat al vaak de woede van kerkelijke leiders heeft opgewekt.

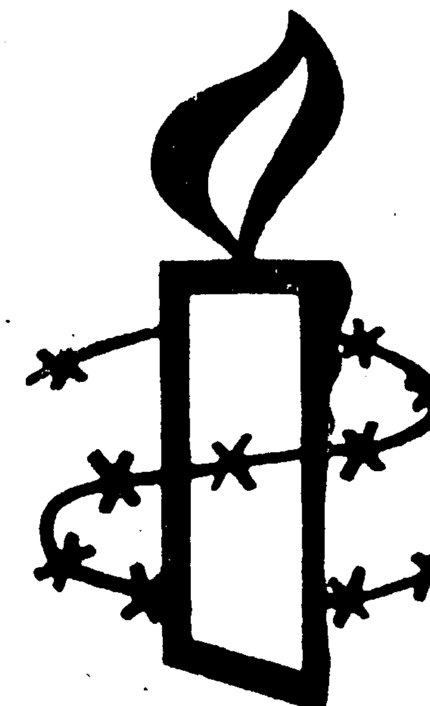
De Anglicaanse aartsbisschop van Kaapstad, Desmond Tutu, weigert nog langer diensten uit zijn kathedraal uit te zenden, omdat de SABC erop staat dat alleen opnames van eerder gehouden diensten worden uitgezonden. (Verscheidene andere kerkleiders hebben boze brieven ontvangen van staatsinstellingen waarin bezwaar werd gemaakt tegen de diensten die de kerken uitzenden.) Onlangs zei dr Peter Storey van de Methodistenkerk dat de dienst niet werd uitgezonden omdat de SABC had gedreigd een deel ervan te censureren". De omroep heeft dat bevestigd. Het deel van de uitzending dat bij de omroep niet door de beugel kon, had betrekking op een kaars, gevat in een rol prikkeldraad, die tijdens elke dienst wordt aangestoken. Op dat moment wordt er gebeden voor degenen die lijden onder de onderdrukking en het geweld in Zuidafrika.

De passage die door de censuur zou worden getroffen, luidde: "Op ons altaar staat een kaars die is omringd door een rol prikkeldraad. Het prikkeldraad symboliseert de wonden en de onderdrukking in ons land. Vandaag worden we herinnerd aan al diegenen die zonder form van proces gevangen zitten en aan de rechten en vrijheden die ons door de noodtoestand zijn ontnomen. Wij herdenken ook de tragische gebeurtenissen van juni 1976 en we herinneren ons de slachtoffers van de bomaanslagen van de afgelopen jaren. Wi ontsteken nu de kaars van gerechtigheid en vrede. Zij brandend vertelt zij van onze hoop dat God een einde aan al die dingen zal maken".

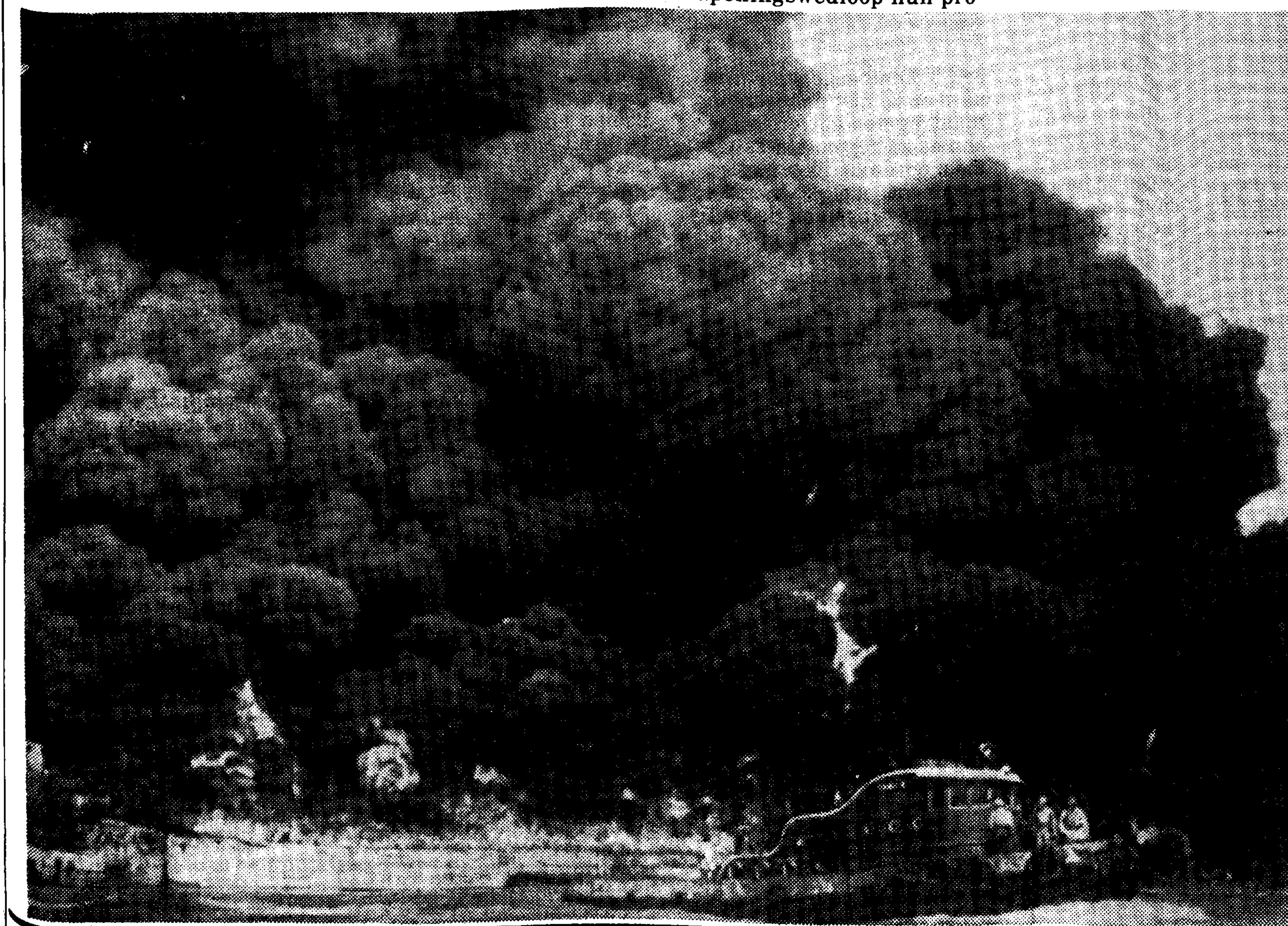
Rome bezorgd

ROME — Het Vaticaan heeft de bezorgdheid herhaald van paus Johannes Paulus II over het lot van het Palestijnse volk. Dit gebeurde op het ogenblik dat onthuld werd dat Vaticaanse functionarissen een ontmoeting hadden met een vertegenwoordiger van de PLO.

De PLO- vertegenwoordiger in Rome, Nemer Hamad, had een gesprek van een half uur met functionarisen van de raad voor Openbare zaken, het Vaticaanse ministerie van Buitenlandse zaken. Dit gebeurde als een onderdeel van de regelmatige contacten welke het Vaticaan onderhoudt met de verschillende partijen welke betrokken zijn bij het Arabisch- Palestijnse conflict. De woordvoerder van het Vaticaan Giovannio d'Ecole zei dat de paus op het standp[illegible] staan dat de Joden [illegible] Palestijnen recht hebben op een vaderland.

Het is beter een kaars aan te steken dan de duisternis te vervloeken...

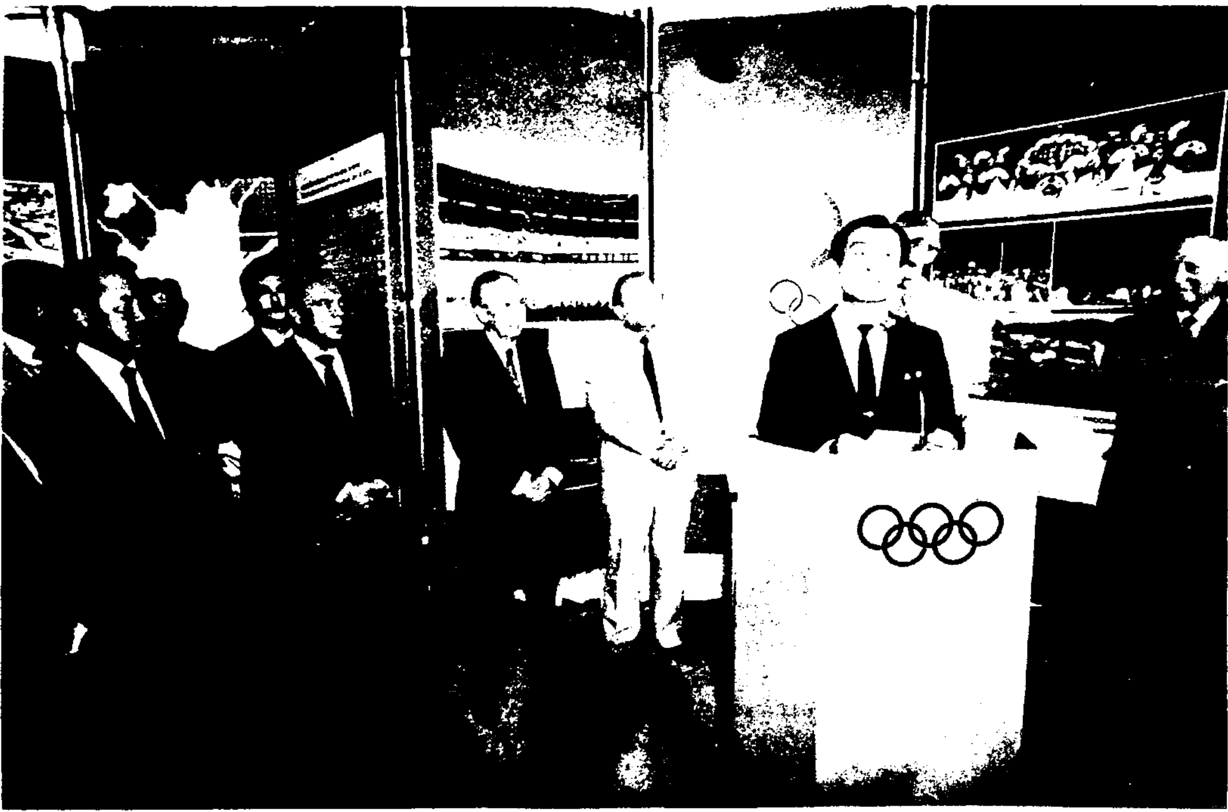
Buitenlandse priesters in Brazilië

SAO PAULO — Vier procent van de 378 bisschoppen en ruim dertien duizend priesters die in de Braziliaanse RK kerk werkzaam zijn is uit Nederland afkomstig.

Dit blijkt uit een recent onderzoek van het in Rio de Janeiro gevestigde Centrum voor Kerkelijke statistiek en sociaal onderzoek (CERIS).

Van de bisschoppen en priesters is zestig procent Braziliaan. De grootste groep buitenlandse geestelijken zijn de Italianen, gevolgd door de Duitsers, Nederlanders en Spanjaarden.

Het onderzoek maakt voorts duidelijk dat in Brazilie precies honderd jaar na de afschaffing van de slavernij de negers en mulatten onder de geestelijken een zeer kleine minderheid vormen. Alhoewel zij ongeveer 45 procent van de bevolking van 135 miljoen mensen uitmaken zijn er slechts zes zwarte bisschoppen en iets meer dan tweehonderd zwarte priesters.

...hoofdorganisator Park Seh-Jik aan het woord tijdens een bijeenkomst...

De stress van de hoofdorganisator

EEN UITGEPUTTE zwemmer, die eindelijk de oever bereikt. De vergelijking gaat op voor Park Seh-Jik, voorzitter van het organisatiecomite van de olympische spelen (SLOOC). Twaalf dagen voor de grootste spelen uit de geschiedenis beginnen, is hij moe "gestresst",zoals het modern heet.

"De waterkant is in zicht maar ik weet niet of ik die zal bereiken", zegt Park, een man die in Zuid-Korea wat teruggetrokken leeft en daarbuiten nauwelijks bekendheid geniet. Toch is in Zuid-Korea momenteel de belangrijkste man na president Roh Tae-Woo. Veel buitenlandse diplomaten zien in hem bovendien de gedoodverfde opvolger van Roh Tae-Woo. Park zal het land naar de 21e eeuw leiden, weten zij.

Sinds zeven jaar worden alle politieke facetten in Zuid-Korea gedomineerd door de Spelen, maar pas in de loop van de laatste twee jaar heeft Park een imago neergezet en zijn ijzeren wil opgelegd. Nu de spelen naderend zijn, straalt hij bij zijn optreden in het openbaar een onbreekbaar vertrouwen uit.

KAPITEIN

Dhr. Park omschrijft zichzelf het liefst als de kapitein van een schip, met de leden van het organisatiecomite als zijn bemanning. De spelen zelf stelt hij voor als een pas getrouwd stelletje op huwelijksreis. "De kapitein staat onder druk", zegt Park. "Hij is bezig met de veiligheid, de programmering, enzovoorts, maar daar praat hij nooit over. Hij moet waken over en zorgen voor het jonge bruidspaar".

De bestemming van Park is zijn vaderland, geboren in een dorp bij Pusan, in het zuiden van het land, kwam hij in het onderwijs terecht. De Koreaanse oorlog van 1950 tot 1953 veranderde zijn ambities. Hij werd soldaat en volgde een opleiding tot officier aan de militaire academie. Park drong door tot de top van het Koreaanse leger. Generaal van de divisie. In 1981 werd hij echter het slachtoffer van onderlinge wrijvingen, die de vorige president Chun Doo-Whan het staatshoofdschap opleverden. Park werd ontslagen uit zijn functies, onder verdenking van corruptie.

"Ik ben begaan maar ik heb geen spijt", zegt hij nu, "het was de hand van God. Ik had nu een leger kunnen commanderen, maar ik geloof dat de verantwoording over de Olympische Spelen veel belangrijker is".

Als diaken en prediker in de Baptistenkerk in zijn wijk, waar hij geregeld bidt met vrouw en drie kinderen, begint Park elke dag met het lezen in de bijbel. Vervolgens geeft hij zich helemaal over aan het uitputtende werk dat het voorzitterschap van het 'SLOOC' met zich meebrengt. De 54-jarige Park heeft gitzwarte haren, gaat verzorgd gekleed, heeft een krijgshaftige uitstraling, een mystieke geest en het voorkomen van een staatsman. Maar de diepe plooien in zijn gezicht verraden zijn vermoeidheid.

GODSGESCHENK

VoorPark Jeh-Sik zijn de Olympische Spelen ook hoe dan ook een feest en hij hoopt vurig dat het Zuid-Koreaanse volk de voordelen zal erkennen. "De Olympische Spelen zijn geen vrucht van toevalligheid, maar godsgeschenk. Het is daarom dat wij ons met alle kracht wijden aan deze missie en onze verantwoordelijkheden opnemen".

Volgens Park is de aanloop naar de Olyhmpische Spelen enorm geweest. "Als beloning voor dat immense werk, moet het Zuid-Koreaanse volk begrijpen dat de mogelijkheid bestaat een nieuw land op te bouwen. Voor de ogen van de wereld moeten wij een nieuw Korea laten zien".

In tegenstelling tot de duizenden bezoekers aan de spelen en de miljoenen televisiekijkers, verwacht Park zelf weinig van de wedstrijden te kunnen volgen. Zijn werk loopt nog een jaar door, totdat het SLOOC het eindrapport zal overhandigen aan het Internationaal Olympisch Comite. Voorlopig blijft Park zwemmen, met het oog gericht op de verlossende waterkant.

Soldaten in 'padvinderskleding'

Eerste bewoners van Olympisch dorp tevreden

Van buitenaf gezien heeft het Olympische dorp voor de deelnemers en officials in Seoul veel weg van een streng bewaakte gevangenis. Maar achter de hoge stalen hekken en de wachttorens heerst de overtuiging, dat de 'huurders' het comfortabeler zullen hebben dan tijdens voorgaande Olympische Spelen.

Vorige week werd het dorp, dat straks met zo'n 15.000 bewoners een paar weken lang tot stad is verheven, officieel geopend, al waren negentien Fransen al enkele dagen eerder gearriveerd. Hun eerste indrukken over het voedsel en de onderkomens waren positief. De enige klacht van de sporters en begeleiders, die zondag tot hun vreugde vernamen dat het alcoholverbod was opgeheven, betrof een gevoel van claustrofobie, dat hen bekroop vanwege de 'beslotenheid' van de flatgebouwen.

"Het atletendorp is beter dan op andere Olympische Spelen, die ik heb meegemaakt", loofde Michele Verdier, woordvoerster van het Internationale Olympische Comite (IOC). "Het is heel ongewoon, dat alle faciliteiten al zo vroeg gebruiksklaar zijn en dat er ook al volop personeel aanwezig is". Ook Verdier toonde zich zeer content met de kwaliteit van het eten.

VEILIG

Het organisatiecomite (SLOOC) heeft verklaard, dat het de bedoeling is, dat de olympische 'familie' een veilig verblijf in stijl wordt geboden. Voor een bedrag van 42 dollar per nacht kunnen de 'dorpelingen' ook gebruik maken van recreatie- en medische voorzieningen. Daarnaast is er een uitgebreid winkelcentrum en kan er in een eerste klas restaurant worden gedineerd. "Het dorp bedruipt zichzelf in elk opzicht", aldus Choi-Yeh-Sup, werkzaam op de administratie van de SLOOC als assistent van de algemeen secretaris. Hij spreekt ook vol trots van 'het beste atletendorp in de olympische historie'.

Het sportdorp bestaat uit een halve cirkel flatgebouwen, die zijn opgetrokken rond de opvallende aankomsthal van oogverblindend wit staal en glas. In het restaurant zullen 266 internationale menu's volgens een cyclus van vijf dagen worden aangeboden. Hierbij wordt rekening gehouden met alle wensen van alle windstreken, de religieuze voorschriften, verschillende dieëten en vegetarische eters. De catering is in handen van twee luxe hotels. Het SLOOC denkt in totaal tijdens de spelen 53 ton biefstuk, 12 ton varken, 63 ton kip, 36 ton vis en ruim een miljoen eieren nodig te hebben voor hongerige sportmagen.

DISCOTHEEK

In de aankomsthal bevinden zich speciaal voor de atleten ook een informatie- en winkelcentrum, een postkantoor, een bank, een kamer, waar getelegrafeerd en getelefoneerd kan worden, een wasserette, een kapper, een fotostudio en een discotheek. Naast de hal zijn gesitueerd een indoor zwembad, een medisch centrum en een religieus centrum, waar katholieken, protestanten, boedisten, grieks-orthodoxen, joden en moslems terecht kunnen.

Een aparte bidruimte is daarnaast nog beschikbaar voor andere godsdiensten.

"We hebben dit centrum zo ingedeeld, dat de sporters zich niet buiten het dorp hoeven te begeven", aldus Choi. "Verder is het transport in dit deel van Seoul gemakkelijk te regelen omdat het van het drukke centrum van de stad verwijderd is en de meeste stadions op korte afstand van het dorp liggen. Uiteraard zijn de veiligheidsvoorzieningen strikt, maar toch ook weer niet zo, dat de bewoners erdoor worden ge intimideerd."

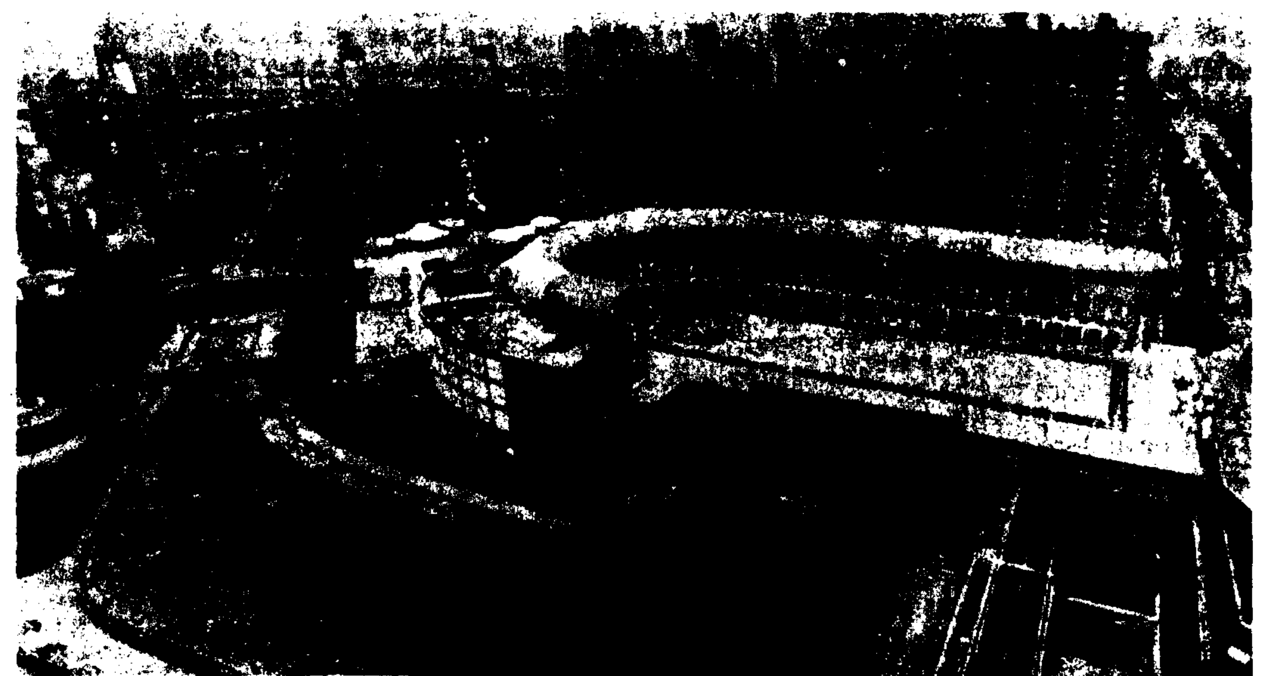
Zo zullen soldaten in het olympisch dorp in camouflage-uniformen rondlopen, die veel weg hebben van de bekende padvinderskleding. Ze dragen helder groene baretten om niet al te provocerend over te komen. Tijdens de spelen zullen in totaal 2300 militairen en politiemensen elke minuut van de dag waken over de veiligheid van de deelnemers en de officials. Speciale teams worden op diverse plaatsen paraat gehouden. Alleen op de strategische punten zullen de militairen gewapend zijn met M16 geweren. Ook op de heuvels in de buurt van het olympisch dorp, die verboden terrein zijn voor het publiek, wordt gepatrouilleerd.

PERSDORP

Bij de kamerindeling in het dorp heeft het SLOOC uit veiligheidsoverwegingen tevens rekening gehouden met diverse politieke belangen. Een voorbeeld: de afvaardigingen van Irak en die van Iran zijn ver uit elkaar gehouden, ook al heerst er dan een wapenstilstand in de oorlog.

Door een groot gebrek aan hotelkamers was het deze keer ook noodzakelijk een apart persdorp te bouwen voor de 6.096 buitenlandse journalisten, die zich hebben aangemeld. Het decor van beide dorpen verschilt in bepaalde opzichten aanzienlijk. Zo zijn de onderkomens van de atleten spaarzaam gemeubileerd, met alleen het hoognodige zoals bedden, tafels en nogal smalle metalen opbergkastjes, die het SLOOC voor niemendal heeft kunnen overhevelen uit legerkazernes in de stad. De persvertegenwoordigers daarentegen worden verwend met zachte tapijten op de grond, ruime badkamers, bureau's met alle mogelijke voorzieningen en televisietoestellen. Chot:"Verslaggevers zijn beroepsmatig gewend aan goede hotels. Wij komen ze dus zoveel mogelijk tegemoet."

In een poging de lucratieve spelen van Los Angeles 1984 te benaderen voor zover het de winst betreft heeft het organisatiecomite de apartementen vanaf maart vorig jaar in het openbaar te koop aangeboden. De kopers werden geacht een olympische donatie te storten. Op deze manier haalde het SLOOC rond de 60 miljoen dollar binnen. Maanden voor de officiële opening van de spelen, op 17 september a.s., waren alle flats verkocht.

Militaire operatie

Seoul heeft alles onder controle

De weg tussen de olympische hoofdstad Seoul en Pyongyang in het noorden van de twee Korea's heeft ooit over Geneve gelopen. Jaren voor de Noord-Koreanen besloten de spelen van 1988 om allerlei redenen, maar voornamelijk politieke, te boycotten, wilde de andere Koreaanse Republiek zes jaar geleden wel deelnemen aan de wereldkampioenschappen tafeltennis in Pyongyang.

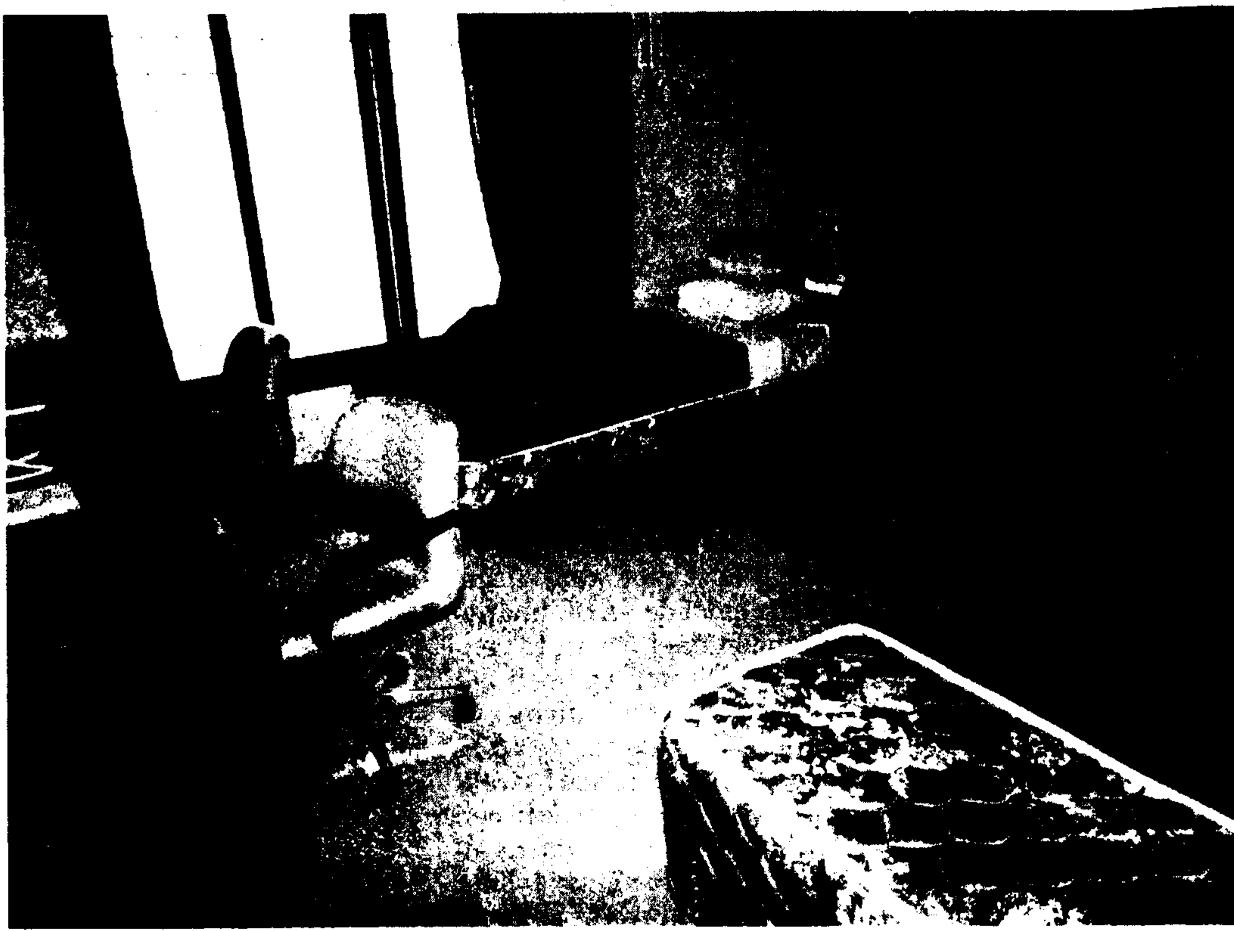
De Zuid-Koreaanse ploeg wilde, ook niet louter op sportieve redenen, deelneming afdwingen en vertrok voor de reis die niet langer is dan enkele honderden kilometers naar Geneve, omdat uitsluitend uit de Zwitserse stad Noord-Korea kon worden bereikt, en keerde vandaar trouwens ook weer terug omdat er niets viel af te dwingen.

TEKENEN

Die instelling is tekenend voor het land dat gespecialiseerd is in afsluitingen. Gedurende eeuwen van de buitenwereld, tot in het begin van deze eeuw de deur met geweld werd geforceerd door Japan. Tussen de twee Korea's sinds de wapenstilstand van 1953 en vandaag van het Olympisch dorp.

Sinds Munchen 1972 zijn olympische veiligheidsmaatregelen een onontkoombare vanzelfsprekendheid. Stap voor stap heeft de afsluiting van de olympische familie, zoals alle betrokkenen in Seoul graag worden genoemd, het stadium van de opsluiting bereikt, niet in het minst voor de deelnemers.

Waar andere controles een ball-point en een paar muntjes rustig laten passeren, gaat bij de toegangspoorten tot het olympisch dorp onmiddellijk de alarmschel. De controles zijn beschaafd en voorkomend, maar wel absoluut. Zuid-Koreanen hebben daar geen moeite mee. Alleen de allerjongsten weten niet meer uit eigen ervaring dat het burgers tot het begin van de jaren tachtig verboden was zich 's nachts op straat te bevinden. De avondklok zou het Noord-Koreanen moeilijker maken binnen te sluipen en het gemakkelijk maken hen op te sporen. Tegenwoordig verbaast zelfs een taxichauffeur (hij laat het althans niet merken) zich er niet over dat hij in verband met het komende sportevenement enorme stukken moet omrijden.

Verbodsbepalingen, behalve die op de maximum-snelheid, worden door de massa nog alti d als een bekend gegeven aanvaard en zo niet dan worden maatregelen getroffen die er niet om liegen. Al was het maar om duidelijk te maken dat de vriendelijke buiging bij begroetingen en de snel aangebrachte glimlach slechts een facetje zijn uit de vele mogelijkheden tot benadering.

AFGESLOTEN

De olympische accomodaties, maar bovenal de huisvesting van de familie, zijn dus van de buitenwereld afgesloten. Olympisch- en persdorp liggen naast elkaar als twee voetbalvelden op een sportcomplex. De zijlijnen lopen op een te verwaarlozen afstand van elkaar. In een simpele Europese gedachtengang zou je dan kunnen veronderstellen, dat ergens bij de in elkaars verlengde liggende middenlijnen een doorgang zou zijn. Die gedachte is volstrekt onjuist. De werkelijkheid is dat om van de hoekvlag van het ene veld naar de dichtsbijzijnde op het andere terrein te komen, beide velden omgelopen dienen te worden, zoals de reis van Seoul naar PyongYang over Geneve.

Voor voetgangers is die wandeling tussen de hoekvlaggen op geen redelijk te doen. Achter een zeker drie meter hoog hek overigens, dat op een meter of veertig parallel loopt aan het echte hek rond het Olympisch dorp. Over de stoep, aan de andere kant van een zeer brede verkeersweg. Auto's mogen daar uiteraard niet komen, hoewel bij een enkele, op dit moment onbereikbare oversteekplaats, nog wel een licht voor de voetgangers knippert. Automobilisten zijn gedwongen de weg om het uiterst streng beveiligde olympische park te nemen. Seoul is trots op de ruime opzet van het Olympische park met accomodaties voor wielrennen (baan), zwemmen, gewichtheffen, turnen en schermen.

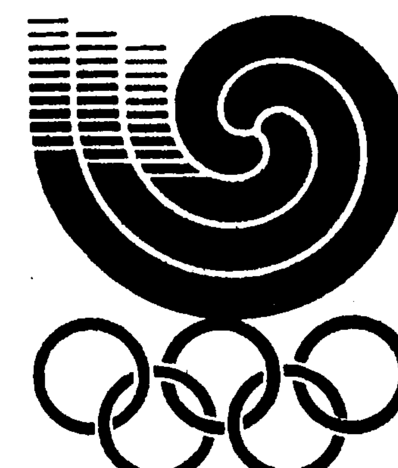
BEWAKERS

De wandelroute leidt langs talloze bewakers, die in twee groepen uiteenvallen. De eerste is verkleed als burger, maar oogt uitzonderlijk militair. De tweede draagt een fraai soldatenpak dat in eerste aanleg aan de padvinderij doet denken. Veel van die soldaten hebben daar ook de leeftijd voor plus hun zeer veel gebruikte padvindersfluitjes. Door de bewapening dient het idee van de Boy-Scout, die alom wordt aangetrokken van het vliegveld Kimpo tot de kleinste olympische accomodatie, echter op slag verworpen te worden.

Seoul lijkt alles onder controle te hebben in deze zuiver militaire operatie. Net als in Moskou blijft het aantal van de ingezette mannen en vrouwen officieel een geheim. Een raming van ongeveer 100.000 personen lijkt even waarschijnlijk als redelijk.

De vraag echter blijft, of alle hulpen, begeleiders en manusjes-van-alles tot die 100.000 moeten worden gerekend of niet. Van de jonge mannen namelijk is ook een wezenlijk deel dienstplichtig militair en voor deze vrijwilligersfunctie geselecteerd op basis van bijzondere kwaliteiten, zoals het beheersen van wat woorden in een vreemde taal.

De olympische vrijwilligersdienst behoeft niet te worden nagediend. De honorering is echter niet opgetrokken tot een hoger niveau dan dat van de milicien, die voor dertig maanden wordt opgeroepen. Zeven amerikaanse dollar is de beloning, per maand. Inderdaad ongeveer twee kwartjes per dag. Zelfs in Korea kun je daarvan niet vaak naar de kapper, het is aan de haardracht van de militairen te zien. Die is heel weinig bewerkeli k en maakt de herkenning van de soldaat, hoe dan ook gekleed, uiterst eenvoudig.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333.

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 127-743.

Bankrek. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I+II: 20.00 en 21.15 uur *Red Heat* (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 en 24.00 uur *Action Jackson* (18 jr.).

*****

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Santa Cruz, tel.: 28028.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

*****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter V.d. Linde, Beatrixstraat 31, tel.: 28337.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter C.E. Zaandam, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.
Kinderarts: dokter Croes, tel.: 24254/24300 (hospitaal).

*****

EERSTE ACADEMISCHE JAAR BEGONNEN

Universiteit start met zo'n vijftig studenten

Gouverneur: toenemende kennisintensiteit nodig

ORANJESTAD — "Toenemende economische activiteiten in een kleine gemeenschap als de onze vragen om een toenemende kennis intensiviteit, en als men daarbij een hoogwaardige cultuur wil handhaven, dan zijn relatief grote investeringen in wetenschappelijk onderwijs en onderzoek gerechtvaardigd, aldus Aruba's eerste burger gouverneur Felipe B. Tromp bij de opening van het eerste academische jaar van de Arubaanse universiteit. De plaatsvervangend secretaris generaal sprak als vertegenwoordiger van de Nederlandse minister van Onderwijs mr. Deetman. De heer J. van Boven benadrukte dat de toekomstige rechtsorde een uitdaging voor de nieuwe universiteit is. Minister mr Mito Croes stelde in zijn toespraak centraal dat de universiteit geen doel, maar middel is voor de schepping van de mens van de toekomst. Professor Schoordijk hoogleraar van de Katholieke universiteit Brabant aan de universiteit van Amsterdam stelde in zijn openingsrede "Zaakwaarneming, een onderbelichte bron van verbintenis" aan de orde. Aan het einde van zijn rede sprak hij over de vraag of nieuw Burgerlijk wetboek ook op Aruba moet worden ingevoerd, welke vraag hij ten dele bevestigend beantwoordde. Aruba moet de aansluiting bij Nederlands recht blijven zoeken, als het gaat om het verbintenissenrecht. Zo neen, dan zou de rechtsmacht van de Hoge raad in de loop der jaren problematischer worden, waarbij komt, dat de op Aruba te gebruiken handboeken snel verouderd zullen blijken.

In aanwezigheid van een groot aantal genodigden is gisteren de universiteit van Aruba geopend. Onder de aanwezigen bevonden zich de premiers van de Nederlandse Antillen en Aruba, mevrouw Maria Liberia Peters en mr Henny Eman, gouverneur F.B. Tromp, president van het hof mr J. Saleh en ministers Watty Vos, Mito Croes en Frank Booi, fractieleiders van de politieke partijen in de Staten, leden van de Raad van Advies en rechterlijke macht, het college van curatoren, docenten en vele anderen uit de gemeenschap.

Namens het college van curatoren heette rector mr drs Piet Pronk alle aanwezigen hartelijk welkom. Hij wees op het vele werk dat verzet moest worden alvorens het zo ver kon zijn dat de universiteit zijn poorten kan openen. Hij wilde geen namen noemen maar maakte toch een uitzondering voor de freres De la Salle voor hun geweldige medewerking.

De freres hebben hun tehuis tegen genereuze voorwaarden beschikbaar gesteld aan de Arubaanse gemeenschap. Zij hebben dit gedaan geheel in de trant van hun leven en werken op Aruba, aldus mr Pronk.

Er zal gestart worden met een vijftigtal studenten en er zal veel aandacht besteed worden aan de eisen van kwaliteit en niveau, zo verzekerde de rector. Vanaf het begin zal ook getracht moeten worden een zodanig stralingseffect te creëren dat de samenleving direct of indirect de vruchten plukt, zo meende hij. De creatie van een eigen universiteit is vandaag een feit geworden, het hangt van ons allen af of dit instituut die functies kan gaan vervullen die wij ervan verwachten, zo besloot de rector zijn toespraak.

President/Curator M.R. Croes, R.A. introduceerde de andere leden van het college van curatoren aan de aanwezigen: rechter mr La Fleur, Statenvoorzitter mr Hector Gonzalez, secretaris van de Raad van Ministers Armando Muyale, advocaat mr Arie Swaen en procureur generaal mr Florencio Wernet. Als taken van dit college noemde de heer Croes het uitoefenen van het bestuur van de universiteit. Dit houdt in dat het college er zorg voor dient te dragen dat de doelstellingen ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Als de twee belangrijkste doelstellingen noemde de heer Croes: het opleiden van hoger kader en de mogelijkheid bieden voor wetenschappelijk onderzoek.

De president/curator wees ten slotte op de noodzaak gebruik te maken van ervaringen welke door andere universiteiten reeds zijn opgedaan: hierbij uiteraard rekening houdend met de kleinschaligheid van ons instituut. Hij dankte de regering voor het vertrouwen gesteld in het college van curatoren.

TOEKOMSTIGE RECHTSORDE UITDAGING UA

Van Boven namens Nederland bij opening universiteit:

Contact met Open universiteit van Heerlen lijkt goede zaak

... nederlaag Nederlandse dam-ploeg

ZWOLLE — Met groot verschil heeft het damteam van de Sovjetunie de zeventiende interland- wedstrijd tegen Nederland gewonnen. Ook op de vierde dag leden Harm Wiersma c.s. een nederlaag (9-11), waardoor de eindstand op 33-47 werd gebracht. Een in de historie van deze landenwedstrijd nog nimmer bereikt verschil.

Dat veel Sovjet-spelers met het individuele resultaat tevreden waren, bleek al snel. Tsjoelkov, met twee zeges veel te sterk voor WK-ganger Van Aalten, kwam al na tien minuten met een remise-aanbod. En ook Baljakin bleek na een interessante opening van Wiersma niet echt tot strijdlust aan te zetten. Alleen Van der Wal en Gantwarg zorgden weer voor spektakel. Ondanks de betere stelling van de Nederlandse oud-wereldkampioen, moest ook hij na bijna vijf uur spelen met remise genoegen nemen. Daarmee was de vierde nederlaag in deze serie zo goed als zeker.

Van der Zee liet zich immers door Schwarzman zo ver in de defensie drukken, dat de wereldkampioen op het kleine bord in het vierde speeluur de zege kon veilig stellen. Scholma's pogingen om de winstpremie van 750 gulden te incasseren, faalden. Ook de overige Nederlandse spelers kregen geen kans het verzet enige betekenis te geven.

Alleen Wiersma en Van der Wal kwamen tot een positieve score (5-3). Scholma hield, evenals Clerc, zijn tegenstander op 4-4. Voor de nederlagen van Hans Jansen en van de twee WK-spelers Van der Zee en Van Aalten (2-6) kwamen hard aan. "Een klap als nooit tevoren", omschreef bondswedstrijdleider Douwe de Jong de nederlaag. Het is nog niet eerder voorgekomen dat de Sovjetunie alle ontmoetingen in een interland won.

"We zullen in de toekomst ons team beter moeten voorbereiden", concludeerde bondsvoorzitter Van Dongen, die de uitslag 'een waarschuwing voor onze WK-spelers' noemde.

De aankondiging dat volgend jaar in Zwolle mogelijk een soort World-Cuptoernooi wordt georganiseerd, werd door de Nederlandse spelers met gefronste wenkbrauwen ontvangen.

... den, te weten: de A- klasse, hoofd- klasse en de super- klasse.

In de A- klasse zal de strijd gaan tussen dammers als: Henry Bernadina, Gerrit Dalnoot, Jan Martier, Edsel Barbara, Erwin Alleé (titel verdediger), Juan Camelia, Rignald Euson, Hubert Borgschot, E. Lourens en Efraïm Juliana.

Spannend zal ook de strijd in de hoofd- klasse zijn, daar komen de volgende spelers aan het bord: Edgar Gibbs, Hensley Christopher, Glen Monk, Marvin Leokaria, J. Bernabela, Hugh Higgins, Erwin Bulo, Hendrik Henriquez, Oscar Meriën en Franklin Maduro.

In de super- klasse zal Carlos Lorévile zijn titel verdedigen tegen de op scherp staande Gilbert Merenciana die de laatste tijd in goede vorm verkeert. Verder nemen aan de strijd in de super- klasse de volgende dammers deel: Alfred Benito, Tom Henriquez, Norman Meulens, Clifton Agatha, Eddy Martis, Anthony Canchano, Sigfried Panneflek en Rudolf Wolf.

Gezien het deelnemers veld belooft het kampioenschap een interessant spektakel te worden. In alle klassen zijn de participanten aan elkaar gewaagd.

De wedstrijden zullen op alle maandagen en woensdagen gespeeld worden en dat tot 10 oktober. Dan zullen de winnaars aangewezen kunnen worden. Aanvangstijd op alle speeldagen is 19.45 u en plaats van handeling is Buurtcentrum Pietermaai (naast de Kathedraal). Gespeeld wordt over 50 zetten binnen twee uur.

hem naar voren werd gebracht was de studiefinanciering. Dat men op Aruba volgens de nota wil overgaan op een eigen stelsel van studiefinanciering juichte hij toe. Een stelsel derhalve losgekoppeld van het Nederlandse stelsel. Hij beval aan een stelsel te ontwikkelen dat zowel voor Aruba als de Antillen dezelfde uitgangspunten heeft.

STUDIECENTRUM

Als derde kanttekening sprak de heer Van Boven over de samenwerking met instellingen van hoger onderwijs waarnaar op Aruba gestreefd wordt. Hij beval aan onderhandelingen te openen met de open universiteit te Heerlen om hier op Aruba te komen tot een studiecentrum van die open universiteit. Een studiecentrum heeft onder meer als functie: informatie verschaffing, studie advisering, studie begeleiding ook bij scripties en stages, het bieden van ondersteuning bij het afnemen van tentamens en examens, en is een ontmoetingsplaats voor studerenden.

ARUBA IN LIFT

Het is historisch verklaarbaar, aldus de heer Van Boven, dat begonnen is met een juridische faculteit. In het heden spelen echter ook belangrijke ontwikkelingen die direct voor werk zorgen en een uitdaging betekenen voor alle op de eigen universiteit werkzaam zullen zijn. Immers in de toekomst zal Aruba verantwoordelijk zijn voor de eigen rechtsorde waarin een gemenebest- constructie tussen de huidige koninkrijks- partners gestalte kan krijgen. Voorwaar geen geringe uitdaging voor de nieuwe universiteit om hierover na te denken, aldus de heer Van Boven. Ook wees de Nederlandse spreker op de relatie Onderwijs/Arbeid welke op Aruba nog niet, evenmin trouwens als in Nederland, optimaal is. Het is bekend dat Aruba via een manpowerplanning een betere relatie onderwijs/arbeid wil scheppen. De UA zou bij het opzetten van de geëigende systemen een rol kunnen spelen.

"Aruba zit in de lift en heeft economen, informatica deskundigen en managers nodig.

Rekening houdend hiermede lijkt hier een taak voor de UA te liggen als een instelling van hoger onderwijs, wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, aldus de spreker die tot slot de hoop uitspraak dat de UA spoedig in deze regio van zich zal laten horen. Namens de Nederlandse minister van Onderwijs en Wetenschappen Deetman bood hij een speciaal voor de Arubaanse universiteit vervaardigd cadeau aan.

KNVB heeft weer nieu...

NOORDWIJK — De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) kan in de twee jaar tot de eindronden van het wereld- kampioenschap in Italië rekenen op een half miljoen extra aan sponsor- inkomsten.

Vrijdag sloot de Nationale Nederlanden, bij het begin van het trainings- kamp van Oranje in Noordwijk, zich aan in het rijtje sponsors met een contract voor twee jaar. Het verzeke-

ORANJESTAD — Het Prins Bernhard fonds heeft een cheque van f.8400,- overhandigd aan de lokale kunstenaar Ciro Abath ter bevordering van zijn activiteiten op cultureel gebied. De heer Abath heeft onder andere het werkstuk vervaardigd welke de regering indertijd geschonken heeft aan prinses Margriet tijdens haar bezoek aan Aruba. Bij de foto: de heer Fedi Eman (2e van rechts) reikt namens het Prins Bernhard fonds de cheque uit aan de heer Abath, in tegenwoordigheid van minister van Cultuur Mito Croes, medebestuurslid van Prins Bernhard fonds mr Neppie Henriquez en de dames Alice van Romondt en Lourdes Croes van de Nationale Bibliotheek, waar de overhandiging plaatshad.

...moslems terecht kunnen. belangen. Een voorbeeld...

een bekend gegeven aanvaard en zo niet dan worden maatregelen getroffen die er niet om liegen. Al was het maar om duidelijk te maken dat de vriendelijke buiging bij begroetingen en de snel aangebrachte glimlach slechts een facetje zijn uit de vele mogelijkheden tot benadering.

AFGESLOTEN

De olympische accomodaties, maar bovenal de huisvesting van de familie, zijn dus van de buitenwereld afgesloten. Olympisch- en persdorp liggen naast elkaar als twee voetbalvelden op een sportcomplex. De zijlijnen lopen op een te verwaarlozen afstand van elkaar. In een simpele Europese gedachtengang zou je dan kunnen veronderstellen, dat ergens bij de in elkaars verlengde liggende middenlijnen een doorgang zou zijn. Die gedachte is volstrekt onjuist. De werkelijkheid is dat om van de hoekvlag van het ene veld naar de dichtsbijzijnde op het andere terrein te komen, beide velden omgelopen dienen te worden, zoals de reis van Seoul naar PyongYang over Geneve.

Voor voetgangers is die wandeling tussen de hoekvlaggen nog redelijk te doen. Achter een zeker drie meter hoog hek overigens, dat op een meter of veertig parallel loopt aan het echte hek rond het Olympisch dorp. Over de stoep, aan de andere kant van een zeer brede verkeersweg. Auto's mogen daar uiteraard niet komen, hoewel bij een enkele, op dit moment onbereikbare oversteekplaats, nog wel een licht voor de voetgangers knippert. Automobilisten zijn gedwongen de weg om het uiteraarrd ook streng beveiligde olympische park te nemen. Seoul is trots op de ruime opzet van het Olympische park met accomodaties voor wielrennen (baan), zwemmen, gewichtheffen, turnen en schermen.

BEWAKERS

De wandelroute leidt langs talloze bewakers, die in twee groepen uiteenvallen. De eerste is verkleed als burger, maar oogt uitzonderlijk militair. De tweede draagt een fraai soldatenpak dat in eerste aanleg aan de padvinderij doet denken. Veel van die soldaten hebben daar ook de leeftijd voor plus hun zeer veel gebruikte padvindersfluitjes. Door de bewapening dient het idee van de Boy-Scout, die alom wordt aangetrokken van het vliegveld Kimpo tot de kleinste olympische accomodatie, echter op slag verworpen te worden.

Seoul lijkt alles onder controle te hebben in deze zuiver militaire operatie. Net als in Moskou blijft het aantal van de ingezette mannen en vrouwen officieel een geheim. Een raming van ongeveer 100.000 personen lijkt even waarschijnlijk als redelijk.

De vraag echter blijft, of alle hulpen, begeleiders en manusjes-van-alles tot die 100.000 moeten worden gerekend of niet. Van de jonge mannen namelijk is ook een wezenlijk deel dienstplichtig militair en voor deze vrijwilligersfunctie geselecteerd op basis van bijzondere kwaliteiten, zoals het beheersen van wat woorden in een vreemde taal.

De olympische vijwilligersdienst behoeft niet te worden nagediend. De honorering is echter niet opgetrokken tot een hoger niveau dan dat van de milicien, die voor dertig maanden wordt opgeroepen. Zeven amerikaanse dollar is de beloning, per maand. Inderdaad ongeveer twee kwartjes per dag. Zelfs in Korea kun je daarvan niet vaak naar de kapper, het is aan de haardracht van de militairen te zien. Die is heel weinig bewerkeli k en maakt de herkenning van de soldaat, hoe dan ook gekleed, uiterst eenvoudig.

Evert zegt voor halve finale af

Dames-finale Flushing Meadow tussen Sabatini en Steffi Graf

NEW YORK — Eén partij est Steffi Graf nog van het Groot Slem. De Westduitse kwam vrijdagmiddag weer lichter bij de winst in het vierde Grand Slam-toernooi van dit jaar. Tegenstandster Chris Evert meldde zich een paar uur voor het duel in de halve finales van de strijd om de open Amerikaanse titel af met maagklachten.

Het waren echte klachten, niet veroorzaakt door zenuwen die zoveel opponentes van de Westduitse parten spelen. De toernooiarts achtte de Amerikaanse, met hoge koorts en overal spierpijn, niet in staat te spelen. Het deerde beiden: Graf omdat ze het jammer vond zonder te spelen de eindstrijd te bereiken. Dat zij ook met Evert aan de andere kant van het net tot de finale was doorgedrongen, was voor haar een zekerheid.

In de eindstrijd wacht haar de enige speelster die haar dit jaar heeft verslagen, twee keer zelfs. Gabriela Sabatini bereikte voor de eerste keer in haar loopbaan de finale van een grand-slemtoernooi door in twee sets de Amerikaanse Zina Garrison te verslaan. Echt makkelijk ging het de Zuidamerikaanse niet af, maar dat was voor Sabatini niet belangrijk.

Zij had de partij tussen Garrison en Navratilova gadegeslagen en beslist hoe zij de donkere Amerikaanse het best kon verslaan. Dat plan slaagde redelijk, een hoogstaande partij werd het niet. Daarvoor spreekt het tennis van beiden te weing tot de verbeelding.

EINDSTRIJD

In de eindstrijd kunnen de Amerikaanse toeschouwers meer verwachten. De Argentijnse achtte zich voor aanvang van het toernooi al niet kansloos tegen haar bijna-leeftijdgenote. De twee overwinningen die zij eerder dit jaar behaalde, in de finales van de toernooien van Boca Raton en Amelia Island, hebben haar het vaste idee gegeven dat zij, met Navratilova, als enige in staat is de Westduitse te verslaan. De zestig overwinningen die Graf in de loop van het jaar heeft geboekt, zeggen wat dat betreft genoeg.

De Argentijnse had zich op Flushing Meadow uitstekend voorbereid. Zoals het zo vaak is met spelers die ergens succes hebben, beschouwt zij de strijd om de open Amerikaanse titel nu ineens als het belangrijkste toernooi in de wereld. Zij was na afloop ook uitermate trots dat zij als eerste Argentijnse zover was gekomen. Het sterkte haar alleen nog maar meer in haar zelfvertrouwen.

"Ik denk dat het tegen Steffi Graf een goede partij zal worden. Zij is natuurlijk de favorite voor de eindzege, ze is niet voor niets de nummer één van de wereld. Maar ik heb zeker kansen. Ze heeft niet zoveel op met mijn top-spin geslagen ballen en daar moet ik van profiteren. Het wordt waarschijnlijk vooral een duel van de achterlijn. Het wordt daarom ook een mentaal zware strijd. Maar ik ben er klaar voor."

Ook Garrison, voor wie het toernooi door de winst op Navratilova al geslaagd was, achtte Graf de favoriete voor de eindzege. "Maar Gabriela heeft wel kansen en zou best wel eens voor een verrassing kunnen zorgen." Afgaande op de geschiedenis van de ontmoetingen tussen Graf en Sabatini zou winst voor de Argentijnse een surprise zijn. Van de veertien duels die de twee sinds 1985 met elkaar speelden, won de Westduitse er twaalf. Slechts vier keer was er sprake van een overwinning in twee sets. Een daarvan was de laatste keer dat de twee elkaar ontmoetten in de halve finale van de open strijd om de Franse titel op Roland Garros. Graf won met 6-3, 7-6.

SPORT AGENDA MALTA AMSTEL

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Maduro Plaza)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BODYBUILDING
20.00 uur Mr and Ms Curaçao en Mr and Ms Antiyas 1988 in SDK.

ZONDAG
ATLETIEK (CAB/RRCK)
06.30 uur start 10 km Fatumloop (eindpunt Seaquarium).

VOETBAL
14.00 uur Canisius Boys vs Eleven Brothers; 16.00 Hubentut Korsou vs Indekor; 18.00 Centro Dominguito vs Victory Boys - SDK.

VOLLEYBAL
16.00 uur F-A Carnation vs Botan, M-A A.D Wishi Tigers vs Kamari V.C. U.N.A.; 17.00 F-A Odesa vs Hurricane Van Dorp/Eddine, M-A Sithoc vs Watakeli; 18.00 F-SP Hurricane van Dorp/Eddine vs Sta Rosa Stars/Nos Strea, M-SP Silver Blasters Island Finance vs Stakamahakchi Banco di Caribe - SDK.

*****

WILLEMSTAD — Gisteravond vond de vijfde ronde plaats in het kader van de Curaçaose Schaak-kampioenschappen. Op de foto een beeld van de strijd op de 64 velden. Op de voorgrond aan de eerste tafel rechts, de huidige kampioen en titelverdiger Alvin Smith in zijn partij tegen Wolf.

NEW YORK — De uitslagen van de op vrijdag in de Amerikaanse profleagues gespeelde honkbal- wedstrijden zijn:
American League: New York Yankees — Detroit Tigers 3-2, Boston Red Sox — Cleveland Indians 7-4, Toronto Blue Jays — Baltimore Orioles 8-1, Oakland Athletics — Kansas City Royals 14-6, Milwaukee Brewers — Seattle Mariners 2-1, California Angels — Texas Rangers 5-3.

National League: Pittsburgh Pirates — Philadelphia Phillies 5-2, New York Mets — Montreal Expos 7-3, St. Louis Cardinals — Chicago Cubs 6-2, Atlanta Braves — San Diego Padres 5-4, Cincinnati Reds — Los Angeles Dodgers 5-2, Houston Astros — San Francisco Giants 4-3.

Bridge-uitslagen Asiento-Dames

Bridgeclub Asiento-dames heeft dinsdag 6 september haar eerste competitie- ronde gespeeld.

Van de dertien aanwezige paren haalden er tien een score van vijftig procent of hoger.

De uitslag van deze eerste wedstrijd is: 1. Nebbeling - Van der Plank: 60,48%; 2. Murray Jones - Van Heel en Mesker - Leerentveld: 57,22%; 4. De Vries - Kusters en Vlug - Fontilus: 52,38%; 6. Boer - Van Vliet: 52,22%; 7. Hansen - Van Henegouwen: 51,43%; 8. Eikelboom - Horsthuis: 50,48%; 9. Van Beek - Blankevoort en het echtpaar Van Meijeren: 50,00%.

Curaçao: 125e deelnemer

Fatum-loop gekoppeld aan Sport Aid 1988

WILLEMSTAD — De kans om samen met vijftig miljoen lopers over de hele wereld samen te lopen zal men niet vaak krijgen. In het kader van Sport Aid 1988 zullen morgen in ieder geval ruim 500 Curçaose lopers en loopsters 10 kilometer afleggen voor een goed doel terwijl over de hele wereld in ruim 125 landen, miljoenen mensen hetzelfde zullen doen.

De organisatie van dit wereldspektakel is in handen van Britse organisatie 'Sport Aid London'. Via de heer Jaime Rofina van Tele Curaçao werd contact gemaakt met de Road Runners Club Curaçao (Norbert Hendrikse) en aangezien deze club de Fatum-loop op het programma had, heeft men samen besloten om deze Fatumloop en de Sport Aid 1988- actie samen te laten vallen.

Behalve de sportieve kanten krijgt deze Fatum-loop nu ook een commercieel tintje, omdat Curaçao dat als 125- ste land inschreef veel aandacht zal krijgen in de tv- beelden die over deze wereld-actie zullen worden uitgezonden.

Tele Curaçao verzorgt de video- opnames die in een later stadium op de beeldbuis in verschillende landen zullen worden vertoond.

Uiteraard is de race op zich een spektakel van de eerste orde. De Fatum-loop is ondertussen een traditie geworden hier op Curaçao. In verschillende categorieën kan men deelnemen en 'lopen' om de prijzen.

Om precies 6.30 u 's morgens zal de race starten bij het Fatum gebouw te Rooi Catootje. Het deelnemers- veld bevat wederom enkele bekende namen. Archi Belioso, Amadeo Kemper en Siegfried Williams zijn allen potentiële kanshebbers Bij de dames zullen Lia Melis en Nel Geerlings van de partij zijn.

Toch zal het meedoen en uitlopen van deze race het voornaamste doel zijn voor de meeste lopers en loopsters. Vanuit het buitenland hebben zich ook enkele atleten aangemeld (Peru, Venezuela). Voor diegenen die om welke reden dan ook nog niet hebben kunnen inschrijven bestaat nog een laatste mogelijkheid vandaag (zaterdag 10 september) tussen 16.00 u en 18.00 u bij het club gebouw van Road Runners Club Curaçao te Zeelandia, achter Trupiaal Inn.

Radio Hoyer zal de wedstrijd life- uitzenden. Voor belangstellenden zal de toegang tot het Seaquarium, waar de finish is en andere leuke activiteiten in verband met de race zullen worden gehouden, tot 8.30 u 's morgens, gratis zijn.

Dam-interland tegen Sovjetunie

Historische nederlaag Nederlandse dam-ploeg

ZWOLLE — Met groot verschil heeft het damteam van de Sovjetunie de zeventiende interland- wedstrijd tegen Nederland gewonnen. Ook op de vierde dag leden Harm Wiersma c.s. een nederlaag (9-11), waardoor de eindstand op 33-47 werd gebracht. Een in de historie van deze landenwedstrijd nog nimmer bereikt verschil.

Dat veel Sovjet-spelers met het individuele resultaat tevreden waren, bleek al snel. Tsjoelkov, met twee zeges veel te sterk voor WK-ganger Van Dalten, kwam al na tien minuten met een remise-aanbod. En ook Baljakin bleek na een interessante opening van Wiersma niet echt tot strijdlust aan te zetten. Alleen Van der Wal en Jantwarg zorgden weer voor spektakel. Ondanks de betere stelling van de Nederlandse oud-wereldkampioen, moest ook hij na bijna vijf uur spelen met remise genoegen nemen. Daarmee was de vierde nederlaag in deze serie zo goed als zeker.

Van der Zee liet zich immers door Schwarzman zo ver in de defensie drukken, dat de wereldkampioen op het kleine bord in het vierde speeluur de zege kon veilig stellen. Scholma's pogingen om de winstpremie van 750 gulden te incasseren, faalden. Ook de overige Nederlandse spelers kregen geen kans het verzet enige betekenis te geven.

Alleen Wiersma en Van der Wal kwamen tot een positieve score (5-3). Scholma hield, evenals Clerc, zijn tegenstander op 4-4. Voor de nederlagen van Hans Jansen en van de twee WK-spelers Van der Zee en Van Aalten (2-6) kwamen hard aan. "Een klap als nooit tevoren", omschreef bondswedstrijdleider Douwe de Jong de nederlaag. Het is nog niet eerder voorgekomen dat de Sovjetunie alle ontmoetingen in een interland won.

"We zullen in de toekomst ons team beter moeten voorbereiden", concludeerde bondsvoorzitter Van Dongen, die de uitslag 'een waarschuwing voor onze WK-spelers' noemde.

De aankondiging dat volgend jaar in Zwolle mogelijk een soort World-Cuptoernooi wordt georganiseerd, werd door de Nederlandse spelers met gefronste wenkbrauwen ontvangen.

Curaçaose dam-titel

WILLEMSTAD — Maandag 12 september beginnen de Curaçaose dam- kampioenschappen. In drie klassen zal men om de titel strijden, te weten: de A- klasse, hoofd- klasse en de super- klasse.

In de A- klasse zal de strijd gaan tussen dammers als: Henry Bernadina, Gerrit Dalnoot, Jan Martier, Edsel Barbara, Erwin Alleé (titel verdediger), Juan Camelia, Rignald Euson, Hubert Borgschot, E. Lourens en Efraïm Juliana.

Spannend zal ook de strijd in de hoofd- klasse zijn, daar komen de volgende spelers aan het bord: Edgar Gibbs, Hensley Christopher, Glen Monk, Marvin Leokaria, J. Bernabela, Hugh Higgins, Erwin Bulo, Hendrik Henriquez, Oscar Meriën en Franklin Maduro.

In de super- klasse zal Carlos Lorévile zijn titel verdedigen tegen de op scherp staande Gilbert Merenciana die de laatste tijd in goede vorm verkeert. Verder nemen aan de strijd in de super- klasse of volgende dammers deel: Alfred Benito, Tom Henriquez, Norman Meulens, Clifton Agatha, Eddy Martis, Anthony Canchano, Sigfried Panneflek en Rudolf Wolf.

Gezien het deelnemers veld belooft het kampioenschap een interessant spektakel te worden. In alle klassen zijn de participanten aan elkaar gewaagd.

De wedstrijden zullen op alle maandagen en woensdagen gespeeld worden en dat tot 10 oktober. Dan zullen de winnaars aangewezen kunnen worden. Aanvangstijd op alle speeldagen is 19.45 u en plaats van handeling is Buurtcentrum Pietermaai (naast de Kathedraal). Gespeeld wordt over 50 zetten binnen twee uur.

Nederlanders op de laatste plaats

Anatoli Karpov na drie duels alleen aan leiding in Tilburg

TILBURG — In de derde ronde van het Interpolis-schaaktoernooi in Tilburg heeft oud-wereldkampioen Anatoli Karpov alleen de eerste plaats in handen genomen. De Sovjet versloeg met zwart Jan Timman. De Brit Nigel Short kwam tegen de Joegoslaaf Nikolic niet verder dan remise. John van der Wiel deelde het punt met de Westduitser Hübner. Portisch versloeg met wit de IJslander Hjartarsson.

Anatoli Karpov is er blijkbaar veel aan gelegen het Interpolis-schaaktoernooi op zijn naam te schrijven. De oudwereldkampioen behaalde in de derde ronde al zijn tweede overwinning. Na de winst, donderdag, op John van der Wiel, moest vrijdag ook Nederlands beste schaker, Jan Timman, zijn meerdere in hem erkennen.

Na 45 zetten gaf de met wit spelende Amsterdammer het verzet op. Van der Wiel herstelde zich van de nederlaag tegen Karpov. Met wit kwam hij al na 22 zetten met de Westduitser Hübner remise overeen. Hoewel het geringe aantal zetten weinig strijd doet vermoeden, was dat volgens de Leidse grootmeester niet helemaal waar. Het nieuwtje dat de Westduitser op de 10e zet introduceerde (Ld7 in plaats van het door de Nederlander vaak gebruikte Dxd4) is volgens de Leidenaar een nadere analyse waard. "Zwart krijgt zo diagonaal h1-a8 in handen en dat levert duidelijk voordeel op."

Nikolic en Short maakten er een opwindende partij van. In de door de Brit opgezette Nimzo-Indiër stond het voormalige wonderkind steeds iets beter. De snelste weg naar mogelijke winst kon Short echter ook niet vinden, mede door het secure verdedigen van de Joegoslaaf. Aan de strijd kwam een wat abrupt einde. Met nog tien zetten in drie minuten voor de boeg zagen beiden het delen van het punt als de verstandigste weg.

Portisch had voor het vallen van de vlag de winst al binnen. De IJslander Hjartarsson, vertrouger op het laatste moment van de Sovjet Salov, zag na 44 minuten het nutteloze van verder spelen in en gaf zijn partij gewonnen.

Timman en Karpov volgden in hun partij heel lang het zettenverloop van de ontmoeting tussen wereldkampioen Kasparov en Ehlvest. De Nederlander verslikte zich echter in twee dingen: hij heeft, zeker op dit moment, niet de kwaliteiten van Kasparov en Karpov speelde beter dan zijn jonge landgenoot in de door Kasparov gewonnen partij. Al na elf zetten week de oud-wereldkampioen af van het verwachte patroon. Zijn Lc6 leverde hem direct duidelijk voordeel op.

Rond de 20e zet was de stelling van Karpov zo sterk, dat de commentariërende kenners al weinig kans meer gaven voor Timman. Volgens Böhm was er voor zijn landgenoot 'geen houden meer aan'. De Amsterdammer hielp op de 21e zet, als dat nodig was, de Sovjet een beetje.

Zijn f3 was volgens de kenners in de commentaar-zaal een verkeerde keuze. Grootmeester Hort zag in Lf3 de enige mogelijkheid de stelling alsnog te handhaven. Timman haalde het nog tot de tijdscontrole. Zijn aanhangers zagen op een gegeven moment zelfs nog even licht in de duisternis, maar het kaarsje bleek door Karpov zelf aangestoken te zijn. Het was bijna een spelletje dat de Sovjet speelde. Toen Timman in de slotfase in een matnet liep, was de tweede overwinning van Karpov een feit.

De stand na drie ronden in Tilburg is:
1. Karpov (Sov): 2,5; 2. Short (GBR): 2; 3. Hübner (WDl), Nikolic (Joe), Portisch (Hon): 1,5; 6. Hjartarsson (IJs), Timman (Ned), Van der Wiel (Ned): 1.

Curaçao kandidaat WK-veldloop

WILLEMSTAD — Dinsdag vertrekt Anthony Minguel, voorzitter van de Nederlands Antilliaanse Atletiek Unie (NAAU) naar Seoul waar op 19 september de Internationale Atletiek Bond (IAAF) bijeenkomt om te beslissen waar de wereld- kampioenschappen cross voor dames (15 km) gehouden zullen worden.

Behalve Marokko, Luxemburg en Brazilië heeft ook Curaçao zich gemeld voor het organiseren van dit kampioenschap. De bedoeling is dat vertegenwoordigers van de verschillende kandidaat- landen gehoord worden door een commissie van het IAAF.

Volgens Minguel maakt Curaçao een goede kans, maar zal de vergadering van 19 september doorslaggevend zijn. Hij zal in ieder geval al het mogelijke doen om dit wereld- spektakel op onze wegen te laten plaats vinden.

Minguel kan de reis naar Seoul maken dankzij medewerking van het Curaçaose bedrijfsleven dat ook overtuigd is van de voordelen die zo een evenement voor Curaçao met zich meebrengt.

00000

SUBSIDIE — Vrijdag is een speciaal Olympisch chartervliegtuig van Korean Airlines vertrokken uit Seoul om een groep van 374 atleten en officials uit 25 Afrikaanse landen op te halen. Het toestel doet op zijn rondreis de steden Algiers, Abidjan en Nairobi aan. Op 10 september wordt de terugreis ingezet. De vlucht werd gesubsidieerd door het organisatie-comité, waardoor de prijs per persoon slechts 1100 gulden bedraagt.

Navegantes verliezen op Aruba

WILLEMSTAD — Vorige week speelde Softballclub Navegantes - Posner een tweetal wedstrijden op Aruba. De Curaçaose ploeg kon zich verheugen op een enorme publieke belangstelling voor de ontmoetingen met twee Arubaanse verenigingen. Minder blij was men bij Navegantes met de behaalde resultaten.

In de eerste wedstrijd, zaterdag 14.00 u, waren de Curaçaose softballers een gemakkelijke prooi voor de Arubaanse Westpunt Hitters. Die deden hun naam eer aan met een 10-zege op de bezoekers.

De nederlaag was nog niet helemaal verwerkt toen Navegantes de volgende dag aantrad tegen de gastheren van Boogaloo. Het negental van Boogaloo was kennelijk beter uitgeslapen dan de bezoekers en behaalde onder leiding van werper Max, een 5-0 overwinning.

De enige troost die de ploeg van Navegantes mee naar huis kreeg was de verzekering dat de Arubaanse teams ook deel zullen nemen aan het internationale Slow-pitch softball toernooi dat eind oktober gehouden wordt, hier op Curaçao.

Navegantes zal dan de gelegenheid krijgen om zich te revancheren maar voorlopig zal het moeten leven met de nederlagen die het in Cabalas Ball Park op Aruba heeft geïncasseerd.

De wedstrijden van Navegantes op Aruba werden mede mogelijk gemaakt door inspanningen van de heren Michael Schwengel (Cabalas Ball Park) en Joel van der Biezen (Boogaloo).

00000

CONTRIBUTIE — De internationale tafeltennisfederatie heeft Sierra Leone uitgesloten van het Olympisch toernooi in Seoul. Sierra Leone heeft al 25 jaar geen contributie aan de federatie betaald!

KNVB heeft weer nieuwe sponsor

NOORDWIJK — De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) kan in de twee jaar tot de eindronden van het wereld- kampioenschap in Italië rekenen op een half miljoen extra aan sponsor-inkomsten.

Vrijdag sloot de Nationale Nederlanden, bij het begin van het trainings- kamp van Oranje in Noordwijk, zich aan in het rijtje sponsors met een contract voor twee jaar. Het verzekerings- bedrijf betaalt jaarlijks 250.000 gulden

Volgens bondsvoorzitter Jo van Marle staan de sponsors na de successen bij het Europees kampioenschap in de rij voor Oranje. Er blijkt intussen een wereldwijde belangstelling voor het Nederlands elftal te bestaan. De eerste kwalificatie- wedstrijd voor het wereldkampioenschap woensdag tegen Wales wordt in vele landen op de televisie uitgezonden.

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
10 september 1988 vanaf 08.00 uur t/m 12 september 1988 om 07.00 uur.
Dokter Braakman, Spreekkamer: Sentro Medico Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
9 september 1988 vanaf 17.00 uur t/m 12 september 1988 om 07.00 uur
Dokter Swart, V. Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113-624443; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82367 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en El-hage)

DERDE DISTRICT BANDABAO
9 september 1988 vanaf 17.00 uur t/m 12 september 1988 om 07.00 uur.
Dokter Tweed, Spreekkamer: Dokterskamer Tera Kora, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82624 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81078; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Chapman, tel.: 370029, pageboy 027-360.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

*****

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231 44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Beaumont, tel.: 676240.

*****

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

*****

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindedienst)
Zat.: Otrobanda
Sta Maria, tel.: 80800; **Punda:** Brievengat, tel.: 79098/79567.
Zon.: Otrobanda
De Goede Hoop, tel.: 82857: **Punda:** Banda Ariba, tel.: 676822.

*****

VERLOF BEGRAFENIS
10 sept.: E.F. de Camps, Mahumaweg 35.
11 sept.: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

*****

ZONDAG
DIVERSEN
STA. ROSAKERK
09.00 uur Mis voor jongeren (tgv. 150 jarig bestaan).

*****

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa'-S.J.

*****

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 en 16.00 uur hoogmis (Ned.).
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTANA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 20.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

*****

GEREFORMEERDE KERK
(Seru Fortuna 208A)
10.00 uur ds J. Glas.
(Cubaweg 100, Buena Vista)
08.30 uur ds J. Glas.
(Arowakenweg 28, Groot Kwartier)
08.30 uur ds Klapwijk.
17.00 uur leesdienst.
(Marakaweg 1, Montaña/Sta. Rosa)
08.30 uur ds J.Glas.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

*****

Wega di Number CURAÇAO

8 5 7 3 9 6 0 1 4 2

5295
9898
1683

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 uur en 24.00 uur *Red Heat* (18 jr., ƒ.5,- p.p.).
zondag
21.00 uur *Red Heat* (ƒ.5,- p.p.).

*****

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Spotlights on sports; 17.30 Telefiesta met Tante Irma en Tante Shirley; 18.30 My two dads; 19.00 Our House; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Soul Men; 21.30 Estreno: Blue Sky; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg Estreno; 23.00 Sluiting.

ZONDAG: 08.00 Record Music; 08.15 Sena di Señor; 09.00 Sport Aid; 09.30 Careda Fatumloop; 10.00 Londen Sport Aid-run; 12.00 First World Carnaval; 14.00 Courage; 16.30 James last in Holland; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 Alf; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Our House; 22.00 Special; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

*****

MENSEN

Popmusicus Sting houdt in een park in Noord Londen BOKSER Frank Bruno gezelschap. De Britse kampioen in het zwaargewicht, bereidt zich voor op zijn titelgevecht tegen de Amerikaanse wereldkampioen Mike Tyson. Dit gevecht heeft volgende maand plaats.

*****

De VERGIFTIGING van een dertienjarig meisje in het Westduitse Bochum, met trychloorthyleen na het drinken van Cola blijft vooralsnog een raadsel. De Keuringsdienst van Waren uit Den Bosch heeft donderdag bij controle van de frisdrankenindustrie Winters BV geen enkele onregelmatigheid kunnen vinden. Bij het bedrijf, dat de bewuste Cola heeft geproduceerd, is geen trychloorthyleen aangetroffen. De Keuringsdienst en het ministerie van WVC zien in de uitslag van het onderzoek geen aanleiding speciale maatregelen te nemen, zo heeft een woordvoerster van het ministerie desgevraagd verklaard.

*****

Schijver Harry Mulisch heeft een Amsterdammer in kort geding GEDAGVAARD die hem het leven al lange tijd zuur maakt. Waarom weet Mulisch niet, maar de man heeft kennelijk een diepgewortelde rancune jegens hem en uit dat op een uitermate vervelende manier: beledigingen en scheldpartijen in het openbaar, het ingooien van een ruit van Mulisch' huis, de deur besmeuren met verf en brand stichten in het trapportaal. Omdat de politie dit niet kan voorkomen eist Mulisch bij de Amsterdamse rechter dat de man een straatverbod krijgt opgelegd in de buurt rondom zijn huis aan de Leidsekade. Bovendien moet hij stoppen met het huis te vernielen en de schrijver te benaderen, beledigen of hinderen, aldus de advocaat namens Mulisch. De man verscheen niet op de zitting en werd ook niet door een advocaat vertegenwoordigd.

*****

CDA kamerlid van Leijenhorst heeft premier Lubbers gevraagd stelling te nemen tegen vertoning van de FILM "The Last Temptations of Christ". In schriftelijke vragen aan de premier stelt het kamerlid vast dat er ten aanzien van alom gewaardeerde democratische rechten en vrijheden niettemin grenzen in acht moeten worden genomen.

*****

SHERWIN ANDREA, zoon van Bernadito Andrea, heeft van de Berklee College of music een scholarship gehad. Dit vertegenwoordigt een bed[...] van 1000 dollar voor het stu[...] jaar 88-89. Sherwin is een [...] getalenteerde trompettist. [...] is ook waarom hij in aanm[...] king is gekomen voor [...] award, want het wordt elk j[...] toegekend aan diegenen [...] reeds aan het begin van h[...] studie een groot muzikaal [...] lent hebben getoond.

*****

De Italiaanse regisseur Er[...] no Olmi heeft met zijn film Legenda Del Santo Bevit[...] (de legende van de heilige dr[...] ker) de GOUDEN LEEUW [...] wonnen op het festival v[...] Venetie. Dat heeft het Ita[...] aanse persagentschap AN[...] bericht. De hoofdrol in de fi[...] wordt gespeeld door de Ned[...] landse acteur Rutger Hauer.

*****

TEL AVIV — Over de tot nu [...] onopgehelderde moord op [...] Zweedse graaf Bernadotte in 19[...] in Jeruzalem is een boekje open [...] daan door twee veteranen van [...] vroegere militante joodse Ste[...] groep die o.l.v. de huidige prem[...] Shamir stond. De neef van [...] Zweedse koning moest bemidde[...] namens de VN tussen joden [...] Arabieren in Palestina. De mo[...] is gepleegd door een vier man st[...] commando. De Stern- groep w[...] door Israëls 1e premier Daid B[...] Gurion verboden. De onthulling[...] werden gedaan voor de Israëlis[...] tv.

Aanbod adoptiekinderen minder uit angst

In Guatemala handel in kinderen

HILVERSUM — Guatemala telt ongeveer tweehonderdduizend wezen. Dit is de tol van de guerrilla- strijd welke dit land heeft gekend tot voor kort. Een der gevolgen is dat de handel in kinderen floreert.

Zo worden kinderen vaak illegaal ter adoptie aangeboden en, voorzien van allerlei officiele papieren, voor veel geld verkocht aan buitenlandse echtparen. Vorig jaar werd bekend dat een aantal wezen met sinistere doeleinden werd door- verkocht aan Westerse landen. Ze zouden daar worden gedood waarna hun organen zouden worden gebruikt voor duur- betaalde transplantaties in priveklinieken. De politie- chef van Guatemalastad, die deze gegevens heeft ontdekt en onthuld, is inmiddels van zijn functie ontheven.

Deze berichten hebben grote angst onder de Guatemalaanse bevolking opgeroepen. Vrouwen die hun baby ter adoptie wilden afstaan besloten alsnog hun kind toch maar te houden. Het gevolg was een dalend aantal voor adoptie beschikbare kinderen, terwijl de vraag groot bleef.

Sindsdien worden kinderen door handelaren van de straat opgepakt. Over dit probleem is door de Nederlande tv- en radio- omroep EO een reportage gemaakt. Daarin komen vrouwen aan het woord wier kinderen gestolen zijn. Parlements- leden vertellen over hun tot dusverre mislukte strijd de adoptie in een wet te regelen. Volgens hen heeft die mislukking te maken met de belangen die de regering heeft in de adoptie- handel.

AMIGOE Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Hanneke van Kouwen (wnd. hoofdredactrice)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Yvonne van Es, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Issett (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etteen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 873859 (Franse kant).
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 370503, 370504 en 370304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

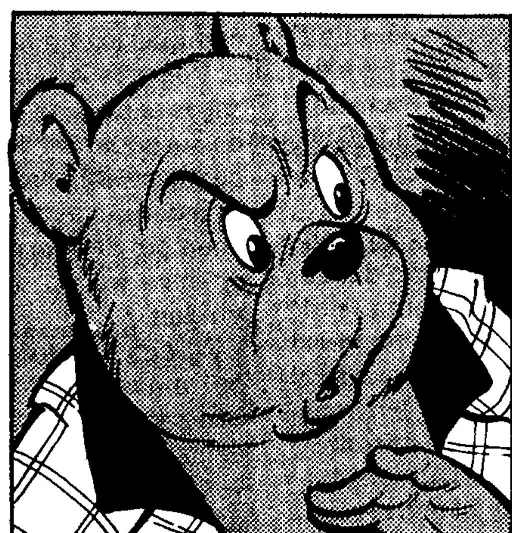
Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand.**

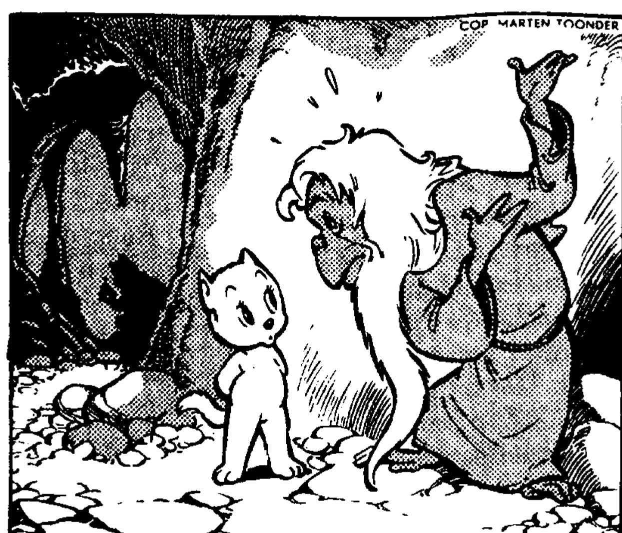
Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Tom Poes en het Stenenbeen-probleem

door Marten Toonder

3203 — Het praat-lopertje had al die tijd gezwegen, maar toen heer Ollie het van de plank nam, stak hij meteen van wal.

"Het is prettig om begrepen te worden", sprak het "Het is heerlijk dat iedereen ons zo goed begrijpt. Dat is gezellig, dat is fijn. Daar worden we beter van".

"Maar niemand begrijpt wat we bedoelen", zei heer Ollie. "Wij heren staan alleen".

"Dat moet ook, zei de kluizenaar onderwijzend. "Bij verstening moet men zichzelf genezen. Ik kan u de weg wijzen maar dat praatmachientje kan niets bieden dan melig gepraat".

"Dat is waar!" riep Tom Poes uit. "Dat ding zegt alleen maar onzin, zonder te helpen. U denkt nog steeds, dat alles moet blijven zoals het was — en uw kwaal wordt steeds erger".

"Ben jij een vriend?" vroeg heer Bommel bitter. "Je misgunt me zelfs mijn praat-lopertje. Dat is tenminste vriendelijk en opgewekt en jij zegt alleen maar onaardige dingen. Bah! Altijd somber en zeurderig, zodat je een heel slechte invloed op mijn zwak gestel hebt".

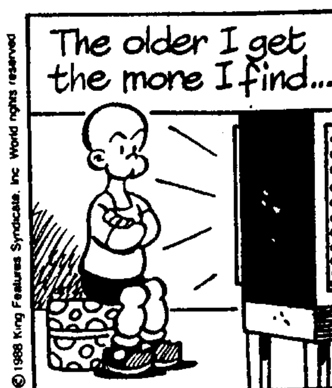
"Het is verkeerd om somber te zeuren!" beaamde het apparaatje. "We moeten blij en vrolijk zijn, dan worden we steeds beter".

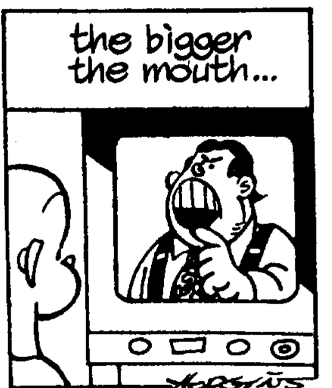
Tom Poes kreeg er genoeg van en hij keerde zich om. "Ik kan beter naar huis gaan", zei hij, terwijl hij de grot uit liep. Toen hij buiten kwam merkte hij, dat de kluizenaar hem gevolgd was.

"Heel verstandig", zei de oude. "Je kunt beter weg gaan. Iemand die aan verstening lijdt, moet zichzelf genezen; laat hem maar een poosje alleen. Ik zal wel een oogje in het zeil houden".

HENRY ® By Dick Hodgins

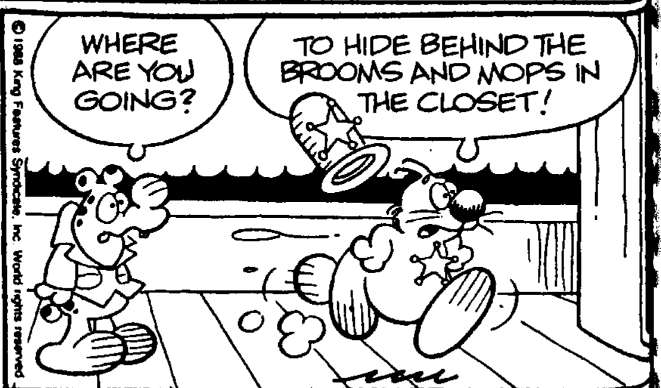

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

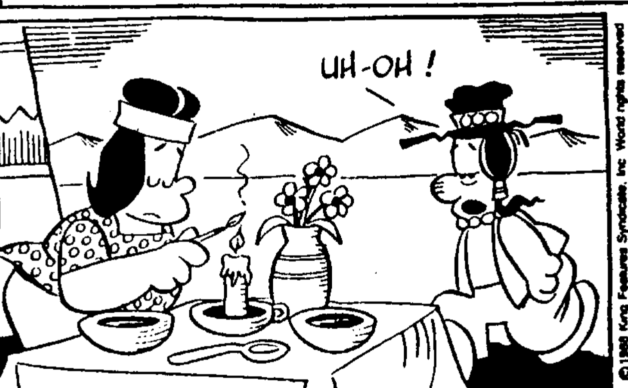

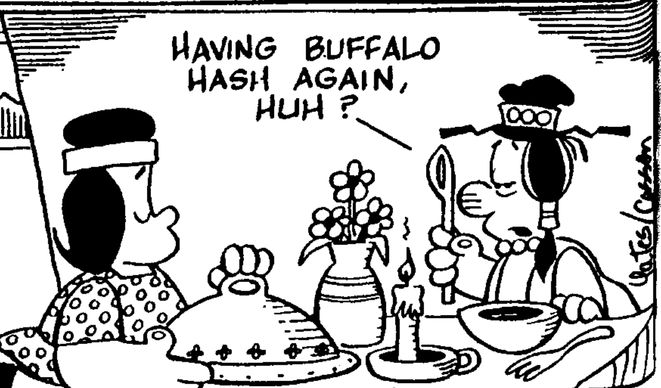
BEETLE BAILEY By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA
BONAIRE

LITIE: 8000
ANDWEER: 8222
XICENTRALE: 8845
SPITAAL: 8900

NDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 zondag gesloten.

ENBARE BIBLIOTHEEK
eningstijden voor het publiek)
andag en donderdag van 14.00-18.00 ; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/ 00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

eningstijden voor lezers)
nsdag van 14.00-19.00 uur.

STSLUITING: maandag t m vrijdag getekende stukken 15.45 uur; gewone ken 16.30 uur.

RVICE CLUBS
nis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel aire.
ns: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
und Table: elke tweede maandag - rtcentrum Terra Corra.
ary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

STUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 0-12.00/14.00-15.30 uur loketten geo-d.

ZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging van gelieve contact op te nemen met de Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

LITIECLUB (Weg naar Willemstoren): pend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; za-ag van 12.00-24.00 uur.

REEKUUR (gezaghebber): elke donder- van 09.00-11.00 uur op het Be-urskantoor, Kralendijk; laatste donder- van de maand van 10.00-12.00 uur te con.

RENARTS DR J.A. JANSEN (Dok-kliniek Noord Saliña, tel.: 4255): ekuren: dinsdag en vrijdag van 14.00-00 uur en voorts volgens afspraak.

: openingstijden slachthuis maan-t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-00 uur en donderdag en vrijdag van 00-11.00/11.30-14.30 uur.

ORT
ool (SOTEBO)
sept.): 11.00 uur Rincon vs La Sonrisa; 00 uur Chivas Regal vs Jeslumina.

RKDIENSTEN
t Bernarduskerk Kralendijk:
elijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00

omotokerk Antriol:
elijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00

lovicuskerk Rincon:
elijks, ook zondag, 19.30 uur.

ACHTENBEZORGING doorgeven mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya que 4.

DOOR BOOI AL AANGEKONDIGD

Onderwijs en Gezondheidszorg komen in andere handen

Wisseling taken binnen BC voor Cecilia niet verteerbaar

KRALENDIJK — Steeds duidelijker wordt, dat de controverse die in het BC is ontstaan tussen gedeputeerde Ramoncito Booi (UPB) en gedeputeerde Carmo Cecilia (POB) zijn terug te leiden tot het voorgenomen wisselen van de gedeputeerde-taken. Een voornemen dat gedeputeerde Booi reeds aankondigde tijdens de reis met de pers naar New York.

Trouwens daar niet alleen. Ook tijdens een latere persconferentie in aanwezigheid van gedeputeerde Carmo Cecilia, partijleider Broertje Janga en zijn persoonlijke adviseur Figaroa werd er door gedeputeerde Booi al melding gemaakt van de op handen zijnde veranderingen in de taakstelling van de drie gedeputeerden. In een gesprek met gedeputeerde Booi beaamde deze, dat aan Cecilia in eerste instantie twee belangrijke taken waren gegeven: Onderwijs en Gezondheidszorg. Deze twee posten, aldus Booi vragen bijna de helft van ons jaarbudget. Er zal dus een goed en gefundeerd beleid gevoerd moeten worden.

Het is duidelijk, dat dit beleid niet alleen gemist wordt door collega- gedeputeerde Ramoncito Booi, maar ook door de oppositie, die al herhaalde malen heeft geattendeerd op het opmerkelijke beleid dat de gedeputeerde van Onderwijs voert. In eerste instantie ten aanzien van het uitstellen van de invoering van Papiamentu en vervolgens het invoeren van Papiamentu op een door deskundigen volkomen verkeerd geoordeelde manier. Nog onlangs heeft ex Statenlid, ex gedeputeerde, ex onderwijzer en huidig lid van de eilandsraad Ernesto Melaan in niet mis te verstane bewoordingen het volledig gebrek van een onderwijsbeleid gelaakt. Melaan (PDB) als onderwijskundig medewerker is toegevoegd aan de staf van Cecilia. Eveneens wordt gedeputeerde Cecilia verweten, dat hij wel een sollicitatie- procedure startte voor een onderwijskundig adviseur, die tevens belast zou worden met de begeleiding van leerkrachten, maar ondanks een aantal gekwalificeerde sollicitanten, toch zijn voorganger in het BC Ernesto Melaan aanstelde en hem vervolgens belastte met onderhoudstoezicht op de Scholengemeenschap Bonaire (SGB). "Er is geen enkele sprake van onderwijsbeleid", zegt Ernesto Melaan nu. "En de beloofde onderwijsnota is nog steeds niet klaar".

Het is niet alleen de oppositie die gedeputeerde Cecilia achter de broek zit, maar ook in eigen kringen is men absoluut niet tevreden met het onderwijsbeleid van gedeputeerde Carmo Cecilia. Naar de Amigoe uit welingelichte bron heeft begrepen, laat Cecilia zich in vele zaken door verkeerde adviseurs leiden. Dat is tenslotte een tweetal weken geleden duidelijk in een vergadering tussen de gedeputeerden Booi, Melaan (beiden UPB) en Cecilia (POB) ter sprake gekomen. Dat was ook het tijdstip waarop de eerder aangekondigde ruil van verantwoordelijkheden in het BC ter sprake kwam. Zowel Gezondheidszorg als Onderwijs en Sport zouden uit het pakket van gedeputeerde Cecilia gehaald worden terwijl hij daarvoor in de plaats de Eilandsvoorlichtingen- dienst (EVD) onder zich zou krijgen, waar naar men aanneemt Cecilia geen brokken kan maken.

Tijdens de bijeenkomst van de drie gedeputeerden echter werd duidelijk, dat gedeputeerde Cecilia helemaal niet geporteerd was van de voorgestelde veranderingen die hem voor zijn partij en voor de gemeenschap zouden kenschetsen als mislukt op de genoemde posten.

Inmiddels is duidelijk geworden, dat deze zaak hoog wordt opgenomen in POB kringen. Enerzijds is men zich bewust van de zwakke positie die de partij inneemt in de coalitie van de Forsa Nobo, anderzijds wordt nu de aandacht van de komende wisseling van de verantwoordelijkheden afgewend door het door Cecilia aangekondigde onderzoek over eventuele corruptie in het BC — en met name door gedeputeerde Ramoncito Booi.

De komende vergadering van de eilandsraad die is aangevraagd door de oppositiepartij, zal meer duidelijkheid gaan verschaffen. Gedeputeerde Cecilia zal zich ongetwijfeld moeten verantwoorden over zijn falend beleid op onderwijsgebied, terwijl gedeputeerde Ramoncito Booi over zijn gebruik van insecticide op zijn particulier bezit, maar betaald door de overheid, eveneens opening van zaken zal moeten geven.

PDB dinsdagmorgen bijeen

KRALENDIJK — De oppositiepartij Partido Democratico Bonairiano (PDB) heeft een vergadering aangevraagd over de volgende punten: Toerisme, dienst Openbare Werken en in het bijzonder de (stilliggende) steenbrekerij, de Hygienische Dienst en het Onderwijs. De aanvraag werd gedaan met toepassing van art. 28 van de Erna en is ondertekend door de heren A.A. Goeloe, M.E.M. Melaan en J.B. Winklaar. Gezaghebber mr George Soliana heeft de vergadering bepaald op dinsdag 13 september 's morgens om negen uur.

Eilanden kunnen toerist exotische vakantie bieden

Gedeputeerde Melaan opende ABC-toeristenbeurs Utrecht

KRALENDIJK / UTRECHT — Afgelopen donderdag werd in Utrecht in midden Nederland de ABC toeristenbeurs geopend. Een gezamenlijk initiatief van de eilanden Curaçao en Bonaire, samen met het land Aruba. De beurs die tot vanavond — zaterdag — zal duren, is speciaal voor tour- operators en Nederlandse reisagenten. Het is voor de eerste maal dat Curaçao, Aruba en Bonaire gezamenlijk in Nederland optreden.

Niet de eerste maal dat zij gelijktijdig in Nederland zijn overigens. Maar toen speelde de onderlinge rivaliteit nog een te grote rol. Nu echter heeft elk eiland een flinke delegatie in Nederland en kan op de Utrechtse beurs een intensieve promotie worden gehouden. Dit gebeurt met financiële hulp van de Europese Gemeenschap (EG). Tijdens de opening donderdagavond voerde de Bonaireaanse gedeputeerde Juancho Melaan het woord. Hij gaf een kort overzicht van de Antillen en met name van Bonaire, dat hij een 275 vierkante kilometer groot eiland noemde als een puntje in de Zuidcaribische zee en zestig mijl te noorden van Venezuela.

EEUWIG ZOMER

Uiteraard vermeldde Melaan in zijn toespraak de duizenden flamingo's, de natuurparken Washington en Slagbaai, de heldere blauwe zee en natuurlijk ook de eeuwige zomer die er op Bonaire heerst. Gedeputeerde van Toerisme a.i. Melaan benadrukte dat de drie ABC- eilanden die in de Caribische Zee naast elkaar liggen, hun beste beentje willen voorzetten om de Nederlandse vakantiegangers een exotische vakantie aan te bieden.

De eilanden zijn menig opzicht gelijk, aldus Melaan, maar elk eiland heeft duidelijk zijn aparte attracties, evenementen en bezienswaardigheden. Melaan releveerde in zijn openingswoordje duidelijk aan de rijksverbondenheid van de Antillen en Nederland en noemde de Nederlanders, net als in de campagnetijd van de politieke partijen, rijksgenoten in "ons moederland".

Tot slot van zijn toespraak bracht Melaan namens de overheid dank uit aan de EG voor de promotionele mogelijkheden en aan de KLM voor de verkregen medewerking.

Voor maandag algemene staking aangekondigd

Betoging van vakbeweging Argentinië loopt uit hand

BUENOS AIRES — Het Argentijnse vakverbond CGT heeft voor maandag een staking van 24 uur uitgeschreven uit protest tegen de manier waarop de politie vrijdag- avond is opgetreden tegen een demonstratie in de hoofdstad aan het slot van een staking van acht uur welke gehouden werd door het CGT uit protest tegen het economische beleid van de regering van president Raul Alfonsin. Bij de ongeregeldheden zijn tientallen mensen gewond geraakt en werd veel schade aangericht.

Volgens CGT- voorzitter Saul Ubaldini heeft de politie opgetreden op een manier welke volgens hem niet acceptabel is een democratie. Volgens politie- commissaris Juan Angel Pirket was er sprake van provocateurs. De minister van Binnenlandse zaken Enrique Nosiglia zei dat de demonstranten het geweld zelf hadden uitgelokt. Hij ontkende dat er doden waren gevallen zoals door een radiostation was omgeroepen.

TRAANGAS

De politie gebruikte traangas, de wapenstok en het waterkanon tegen de vijftien- tot twintigduizend mensen op het Mei- plein die de slot- akte bijwoonden van de CTG- staking. Er zouden op dat plein gevechten zijn uitgebroken tussen CGT- aanhangers en communisten.

Volgens minister Nosiglia zijn er tientallen mensen onwel geworden van het inademen van traangas. Er zouden vier mensen zwaar gewond geraakt zijn. Toen de politie in actie kwam gooiden de demonstranten met stenen en werden huizen en autos's in brand gestoken.

TWAALFDE STAKING

Het waren de ernstigste ongeregeldheden sinds Alfonsin bijna vijf jaar geleden aantrad als president. Het was de twaalfde algemene staking tegen Alfonsin van het vakverbond dat onder Peronistische leiding staat. De actie legde vrijdag de industrie- sector, het bankwezen en het openbaar vervoer volkomen stil in het hele land. Bij de overheid werd ook nagenoeg niet gewerkt.

Niet slechts overheidssubsidie nodig

Cecilia: ook bijdrage verwacht bedrijfsleven voor museum

KRALENDIJK — De Dag n Bonaire is door de overheid opzettelijk gekozen om t museum officieel te openen. Nu het eiland aan het gin staat van een tijdperk, ar als nimmer tevoren risten een bezoek brenn aan Bonaire, en de bevolking geconfronteerd zal orden met buitenlandse lturen, is het meer dan t noodzakelijk waarde en spect toe te kennen aan de gen historische ntergronden, aldus de gedeputeerde van Cultuur, rmo Cecilia.

Het museum kan er toe bijgen, aldus de gedeputeerde, de bevolking de eigen waarzal leren kennen. Daarin het museum een zeer belangrijke rol spelen; immers nu er een permanente tentoonstelling van alle essentiële pecten in onze eigen cultuur, als bijvoorbeeld de oude Boireaanse gebruiken, de klore, de artistieke uitingen onze geschiedenis.

Gedeputeerde Cecilia refeerde eveneens naar de aan t museum verbonden audiouele zaal, waar opvoedkunge lezingen kunnen worden houden die niet alleen tot n betere kennis voor de hooljeugd kan leiden, maar eveneens kan dienen voor eine groepen toeristen die er dan wat oppervlakkige nnis van het eiland willen doen. Het BC gelooft, aldus cilia, dat een volk in ontkeling zuinig moet zijn op eigen cultuur en zeker waarmal moeten hechten aan alles t tot een eigen identiteit kan dragen. Daarmee heeft het C nu een voorbeeld willen gen, aldus de gedeputeerde, en rhalve het museum onder leiding van de afdeling Cultuur gesteld.

PARTICULIEREN

Met nadruk stelt echter gedeputeerde Carmo Cecilia, dat nergens ter wereld musea een zaak zijn louter van de overheden. Integendeel, want ondanks de subsidie die de overheid verleent voor deze culturele zaak, moet het duidelijk zijn, dat ook het particuliere bedrijfsleven een steentje zal moeten bijdragen. Wat vandaag begonnen is, aldus Cecilia, zal morgen voortgezet moeten worden en dat dient zich ook te ontwikkelen, net als het eiland zich zal ontwikkelen. Gedeputeerde Carmo Cecilia — vooralsnog belast met de portefeuilles Onderwijs en Cultuur — dankte en feliciteerde allen die er toe hebben bijgedragen dat dit museum voor Bonaire tenslotte werkelijkheid is geworden.

GEDEPUTEERDE CECILIA ... falend beleid ...

Ingezonden

Mythe

HET REDACTIONELE AMIGOE-commentaar d.d. 27 augustus 1988 noopt tot een reactie mijnerzijds.

Mythes zijn er om in te geloven, niet omdat er goede reden is om aan te nemen dat ze waar zijn, maar gewoon, omdat iedereen zègt dat ze waar zijn.

Iedereen zègt dat de rechterlijke macht onafhankelijk en objectief is. En als in het krantencommentaar dan bovendien nog geschreven wordt dat de rechterlijke macht zelfs "zeer objectief en zeer onafhankelijk" recht spreekt (tweemaal "zeer"!), nou, dan zal dat zeker wel waar zijn. Maar waar baseert de schrijver van het Amigoe-commentaar deze mening nu eigenlijk op? De rechterlijke macht heeft al jarenlang de hand niet voor om om

a) honderden mensen te veroordelen tot gevangenisstraf in overvolle cellen, en

b) honderden mensen te veroordelen tot gevangenisstraf terwijl er al jarenlang in allerlei rapporten (en recentelijk ook door mij) op gewezen is dat het bewijs tegen veel van deze mensen op onrechtmatige (mishandeling!) wijze verkregen is.

Zeer objectief! Zeer onafhankelijk!

In Nederland (alhoewel ik die vergelijking altijd wat dubieus vind) weigert men veroordeelden op te sluiten in inadequate of overvolle cellen. Zo onafhankelijk is men daar. Maar hier?

En natuurlijk schuift iedereen altijd de verantwoordelijkheid van zich af. "Dat is de taak van de rechter niet."

De president van het Hof van Justitie acht zich kennelijk zelfs niet bevoegd om een advies aan de minister van Justitie te schrijven om die onder andere door mij aangehaalde politie- mishandelingenkwestie nu eens ècht onafhankelijk en ècht objectief te laten onderzoeken.

Het Openbare Ministerie wéét wel dat de politie-cellen in Bonaire niet voldoen aan de internationale vereisten, maar na zes maanden ageren hiertegen door mij, klagen de gedetineerden nog steeds over gebrek aan zonlicht en frisse lucht.

Nu suggereert plotseling een exminister van Justitie dat een hooggeplaatste persoon wellicht invloed zou kunnen uitoefenen op de rechtsgang. De Amigoe roept "ach en wee". Afkeurenswaardig! Het is maar gelukkig voor deze exminister dat hij geen advokaat is, anders zou de Raad van Toezicht hem wel berispen met de opmerking dat hij toch nog wel een goed minister kan worden, als hij maar goed zijn best blijft doen. Ja, zulke dingen zegt men niet. Men mag het wel denken en er zit misschien wel waarheid in, maar men zegt zoiets niet. Dat "past" nu eenmaal niet. Maar misschien wéét deze ex minister waar hij over praat? Misschien wéét hij beter dan wie dan ook wat er zich werkelijk achter de schermen afspeelt? Voorop gesteld zij, dat iets niet onwaar is, omdat men het niet kan bewijzen. Deze ex minister acht het kennelijk mogelijk dat de rechtsgang door hooggeplaatste personen beïnvloed wordt. Heeft hij per ongeluk zijn mond voorbij gepraat? Of herinnert hij zich voorvallen uit zijn eigen tijd als minister?

Politie- functionarissen vertelden mij eens dat één van hún grootste frustraties is, dat zij gezagsdragers of familieleden van gezagsdragers de facto nimmer kunnen grijpen. Die ontspringen op een of andere manier altijd de dans.

Ik heb ongeveer 1 jaar geleden samen met 3 anderen bij de politie aangifte gedaan van inbraak c.q. vernieling gericht tegen enkele hooggeplaatste personen op Bonaire, maar tot op heden heeft het politie- onderzoek niets opgeleverd. Mij heeft men in ieder geval nimmer iets laten weten; zelfs een kopie van onze aangifte wilden het Openbare Ministerie ons nog niet afgeven!

Waarom moeten wij doorgaan met onszelf te bedriegen? Vele, zo niet alle, van onze politici wenden hun invloed aan ten eigen bate op allerlei manieren. Waarom bijvoorbeeld zoveel gedoe rondom de "tankigate affaire"? Is het niet waar dat bijna iedereen ervan overtuigd is dat daar steekpenningen zijn uitgedeeld?

En zo zijn er legio voorbeelden.

Zou het onder andere daarom niet verstandig zijn om, zodra het nieuwe Wetboek van Strafvordering van kracht is, de telefoons van onze politici als eersten af te luisteren? Er is nu zo langzamerhand toch wel echt gegrond vermoeden dat zij zich aan allerlei "shady dealings" schuldig maken.

Of ik geloof dat onze rechters en/of ons Openbare Ministerie steek- penningen accepteren?? Nee, dat geloof ik niet. In die zin ben ik er nog steeds van overtuigd dat onze rechterlijke macht integer is. Maar men mag best wel enkele kritische aantekeningen plaatsen bij de klakkeloze stelling dat de rechterlijke macht "zeer objectief en zeer onafhankelijk" is. Ook zonder steek- penningen kan men de objectiviteit en onafhankelijkheid, bijvoorbeeld "in het algemeen belang" uit het oog verliezen. Rechters zijn mensen, net als U en ik. Niets meer en niets minder. Ook Pontius Pilatus was rechter, die in zijn tijd alom rechtvaardig werd geacht te zijn.

Hij handelde echter niet waar hij handelen moest. Alleen die mens die Pontius Pilatus niet imiteert verdient de loftuitingen die het Amigoe-commentaar de rechterlijke macht toewuift. En zelfs die mens mag bekritiseerd worden!

En waarom had prinses Juliana eigenlijk niet kunne aftreden toen haar echtgenoot betrokken raakte bij de smeergeld- affaire rond Lockheed? U ziet het, geachte lezer, alles is mogelijk. Het zou best weleens kunnen zijn dat de heer Navarro met zijn aangehaalde opmerking de spijker op de kop heeft geslagen.

Mr M. BIJKERK

Vals geld

WILLEMSTAD — In een plaatselijk snack verklaarde de 45-jarige M.L. dat een klant waarvan hij slechts de bijnaam wist, bij hem een biertje had besteld. De klant betaalde vervolgens met een biljet van ƒ250,-. Dit biljet bleek echter vals te zijn. Toen de verkoper de man op dit feit attent maakte, maakte deze zich uit de voeten en stapte vervolgens in een auto die hem stond op te wachten. De politie is op zoek naar de man die een grote bijnaam heeft.